

Strategie zkvalitnění veřejných prostranství města Pardubic

MCA atelier, s.r.o.

2018

Strategie zkvalitnění veřejných prostranství města Pardubice

zadavatel:

Pardubice

Magistrát města Pardubic
Odbor hlavního architekta
Štrossova 44
530 21 Pardubice

zpracovatel:

M C A

A T E L I E R S · R · O
IČO: 27418634 DIČ: CZ27418634
DYKOVA 1 VINOHRADY PRAHA 10 10100
TEL: +222518427 FAX: +222515051
E: MCA@MCA-ATELIER.COM WWW.MCA-ATELIER.COM

autoři:

doc. Ing. arch. Pavla Melková, Ph.D.
doc. Ing. arch. Miroslav Cikán,
Ing. arch. Radek Novotný

květen 2018

Strategie zkvalitnění veřejných prostranství města Pardubic

**Strategie zkvalitnění veřejných
prostranství města Pardubic**
je dokumentem definujícím budoucí
možné směřování rozvoje a správy
společného prostoru města Pardubic.

Klade si za cíl být primárně dokumentem
iniciačním. Znamená to, že by měl předat
zkušenosti a poznatky autorů, měl by
přinést především rozšíření pohledu
a inspiraci, jakým způsobem k tvorbě,
obnově a správě veřejného prostoru
v kontextu Pardubic přistupovat.

Dokument Strategie je rozdělen do pěti
hlavních částí strukturovaně směřujících
k hlavnímu cíli, kterým je kvalitní, živý
a pobytový společný prostor města, který
je základem každodenní kvality života
každého zdravého a vitálního sídla.

Slovo primátora

Měřítkem kvality města je kvalita života v něm. A kvalitu života ve městě zásadním způsobem ovlivňuje kvalita veřejného prostoru a veřejných prostranství.

Budování kvality veřejného prostoru města je dlouhodobé a kontinuální téma, které zároveň prolíná všemi vrstvami rozvoje města. Proto vyžaduje koncepci a systém, které jsou zárukou nejen výsledné obytné kvality města, ale také základem koordinace, vedoucí k ekonomičnosti a efektivitě přístupu.

Dokument Strategie zkvalitnění veřejných prostranství města Pardubice je základním kamenem koncepčního přístupu města, který obsahuje nejen formulaci cílů, ale také nástrojů, vedoucích postupně k jejich uskutečnění. Protože naším záměrem je, aby tyto plány nezůstaly jenom v rovině deklarací, ale aby se skutečně zrealizovaly.

Ing. Martin Charvát

Předmluva

Slovo primátora

A. Úvod

A.1 Ambice dokumentu

B. Cíle strategie (k čemu?)

- B.1 Zadání dokumentu
 - B.2 Určení strategie
 - B.3 Přístup města ke kvalitě veřejných prostranství
 - B.4 Jaký je zastřešující cíl - důvod zkvalitňování veřejného prostoru města?
 - B.5 Cíl dokumentu Strategie
-

C. Co je kvalita veřejných prostranství a kde jí uplatňovat (proč?)

- C.1 Pojmy veřejný prostor a veřejné prostranství
 - C.2 Co je veřejný život?
 - C.3 Co víme o veřejném životě?
 - C.4 Pět bodů, které bychom měli znát o veřejném životě ve městech
 - C.5 Základní teze kvality veřejného prostoru a veřejných prostranství
 - C.6 Kritéria kvality veřejných prostranství
 - C.7 Úloha veřejného prostoru a veřejných prostranství v celku města
 - C.8 Základní rámce kvality veřejných prostranství
 - C.9 Příklady základních vlastností kvalitních veřejných prostranství
 - C.10 Oblasti uplatňování strategie kvalitního rozvoje veřejných prostranství
-

D. Platformy a nástroje

D.1 Obecné platformy a nástroje (jak a čím?)

- D.1.1 Platformy a nástroje v rovině plánování
 - D.1.1.1 Institucionální zázemí
 - D.1.1.2 Konceptní nástroje veřejných prostranství
 - D.1.1.3 Metodiky
 - D.1.1.4 Organizace architektonických soutěží a výběrových řízení s kritériem kvality
 - D.1.1.5 Osvětová činnost, participace, komunikace
 - D.1.1.6 Koordinace s dokumenty rozvoje města
 - D.1.1.7 Zastupování města ve správních řízeních

Obsah

D.1.2 Nástroje v úrovni plánovacích dokumentů celku města

D.1.3 Nástroje v ostatních rovinách řízení města

D.1.3.1 Finanční rovina

D.1.3.2 Rovina správy a údržby

D.1.3.3 Koordinace a spolupráce se subjekty samosprávy a státní správy

D.1.3.4 Spolupráce a koordinace se soukromým sektorem

D.2 Tematické směry rozvoje a místopisné záměry

D.2.1 Cílové atributy veřejných prostranství města

D.2.1.1 Město globálních příležitostí s lokální atmosférou

D.2.1.2 Město se zeleným charakterem

D.2.1.3 Rezidenční atraktivita veřejných prostranství

D.2.1.4 Město v kontaktu s řekou a příměstskou krajinou

D.2.1.5 Veřejná prostranství jako prostředek aktivního stylu života

D.2.1.6 Veřejná prostranství nových čtvrtí jako klíč k úspěšnému městu

D.2.1.7 Město architektonicky kvalitních veřejných prostorů

D.2.1.8 Uplatňování alternativních strategií a forem využití veřejných prostranství

D.2.2 Náměty témat celoměstských koncepcí a metodik rozvoje

D.2.2.1 Koncepce břehů

D.2.2.2 Nakládání s dešťovou vodou

D.2.2.3 Koncepce veřejných prostranství sídlišť

D.2.2.4 Koncepce umísťování výtvarných děl

D.2.2.5 Podpora % na umění při realizaci veřejných prostranství

D.2.2.6 Pravidla pro vzhled předzahrádek

D.2.2.7 Jednotná správa mobiliáře města

D.2.2.8 Katalog typů a standardů městského mobiliáře

D.2.3 Náměty viditelných akupunktorních zásahů

D.2.3.1 Program výsadby stromořadí

D.2.3.2 Pardubické židle a stolky

D.2.3.3 Optimalizace profilů ulic

D.2.3.4 Odstraňování bariér

D.2.4 Základní přístupy k veřejným prostranstvím dle urbanistické struktury

- D.2.4.1 Historické město
- D.2.4.2 Kompaktní "tradiční" město
- D.2.4.3 Poválečná rezidenční zástavba
- D.2.4.4 Vilové čtvrti, zahradní města
- D.2.4.5 Modernistická sídlištní zástavba
- D.2.4.6 Areály občanské vybavenosti
- D.2.4.7 Brownfields a transformační plochy
- D.2.4.8 Příměstská krajina, břehy řeky
- D.2.4.9 Satelitní výstavba

D.2.5 Prioritizace úprav uličních prostranství centra města

D.2.6 Vyhodnocení potřebnosti zásahů a rámcové zadání úprav v oblasti centra města

- D.2.6.1 třída Miru
- D.2.6.2 Palackého třída
- D.2.6.3 ulice 17. listopadu
- D.2.6.4 ulice Masarykovo náměstí
- D.2.6.5 Bělobranské náměstí
- D.2.6.6 vnitroblok Hronovická/Žitná
- D.2.6.7 vnitroblok Jiráskova/Anenská
- D.2.6.8 ulice Macanova / U Marka
- D.2.6.9 ulice Jiráskova
- D.2.6.10 ulice Na Hrádku
- D.2.6.11 ulice Pernerova
- D.2.6.12 vnitroblok Bratřanců Veverkových
- D.2.6.13 nábřeží U Mlýnů
- D.2.6.14 nábřeží U Stadionu
- D.2.6.15 náměstí Československých legií
- D.2.6.16 ulice K Polabinám
- D.2.6.17 vnitroblok Štefánikova
- D.2.6.18 ulice Jindřišská / Jiřího z Poděbrad
- D.2.6.19 ulice Arnošta z Pardubic

E. Ideový akční plán rozvoje (kdo a kdy?)

F. Analytická část

F.1 Obecná analytická část

- F.1.1 Přehled strategických a koncepčních dokumentů města
- F.1.2 Vyhodnocení hlavních dokumentů relevantních pro strategii
- F.1.3 Významné záměry a připravované transformace území
- F.1.4 Vyhodnocení významných záměrů
- F.1.5 SWOT analýza
- F.1.6 Workshop aktérů

F.2 Aktualizace existujících analytických dokumentů

- F.2.1 Hierarchie veřejných prostranství celku města
- F.2.2 Míra atraktivity veřejných prostranství celku města
- F.2.3 Převažující způsob užívání veřejných prostranství celku města
- F.2.4 Hierarchie veřejných prostranství centra města
- F.2.5 Míra atraktivity veřejných prostranství centra města
- F.2.6 Převažující způsob užívání veřejných prostranství centra města
- F.2.7 Aktivní parter centra města

F.3 Lokalizovaná analytická část

- F.3.1 Uliční prostory centra města
 - F.3.1.1 Urbanistický charakter
 - F.3.1.2 Prostorová skladba a uspořádání uličního profilu
 - F.3.1.3 Kvalita vybavenosti uličního profilu
 - F.3.1.4 Přehled uličních profilů centra města

A. Úvod

Ambice dokumentu

Podstatou není dokument,
ale aktivní činnost a její výsledky.

Strategie kvality veřejných prostranství města Pardubic je dokument. Nesmíme ale zapomínat, že dokument je pouze podklad.

Skutečným cílem je aktivní činnost, vedoucí k viditelnému výsledku v realitě podoby města.

Tento dokument tedy, kromě toho, že poskytuje základní výchozí materiál (analytický, syntetický, návrhový), disponující konkrétními daty a názory, by měl být permanentní a dlouhodobou živou součástí života města a měl by mít sám v sobě zakódovány vlastnosti a nástroje, aby jím mohl být.

Velká část českých měst, a platí to i pro Pardubice, netrpí nedostatkem plánovacích dokumentů – strategických plánů, územních plánů, urbanistických studií, regulačních plánů, či různých metodik.

Tyto dokumenty jsou důležité, v určitých oblastech nezastupitelné a bez nich nelze rozvíjet město koncepčně a s rozvahou, navíc jsou často povinné na základě legislativy. Přesto ale existence těchto dokumentů sama o sobě, zdá se, nestačí pro to, aby se jejich cíle propsaly do reality města. Často je tomu dokonce právě naopak. Nelze asi zjednodušeně říci, že těmto dokumentům něco schází – často jsou odborně kvalitní a často také vycházejí z metodických pravidel územního plánování, stavebního zákona a dalších legislativních a odborných mantinelů.

Možná jedním z důvodů je skutečnost, že tyto dokumenty jsou určeny převážně pro rovinu regulativů, kde je tato, často složitá, forma v současném legislativním prostředí pravděpodobně nutná.

Proč se ale tyto dokumenty tak často v podstatě vůbec nepropisují do aktivní roviny? Do kroků, které reálně utvářejí podobu města? Proč v situacích, kdy vedení města, či jakákoliv jiná iniciativa, chtějí a potřebují sáhnout po návodech a inspiracích ke zcela konkrétním krokům – „tady a teď“ – v těchto dokumentech žádná akční vodítka nenachází?

Je důvodem forma dokumentů, které jsou pravděpodobně příliš rozsáhlé, texty dlouhé a složité, často více analytické a popisné než konstruktivní a akční? Nebo schází schopnosti, vůle či podmínky a nástroje na straně těch, kteří by tyto dokumenty měli uvádět v život? Tedy politiků, státní správy a samosprávy, developerů, investorů?

Současná doba je rychlá a složitá. Rozhodnutí v rozvoji města, a to i ta zásadní na desítky let dopředu, se dělají rychle, často bez odpovídajícího seznámení se s problematikou a jejími širšími souvislostmi. Sledují se v nich dílčí cíle, bez vědomí o jejich roli v celku, bez předchozího definování hierarchie cílů. Skáče se do jednotlivostí, bez orientace v celku. Anebo se zabýváme velkými měřítky, bez vědomí o detailech, které ovlivňují. Lze to shrnout slovem „nekonceptní“. Často náhodné, nekoordinované, nepoučené. Postranní nepřiznané cíle pro účely tohoto dokumentu pomiňme – je určen těm, kteří chtějí skutečně změnit kvalitu města k lepšímu, mají k tomu dobrou vůli, prostředky a zodpovědnost za to, jenom nevědí vždy jak.

Co tedy s tím?

Snažit se vylepšit základní rámec správy města? Ano. To ale není v silách tohoto dokumentu.

Co ale může být v jeho silách, je vytvořit akční, konstruktivní návod na zlepšení kvality veřejného prostoru města, který se bude snažit respektovat existenci tohoto rámce jako realitu, aniž by ho tímto chtěl plně potvrdovat, a bude v tomto rámci funkční a použitelný.

Jeho cílem je realizovaná podoba města. Návod pro samosprávu a státní správu města i pro developery a veřejnost, který říká co, proč, jak, kdy a kdo. Návod, který využívá velké množství zkušeností autorů s rozvojem města v plánovací, projekční rovině, i v rovině správy města.

Dokument živý a srozumitelný, spíše jako součást kreativní a konstruktivní diskuse, než složka v šuplíku. Dělaný na míru praktických potřeb města, vyhýbající se samoúčelné formě plánovacích dokumentů.

B. Cíle strategie

k čemu ?

B

Zadání dokumentu

Dokument Veřejná prostranství města Pardubic - Strategie kvality byl zadán Odborem hlavního architekta města Pardubice s cílem získání strategického koncepčního dokumentu města v oblasti rozvoje veřejných prostranství.

Tento dokument by měl sloužit jako základní strategické a ideové východisko při rozvoji, obnově a správě veřejných prostranství města.

Materiál by se měl stát směrodatným nástrojem pro dlouhodobé strategické plánování i každodenní rozhodování aktérů, kteří se na rozvoji veřejných prostranství v Pardubicích společně podílejí.

Stejně tak si dokument klade ambice obyvatelům města přiblížit význam a dopad kvality veřejných prostranství na jejich každodenní život a podnítit jejich zájem o tuto problematiku.

Charakter a obsah dokumentu současně otevírá a upozorňuje na související témata, která by pro svou důležitost měla být dále uchopena samostatně a postupně tak z dalších perspektiv a odborností provázaně doplňovat komplexní mozaiku tématu rozvoje veřejných prostranství města Pardubic.

Určení strategie

Dokument Strategie je primárně určen pro potřeby Magistrátu Pardubic.

Nástroje v něm definované, jsou tedy především formulovány z pozice možností magistrátu, eventuální nástroje dalších subjektů jsou pak nastíněny spíše v rovině spolupráce s magistrátem.

(obr. 006) náměstí Republiky, Pardubice, ČR

(obr. 007) pěší zóna Jindřišská, Pardubice, ČR

(obr. 008) Trída míru, Pardubice, ČR

(obr. 009) náměstí Čs. legii, Pardubice, ČR

Přístup města ke kvalitě veřejných prostranství

Veřejná prostranství jsou první rovinou, přes kterou město vnímáme a poznáváme. Jsou zároveň místem, kde ve městě trávíme nejvíce času. Kvalita veřejných prostranství je základem kvality života ve městě.

Postavení kvality veřejného prostoru a veřejných prostranství do popředí zájmu správy města je činem, který reprezentuje uvědomění si jejího zásadního významu pro kvalitu města a života v něm. Je přihlášením se k roli, která správě města přísluší, tj. k hájení a prosazování veřejného zájmu.

Je nezbytným prvním krokem a nastartováním procesu nápravy dlouhodobého stavu. Základem takového procesu je koncepční celoměstský přístup k rozvoji veřejného prostoru, zejména veřejných prostranství.

Prvním krokem k cíli, tedy kvalitním veřejným prostranstvím, je deklarace jejich důležitosti a sdílení tohoto východiska.

Jaký je zastřešující cíl - důvod zkvalitňování veřejného prostoru města?

Jedním z hlavních cílů prosperujícího města je, aby se do něj stěhovali mladí, vzdělaní a pracovně kvalifikovaní lidé. Aby nejen dojížděli do města za prací, ale aby v něm chtěli bydlet, žít a platili zde daně.

Dalším motivem je přilákání investic. Kvalitních a dlouhodobých. Takových, které zvýší nejen ekonomický potenciál města, ale budou mít pozitivní dopad i na kvalitu města.

Pro oba hlavní cíle je stěžejní kvalita života ve městě. A pro kvalitu života je základem, kromě kvality a dostupnosti bydlení, a kromě nabídky vzdělání, práce a rekreace, především kvalita veřejného prostoru a veřejných prostranství města. Jsou to rozhodující kritéria nejen pro mladé rodiny v rozhodování, kde žít, ale i pro investiční firmy, které v situaci, kdy se rozhodují mezi různými městy s podobnými ekonomickými možnostmi (a takových je v kategorii Pardubic celá řada nejen v Čechách, ale i střední a západní Evropě), hodnotí kvalitu života ve městě s ohledem na ubytování managementu a zaměstnanců firmy, neboť vědí, že to je významný faktor jejich výkonu i získání kvalitních pracovních sil.

(obr. 010)

(obr. 011)

(obr. 012)

(obr. 013)

(obr. 014)

(obr. 015)

(obr. 016)

(obr. 017)

Cíl dokumentu

Strategie

Město Pardubice věnuje v poslední době kvalitě veřejných prostranství pozornost. Připravuje a realizuje investiční záměry na revitalizaci veřejných prostranství, vypisuje architektonické soutěže, zpracovává různé ideové a plánovací dokumenty.

Jednotná strategie pro celek města a pro krátkodobé, střednědobé i dlouhodobé kroky

K tomu, aby tyto jednotlivé aktivity byly maximálně efektivní, může napomoci jednotná strategie rozvoje kvality veřejných prostranství, která bude zahrnovat celek města a bude se zabývat krátkodobými, střednědobými a dlouhodobými kroky. Naplňování této strategie by postupně mělo do sebe začlenit všechny, nyní roztržité, aktivity, týkající se zkvalitnění veřejných prostranství.

Veřejný prostor jako samostatné téma a cíl

Důležité také je, aby tato strategie deklarovala z pozice správy města kvalitu veřejného prostoru a veřejných prostranství jako samostatné téma a cíl. Standardně je téma veřejného prostoru rozptýleno do jednotlivých projektů a záměrů (dopravní stavby, výstavba objektů a souborů apod.), kde se často dostává pouze do doplňkové role. Pokud je ale kvalita veřejného prostoru města sledována jako samostatné téma, přináší

to několik zásadních zlepšení. Jednak vytváření realizačních investičních záměrů, jejichž primárním cílem je zkvalitnění veřejného prostranství. A také sledování a hodnocení ostatních záměrů skrze jednoznačné kritérium – jak se podílejí na kvalitě veřejného prostranství a veřejného prostoru konkrétního místa, širší lokality i města jako celku.

Samostatnost a priorita tématu kvality veřejného prostoru vyžaduje v první řadě vytvoření institucionálního rámce. Jeho součástí je vytvoření subjektů a nástrojů, které se na téma výhradně soustředují.

Strategii je potřeba implementovat zejména v těchto oblastech:

- V tvorbě politického programu vedení města
- V plánování rozvoje města
- V přípravě investičních záměrů
- V tvorbě finanční politiky města

(obr. 018) park Na Špici, Pardubice, ČR

(obr. 019) park Na Špici, Pardubice, ČR

(obr. 020) třída Miru, Pardubice, ČR

(obr. 021) třída Miru, Pardubice, ČR

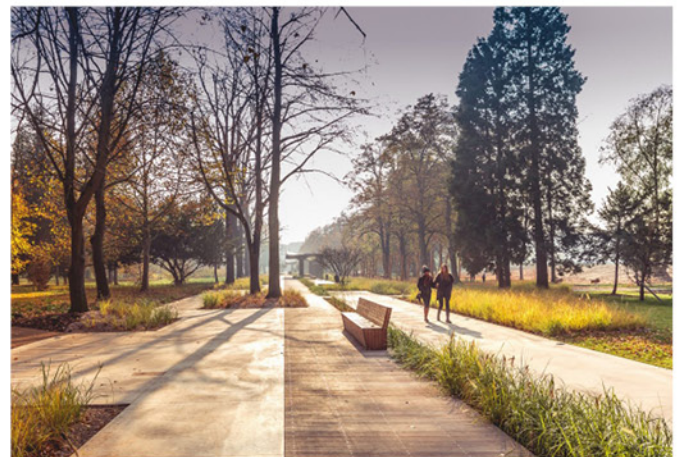
(obr. 022) park Na Špici, Pardubice, ČR

(obr. 023) park Na Špici, Pardubice, ČR

(obr. 024) Tyršovy sady, Pardubice, ČR

(obr. 025) Tyršovy sady, Pardubice, ČR

C. Co je kvalita veřejných prostranství a kde jí uplatňovat

V této části jsou vysvětleny základní pojmy nezbytné pro pochopení dokumentu a její snahou je přiblížit, v čem spočívá hodnota veřejného prostoru a veřejného života ve městě. Využívá k tomu příklady a zkušenosti z měst usilujících o kvalitu veřejného prostoru a jejich dokumentů. Ty ukazují, že jde o aktuální téma přímo ovlivňující konkurenceschopnost a prosperitu každého města.

proč ?

C.2

Pojmy veřejný prostor a veřejné prostranství

Pojem veřejný prostor je používán pro veřejně přístupnou komplexní fyzickou část prostředí, kterou je kromě veřejných prostranství také například veřejně přístupný prostor exteriéru města, vnitrobloků i vnitřního prostoru budov.

Veřejná přístupnost rovněž vylučuje omezený režim užívání, vyjma režimu časového. Zároveň je pojem veřejný prostor používán pro nehmotnou rovinu prostředí zahrnující vztahy, myšlenky, děje, média apod. Pojem veřejný prostor lze současně vnímat jako celek či kontinuum.

(obr. 028) Bolhao Market, Porto, Portugalsko

(obr. 029) Mercado Municipal de Matosinhos, Porto, Portugalsko

Pojem veřejné prostranství je v tomto dokumentu používán pro fyzickou část prostředí, kterou je veřejně přístupné prostranství.

Je jim především plocha, neboli „podlaha“, exteriéru města, jejíž nedílnou součástí jsou ale také veškeré prvky vybavení veřejných prostranství. Veřejné prostranství je podmnožinou veřejného prostoru.

(obr. 030) Jardim de São Lázaro, Porto, Portugalsko

(obr. 031) Bolhao Market, Porto, Portugalsko

Co je veřejný život?

(obr. 032) Sechseläutenplatz, Zürich, Švýcarsko

“Veřejný život je to, co lidé vytvářejí při vzájemném kontaktu ve veřejném prostoru a prostranstvích - na ulicích, náměstích, v parcích, mezi budovami.

Veřejný život jsou každodenní aktivity, kterých se lidé přirozeně zúčastňují, když tráví čas s ostatními mimo své domovy, pracoviště a interiéry aut.

Veřejný život se skládá z prchavých momentů: sdílení lavičky s neznámým člověkem, spontánní piknik v parku, rozhovor se sousedem na autobusové zastávce, nebo sledování kulturního představení na náměstí.

Veřejný život mohou být děti hrající si na hřišti, cizinec ptající se na cestu, nebo demonstrace na náměstí.

Veřejný život vzkvétá, když je město bezpečné pro chůzi ve všech fázích dne. Město nedělají bezpečnějším kamery, ale když se v něm pohybují lidé.

Pokud jsou veřejná prostranství navrhována tak, že jsou nekomfortní pro určitou skupinu lidí, mohou být nakonec nepřívětivá pro všechny.

Veřejný život by měl být přístupný lidem s nejrůznějšími osobními zázemími, měl by vytvářet spravedlivější a pulzující město.

Na veřejný život má právo každý.”

(obr. 033) Sechseläutenplatz, Zürich, Švýcarsko

(obr. 034) Sechseläutenplatz, Zürich, Švýcarsko

RESTAURANT BÄCKERANL.

C

(obr. 036) Superkilen Park, Kodaň, Dánsko

(obr. 037) Superkilen Park, Kodaň, Dánsko

(obr. 038) Superkilen Park, Kodaň, Dánsko

(obr. 039) Superkilen Park, Kodaň, Dánsko

(obr. 040) Købmagergade Shopping Street, Kodaň, Dánsko

(obr. 041) Statens Museum for Kunst, Kodaň, Dánsko

(obr. 042) Israel Square, Kodaň, Dánsko

(obr. 043) Israel Square, Kodaň, Dánsko

Co víme o veřejném životě?

“Kvalita veřejného života se zvyšuje, když vedení města vytváří ulice, parky a náměstí, které staví zkušenosti a očekávání obyvatel na první místo.

Přemýšlejte o Vašem oblíbeném městě, mimo toho vlastního. Co ho dělá tak přitažlivým, že se do něj rádi vracíte? Zpravidla je to proto, že je to město, kde si lidé užívají být venku s ostatními. Dobré město dokážeme rozeznat skoro instinktivně.

Hodnotný veřejný život pěstuje smysl pro komunitu a sousedství skrze vzájemné učení se současně oceňovat hodnoty společného stejně jako respektovat to, co nás vzájemně odlišuje.

Takový veřejný život pomáhá přitahovat lidský kapitál a talent, zvyšuje ekonomickou konkurenceschopnost místa a umožňuje aktivní životní styl na veřejných prostranstvích.

Pro ten je potřeba aktivní vytváření lepších podmínek pro pěší a cyklisty. Široké sdílení veřejného prostoru také podporuje toleranci, kterou se učíme vzájemnou koexistenci a interakci s ostatními.

Výzkumy ukazují, že kvalitní veřejný život také buduje sociální kapitál, který společnost potřebuje, aby např. efektivně a nezištně pomáhala znevýhodněným, nebo byla v nejširším smyslu slova zdravější.

Světová zdravotnická organizace definuje zdraví jako stav kompletní fyzické, psychické a sociální pohody, a ne pouze absenci chorob nebo slabostí.

Plánovat město tak, aby vytvářelo podmínky pro zvyšování všech tří pilířů zdraví, je v podstatě hlavní cesta, jak zodpovědně přistupovat k vytváření veřejného prostoru a prostranství.”

Pět bodů, které bychom měli znát o veřejném životě ve městech...

“1) Veřejný život je to, co se děje ve veřejném prostoru, na ulicích, mezi budovami.

2) Veřejný život prospívá, pokud si bytí na veřejnosti mohou užívat všechny skupiny společnosti dohromady.

3) Intenzivní veřejný život podporuje zdraví, dělá naše města bezpečnější, vede k většímu občanskému zapojení, vytváří ekonomické příležitosti, buduje sociální kapitál a spojuje obyvatele do lokálních komunit.

4) Města, která poskytují hodnotný veřejný život, jsou více konkurenceschopná, udržují a přitahují talentované lidi.

5) O veřejný život musí být pečováno:

a) věnováním pozornosti tomu, jak se lidé na veřejných prostranstvích cítí a co zde dělají,

b) navrhováním náměstí a ulic tak, aby podporovaly sociální aktivity,

c) změnou politik, procesů a postupů města tak, aby byly více orientované na vlastní obyvatele.”

(obr. 044) Georgswall & Mayor Muller Plaza, Aurich, Německo

(obr. 045) Park am Gleisdreieck, Berlín, Německo

(obr. 046) Freundschaftsinsel, Potsdam, Německo

(obr. 047) Freundschaftsinsel, Potsdam, Německo

(obr. 048) Hunziker Areal, Zürich, Švýcarsko

(obr. 049) Business School "Kilen", Kodaň, Dánsko

(obr. 050) Hunziker Areal, Zürich, Švýcarsko

(obr. 051) Hunziker Areal, Zürich, Švýcarsko

(obr. 052) Blast Furnace Park, Lithgow, Austrálie

(obr. 053) Hafenaipark, Frankfurt am Main, Německo

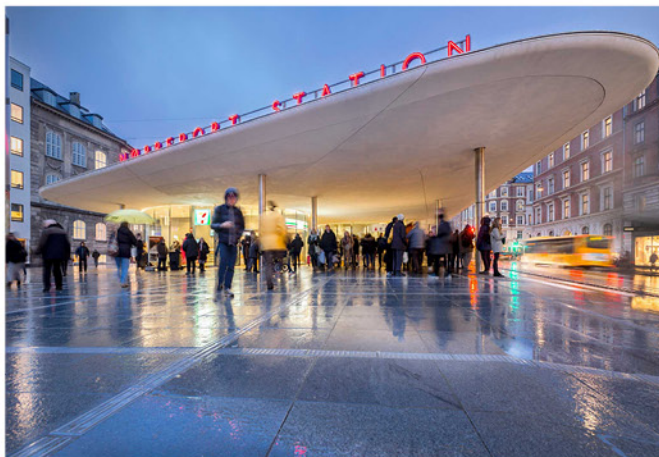
(obr. 054) Købmagergade, Kodaň, Dánsko

(obr. 055) Lohmühleninsel, Berlin, Německo

(obr. 056) Piazza Nové scény Národního divadla, Praha, ČR

(obr. 057) Nørreport Station, Kodaň, Dánsko

(obr. 058) Plaza at BRFkredit Head Quarters, Lyngby, Dánsko

(obr. 059) Superkilen, Kodaň, Dánsko

(obr. 052-059) ilustrační příklady aktivního užívání veřejných prostranství

Základní teze kvality veřejného prostoru a veřejných prostranství

Veřejná prostranství jsou základní kostrou města a této skutečnosti je nutné podřídit jak vedení technické infrastruktury, tak umísťování jednotlivých objektů a prvků.

Kvalita veřejného prostoru města je základním předpokladem kvality života ve městě.

Kvalitní veřejné prostranství je především obytné, tj. bezpečné, vstřícné pro všechny skupiny obyvatel, zdravé, živé, komunikativní, smyslově podnětné a krásné.

Emocionální kvality života jsou stejně významné jako kvality funkční.

Základem tvorby veřejných prostranství je lidské měřítko a lidské smysly.

Veřejná prostranství by měla být nejenom přístupná, ale také atraktivní pro všechny skupiny obyvatel.

Veřejná prostranství města by měla vybízet k pěšimu pohybu a k pobývání. Prioritou je obytná kvalita veřejných prostranství, které by zpravidla měla být podřízena dopravní i technická infrastruktura.

Dopravní řešení veřejných prostranstvích města musí primárně zohledňovat potřeby chodců a uživatelů bezmotorové dopravy. Pro obytná prostranství musí být tyto potřeby prioritou.

Kritéria kvality veřejných prostranství

(obr. 060) přednádraží, Pardubice, ČR

(obr. 063) přednádraží, Pardubice, ČR

(obr. 061) Hunziker Areal, Zürich, Švýcarsko

(obr. 064) Hunziker Areal, Zürich, Švýcarsko

(obr. 062) Rundle Mall, Adelaide, Austrálie

(obr. 065) Rundle Mall, Adelaide, Austrálie

Definování vlastností kvality veřejných prostranství a jejího vlivu na kvalitu života obyvatel, je základním předpokladem pro uplatňování její priority v reálné praxi.

Komplexnost kvality veřejných prostranství

Komplexní vlastnosti aktivního veřejného prostranství se pohybují v rovině utilitární a technické, dále pak v rovině společensko-kulturní či prožitkové. Primárním předpokladem kvality je samotné splnění základních kritérií aktivního veřejného prostranství. Tedy existence ideového a dějového obsahu, naplnění jasně role ve městě a splnění utilitárních funkcí maximálně jednoduchými prostředky vyplývajících z podstaty této funkce, které současně nejsou v rozporu s kritérii obytné kvality, krásy, smyslového a poznávacího potenciálu či komunikačních schopností.

Při tvorbě urbánní struktury měst je potřeba mít na paměti, že veřejná prostranství jsou v první řadě definována hmotnou strukturou urbánní či přírodní a svým charakterem. Jejich kvalita se zakládá od největšího měřítka navrhování k nejmenšímu, přičemž předurčující chyby vzniklé ve fázi velkého měřítka, tedy zejména při zakládání základní urbánní struktury a páteřní dopravní a technické infrastruktury, nejsou již v měřítku malém zpravidla napravitelné. Hmotově vymezený prostor tvoří determinující rámec kvality veřejných prostranství. Funkce a děje jsou vyšším cílem tohoto rámce, zároveň však patří do kategorie proměnlivých a tekutých vlastností místa, pro které vytváří hmotný prostor pevně vymezení. Může tyto děje umožňovat, podporovat či iniciovat. Je také zapotřebí zdůraznit, že kvalitu veřejných prostranství netvoří primárně design doplňkových objektů, což je jeden z rozšířených omylů dneška, ten může kvalitu celku pouze posílit či oslabit.

Předpokladem zlepšení stavu veřejných prostranství je také nutnost znovu vytvořit a udržovat obecné povědomí veřejnosti o podobě jejich kvality. Neboť obecné vědomí společnosti je tím, co vytváří a udržuje kvalitu veřejných prostranství jaksi samozřejmě, skrze každodenní běžné užívání a spravování, z velké části bez nutnosti řízení architektonickým navrhováním. Toto povědomí, které v demokratických západoevropských zemích vyrůstá z dlouhodobé kontinuity a tradice celkových hodnot společnosti, u nás v důsledku fatálních přerušení v druhé polovině 20. století z velké části vymizelo. Nemá-li veřejnost zažitou představu o podobě kvalitního prostoru, nedokáže jí ani při dobré vůli okolo sebe vytvářet či udržovat. Stejně tak jí potom v rovině společensko-politické nedokáže vyžadovat ani posoudit.

Stanovení významu existence a kvality veřejných prostranství v hodnotové hierarchii tvorby a užívání města.

Při tvorbě města dochází k převaze technických a formálních hledisek, nad hledisky humanistické povahy. Těto skutečnosti v praxi, kromě celkového nastavení hierarchie hodnot ve společnosti, napomáhá také forma argumentace. Ta prosazuje, často až vymáhá, nadřazenost technických požadavků na základě tvrdých dat a terminologii, svojí povahou snadno včlenitelných do legislativního jazyka zákonů, norem, vyhlášek a předpisů. Kvalitativní vlastnosti prostředí spočívající v humanitní terminologické rovině, která i v oblasti vědy operuje v měkkých pojmech, nejsou pak v praxi v podstatě vůbec zohledňovány, natož rovnocenným způsobem kladeny na váhy priorit. Výsledkem je stav prostředí našich měst, ze kterého jsme překvapeni – přitom nadále akceptujeme, či pouze tolerujeme, technokratickou a instrumentální interpretaci života a prostředí okolo nás. Jak říká Dalibor Veselý: „Tato situace je vlastně paradoxem, když si uvědomíme, že každá disciplína je definována svým cílem a nikoli prostředky a že cílem architektury je lidský život a ne techniky a instrumentální myšlení, které jsou pouhými prostředky.“

Utilitární vlastnosti jsou nezbytnou součástí, respektive apriorně předpokládaným základem kvality vystavěného prostředí. Měly by se však odehrávat, a v hierarchii hodnot pokládat, na bázi nutného zázemí, jehož smyslem je vytvořit rámec pro kvalitu humanistického rozměru. Proto by neměly být na úkor humanistických kvalit upřednostňovány. Pro praxi dnešní tvorby vystavěného prostředí je tedy zapotřebí terminologicky a významově upevnit zejména pojmy, definující kvalitu vystavěného prostředí v humanistické rovině. Jasně pojmosloví a teze této kvality pak musí při vyvažování priorit obstát nejen v praktické argumentaci, ale ideálně být alespoň částečně implementovatelné do současných legislativních pravidel. Měly by být v jistém slova smyslu vymahatelné a v obecném smyslu dokonce i upřednostnitelné nad zájmy ostatními.

Úloha veřejného prostoru a veřejných prostranství v celku města

Ve vztahu k městu a společnosti, která ho obývá, zastává veřejný prostor (prostranství) následující úlohy:

Úloha v urbanismu města

Veřejná prostranství tvoří základní urbánní strukturu města. Hledisku vzniku kvalitních veřejných prostranství je nutné adekvátně přizpůsobit jak trasování a charakteristiku dopravní i technické infrastruktury, tak jednotlivé stavby a stavební celky.

Infrastrukturní a technická úloha

Základním předpokladem pro fungování veřejných prostranství je jejich technická kvalita a infrastrukturní funkčnost, jakožto základní podpůrné elementy nezbytné pro dosazení dalších „měkkých“ úloh VP. Jejich správná volba a uspořádání musí cílovou kvalitu celku povyšovat, nikoliv znehodnocovat.

Úloha ideová

Tvorba města by měla být založena na společenské dohodě o chtěném obrazu města, neboť město je především prostorem sdílení. Předpokladem pro takovou dohodu je shoda na společných hodnotách, na základě kterých veřejná prostranství budujeme.

— Úloha politická

Veřejný prostor je materiální podmínkou politického prostoru. Existence a kvalita veřejného prostoru je odrazem míry demokracie společnosti.

— Úloha humanistická

Humanistická úloha je současně nadstavbou i základem smyslu existence veřejného prostoru. Spočívá ve vlastnostech přesahujících technický, utilitární a instrumentální rozměr prostředí. Tato úloha byla nedílnou součástí vystavěného prostředí v průběhu celé historie, k jejímu výraznému oslabení došlo až v důsledku technické revoluce a s ní souvisejícím přenastavení hodnot společnosti. Veřejný prostor je místem a prostředkem vztahování nás samých k lidskému společenství a ke světu.

— Úloha kulturně – společenská

Veřejný prostor je základní platformou sociální interakce v

našich sídlech. Tato úloha je nadále nezpochybnitelná i přes to, že stále větší roli v našich životech sehrává virtuální veřejný prostor. Virtuální veřejný prostor nemůžeme ani popírat, ale ani nemůžeme uniknout pouze do něho.

Úlohou fyzického veřejného prostoru je s virtuálním komunikovat a vstřebávat ho jako svoji součást, která mu může být i prospěšná.

Veřejná prostranství mají schopnost ovlivňovat vzorce chování a jsou nástrojem možné kultivace společnosti.

— Úloha v ochraně a rozvíjení kulturního dědictví

„Obraz města jako kulturního statku je reprezentován komplexem hmotné i nehmotné kultury. [3] Úkolem města je tento obraz aktivně chránit a současně rozvíjet. Jednou ze základních skutečností města, obsahující, odrážející a iniciující společně sdílený ideový obsah společnosti a vystavěného prostředí, je veřejný prostor. Kultura je výsledkem a předmětem sdílení společnosti. Veřejný prostor je rámcem a reprezentací kultury společnosti a je tak součástí kulturního dědictví jako odkazu minulosti pro současnost a současnosti pro budoucnost. Kvalita hmotné i nehmotné složky veřejného prostoru je předmětem péče o kulturní dědictví. Vnímáme-li péči o kulturní dědictví jako veřejný zájem, pak se v jistém smyslu musí odehrávat především skrze veřejný prostor. Předmětem ochrany a rozvoje kulturního dědictví musí být veřejný prostor jako celek, tedy nikoliv pouze jednotlivé objekty či soubory, ale také jejich ideový obsah.

Úloha ekonomická

Kvalita veřejného prostoru a veřejných prostranství přináší rozsáhlé ekonomické benefity v podobě ekonomického růstu jak pro přilehlé území, tak pro celek města. Zkvalitnění veřejného prostoru a veřejných prostranství může být impulsem ekonomického, společenského a architektonického rozvoje v navazující spádové oblasti sféry vlivu. Tvorba a proměna veřejného prostoru a veřejných prostranství může vyvolat změny fyzické, sociální a ekonomické struktury místa.

Úloha environmentální

Veřejná prostranství jako základní struktura města musí být jedním z hlavních nástrojů strategie města v oblasti environmentálních opatření.

Základní rámce kvality veřejných prostranství

Celostní kvalita

Základním kritériem je kvalita prostranství jako prostorového celku, jehož součástí jsou jak fyzické a funkční vlastnosti, tak vztahy a děje, které nelze vnímat parciálně a které by měly být přednostně podřízeny kvalitě celku. I když základem kvality je existence a důsledné naplňování celkového konceptu veřejného prostranství, je třeba zároveň respektovat jakousi „konečnou otevřenost“ — ponechání prostoru pro vstup mnohovrstevnatých proměnlivých skutečností života.

Kritéria kvality fyzické struktury veřejného prostranství

Veřejná prostranství jsou v první řadě definována hmotnou strukturou urbánní či krajinnou a svým charakterem. Urbánně vymezený prostor tvoří základ kvality veřejných prostranství. Je hlavním nositelem provozního uspořádání. Funkce a děje je při tvorbě města potřeba mít na paměti, patří však do kategorie proměnlivých a tekutých vlastností prostoru. Kvalitu veřejných prostranství netvoří primárně design doplňkových objektů, ten může kvalitu celku pouze posílit či oslabit.

Kvalita funkčnosti

Kvalita funkčnosti je apriorním předpokladem. Bez ní zpravidla plnohodnotně nefungují ani další kritéria. Hierarchicky však vždy musí být v roli infrastruktury, tj. podpůrného základu pro cíl, kterým je obytná kvalita veřejných prostranství.

Kvalita rámce dějů

Účelem fyzické složky vystavěného prostředí je především vytvářet rámec pro děje. Tyto děje jsou tedy hlavním finálním cílem veřejných prostranství. Hmotně vymezený prostor by měl tyto děje umožňovat, podporovat, iniciovat či generovat. Schopnost fyzického rámce veřejných prostranství vytvářet, iniciovat, podporovat či umožňovat děje a schopnost společnosti tuto vlastnost prostoru těmito ději naplňovat se v kvalitě nejen navzájem sčítají, ale zpětnou interakcí navíc vzájemně umocňují. Kromě naplnění utilitárních a pobytových funkcí je úkolem veřejných prostranství také prožitkový a poznávací rozměr.

(obr. 066) Park am Gleisdreieck, Berlín, Německo

(obr. 067) Park am Gleisdreieck, Berlín, Německo

(obr. 068) Park am Gleisdreieck, Berlín, Německo

Příklady základních vlastností kvalitních veřejných prostranství

(obr. 069) Statens Museum, Kodaň, Dánsko

Pobytové kvality

Kvalitní veřejné prostranství je zpravidla živé, tj. aktivně užívané lidmi, zejména k pobytovým aktivitám. Kvalitní veřejná prostranství vybízejí k zastavení a pobývání. Velké množství lidí v místě není samo o sobě znakem jeho kvality a přitažlivosti, může se jednat o pouhý výsledek koncentrace utilitárních nezbytností, jako například dopravní funkce.

Lidi obecně přitahují místa bohatá na vjemy a děje, stejně jako přítomnost jiných lidí. Čím vyšší je poměr míst, na nichž se lidé zdržují a pobývají, oproti místům, skrze které se pouze pohybují, tím kvalitnější je veřejný život města. Veřejná prostranství města by měla nabízet vyvážený poměr klidných míst pro relaxaci a živých míst společenských dějů.

K pobytovým kvalitám místa napomáhá dostatek míst k sezení či ležení, volné klidné plochy k zastavení, místa k relaxaci a aktivní místa jako předzahrádky restaurací či společenské, kulturní nebo sportovní pobídky. Atraktivitu pobytu zvyšuje příjemné klima (stín či naopak slunce, zvětrání, hladina hluku, čichové vjemy).

Pobytovou kvalitu města jako celku významně zvyšuje dostatek parků v pěší vzdálenosti, stejně jako stromů a vegetace ve městě.

Primární funkce velké části veřejných prostranství je ryze utilitární. Platí to zejména pro prostory infrastruktury.

I u těchto prostorů je však třeba usilovat o posílení a doplnění jejich role pobytové a prožitkové – a to až na hranici, za níž by to bylo na úkor jejich základní utilitární funkce.

(obr. 070) Hunziker Areal, Züriech, Švýcarsko

(obr. 071) Kasárna Karlín, Praha, ČR

Kvalita pohybu

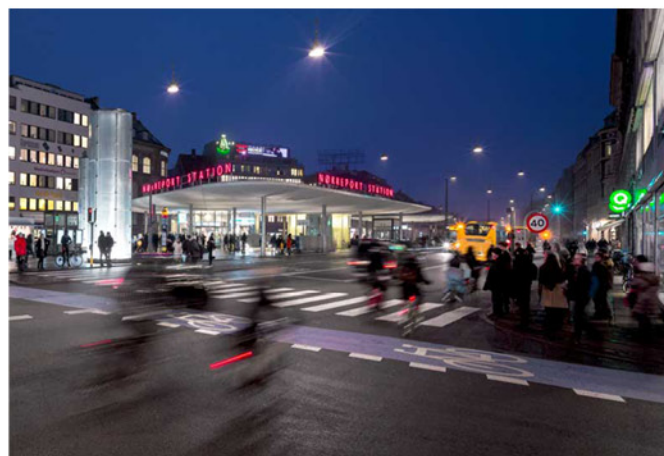
Velká část pohybu lidí městem patří k nezbytným činnostem (přemístění do cíle), menší část k činnostem dobrovolným (relaxace). Pohyb však vždy kromě dosažení cíle může poskytovat i prožitkové kvality (v rovině smyslové, emocionální, poznávací, sociální či společenské). Ulice ve městě nelze chápat jako pouhý dopravní koridor, vždy je třeba podporovat zejména jejich obytné vlastnosti. Kvalitní pohyb je bezpečný, svobodný, efektivní a bohatý na kvalitní smyslové a poznávací vjemy. Pěší a cyklistický pohyb městem umožňuje vyšší míru interakce s prostředím než pohyb různými prostředky dopravy. Odpovídá mu lidské měřítko místa, zatímco rychlý

pohyb člověka od okolního prostředí odděluje. Přizpůsobení podoby prostředí vnímání z perspektivy rychlého pohybu deformuje jeho lidské měřítko – dochází k vytváření dlouhých úseků chudých na vjemy a zvětšování měřítka vnímaného detailu.

U komunikaci, kde je doprava dominantní funkcí, přesto nelze rezignovat na jejich kvalitu jako veřejného prostranství a je zapotřebí hledat všechny možnosti, jak zvýšit jejich obytnou kvalitu, jejíž součástí je kromě maximálního možného zpřístupnění pro pěší a cyklisty také vizuální kontakt z prostředků dopravy či vnímání ze vzdálenějších přilehlých prostranství.

(obr. 072) Park am Gleisdreieck, Berlín, Německo

(obr. 073) Nørreport Station, Kodaň, Dánsko

(obr. 074) Hunziker Areal, Zürich, Švýcarsko

(obr. 075) Hafenpark, Frankfurt am Main, Německo

(obr. 076) Zollverein Park, Essen, Německo

(obr. 077) Nørreport Station, Kodaň, Dánsko

(obr. 072-077) Pro kvalitní pěší a cyklistický pohyb je nezbytné zvyšovat prostupnost území a vytvářet odpovídající infrastrukturu vybavení.

Možnost užívání pro všechny obyvatele

Pojem veřejný ve své podstatě zahrnuje pojem rovnosti užívání. Veřejná prostranství by měla umožňovat nejen veřejnou přístupnost, ale také komfortní užívání všemi skupinami obyvatel, tedy skupinami všech věkových i sociálních, kulturních a společenských kategorií, stejně jako skupinám s omezeními jako jsou senioři, matky s kočárky, nevidomí či tělesně handicapovaní.

Podle dánského architekta Jana Gehla je jedním z hlavních indikátorů kvalitního veřejného prostranství společná přítomnost dětí a seniorů v něm. K vytvoření takového stavu je nezbytné především zajištění odpovídající vybavenosti veřejných prostranství, redukce bariér, vytvoření příležitosti vzájemné interakce a zajištění pocitu bezpečí - v rovině pohybu i užívání.

(obr. 078) Deichgärten and Donaupark, Deggendorf, Německo

(obr. 079) Park Killesberg, Stuttgart, Německo

(obr. 080) Købmagergade, Kodaň, Dánsko

(obr. 081) Waldpark Potsdam, Berlin, Německo

Dostupnost, prostupnost

Město krátkých vzdáleností výrazně napomáhá kvalitě veřejných prostranství. Jeho předpokladem je kompaktní urbanistická struktura a koncepčně založená a čitelná struktura veřejných prostranství. Dále pak ve všech lokalitách zastoupení a promísení základních funkcí města (bydlení, práce, obchod, vzdělání, kultura, sport, relaxace apod.) a jejich umístění v pěšky dostupné vzdálenosti.

Podmínkou prostupnosti je dodržení minimálního měřítka prostupnosti, tj. zejména zabránění jeho přerušení uzavřenými areály či vytvářením slepých ulic a cest.

Kvalitní prostupnosti napomáhá také vyloučení ztracených spádů, bezbariérovost, eliminace zbytečných oklik apod. Předpokladem uspokojivé prostupnosti prostředí je také zorientovanost uživatele v něm. Základem je hierarchizace veřejných prostranství, která musí být jednak součástí kompozice města, jednak být čitelná pro uživatele. Základní orientaci ve městě a strukturu jeho prostupnosti tvoří celoměstsky významná veřejná prostranství.

Z hlediska kvality užívání veřejných prostranství je prioritou kvalita pěší a cyklistické prostupnosti a přístupnosti. Tento typ dopravy přispívá iniciační, tedy nikoliv regulační, formou k redukci negativních dopadů automobilové dopravy. Prostupnost a přístupnost pro veřejnou dopravu by měla mít přednost před individuální automobilovou dopravou.

(obr. 082) São Bento, Porto, Portugalsko

(obr. 083) Neue Meile Böblingen, Böblingen, Německo

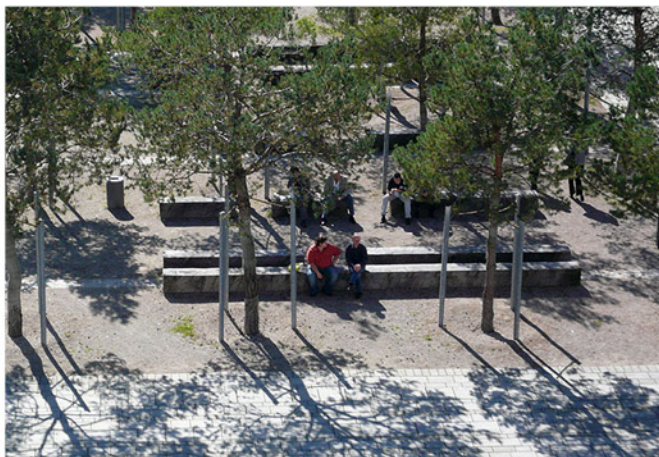
(obr. 084) Park am Gleisdreieck, Berlin, Německo

(obr. 085) Copenhagen Business School "Kilen", Kodaň, Dánsko

Svoboda volby

Z celé škály aktivit, které se odehrávají na veřejných prostranstvích, je část nezbytných činností, které lidé vykonávají za všech okolností a bez ohledu na kvalitu místa. Ostatní činnosti jsou předmětem volby. Kvalitní veřejná prostranství by měla poskytovat prostor pro co největší škálu dobrovolných činností.

(obr. 086) Plaza of the Human Rights, Mnichov, Německo

Lidské měřítko

Městské prostředí je vytvářeno pro život lidí. Veškeré jeho vlastnosti by tedy měly být poměřovány „lidským“ měřítkem.

(obr. 087) Neue Meile Böblingen, Böblingen, Německo

Bezpečnost

Pocit bezpečí je základním předpokladem kvality života ve městě. Jedná se zejména o bezpečnost pohybu a sociální bezpečí, tzn. zejména ochranu před kriminalitou apod. Sociální bezpečnosti napomáhá zejména přehlednost prostoru a jeho živost. Trvalá a početná přítomnost lidí v prostoru zajišťuje tzv. sociální kontrolu, kterou není možné plnohodnotně nahradit např. kamerovými systémy a dalšími technologickými prvky.

(obr. 088) Rundle Mall, Adelaide, Austrálie

Smyslová, poznávací a estetická kvalita

Smyslová, poznávací a estetická kvalita je plnohodnotnou součástí pobytových kvalit místa a neměla by být opomíjena pod tlakem utilitárních potřeb.

(obr. 089) Maselakepark, Berlin, Německo

Komunikativnost

Kvalitní prostředí by mělo se svými uživateli komunikovat. Podoba veřejných prostranství by měla nabízet základní srozumitelné sdělení jak v rovině běžného užívání – formou informace, orientace apod., tak v rovině smyslové a poznávací.

(obr. 090-091) Stejně důležité je vytvoření a nastavení příležitosti ke komunikaci pro uživatele daného prostředí. Kromě trvalého mobiliáře a dalších prvků, které jsou nezbytnou součástí kvalitního prostranství, je žádoucí i uplatnění volného mobiliáře nevázaného na provozy restaurací. Jeho výhodou je možnost proměny prostoru v reakci např. na pohyb stínů, nebo na proměňující se způsoby využití v rámci dne.

(obr. 090) Times Square, New York, USA

(obr. 091) Times Square, New York, USA

Čitelnost – možnost identifikace s prostředím

Možnost identifikace obyvatel s prostředím, dlouhodobá i krátkodobá, je podmínkou kvalitního života v něm. Prostředky identifikace se nacházejí v časové rovině skrze současný a historický kontext a v rovině prostorové skrze identitu místa a prostorový kontext.

S místem, disponujícím vlastním charakterem a srozumitelným kontextem se lze snadno identifikovat, naproti tomu místa nijaká, anonymní a autonomní, vytvářejí pocit odcizení a nejsou lidmi vyhledávána. Identifikace s prostředím zároveň upevňuje soudružnost lokálních společenství i společnosti jako celku.

(obr. 092-093) Příkladem projektu, kde bylo téma zajištění identifikace uživatelů s prostředím nastaveno jako jedno z hlavních kritérií návrhu, je soustava veřejných prostranství pod názvem „Superkilen“ v Kodani. V architektonickém ztvárnění dochází k uplatnění prvků typických pro rozmanité skupiny národnostních komunit, které bezprostřední okolí obývají. Zpracování veřejného prostranství je ztvárněním rozmanitosti společného světa.

(obr. 092) Superkilen, Kodan, Dánsko

(obr. 093) Superkilen, Kodan, Dánsko

Přiměřený sociální kontakt

Specifickou vlastností městského života je vysoká míra sociálních kontaktů s neznámými lidmi ve veřejném prostoru. Sociální kontakt může být vnímán jako pozitivní a být vyhledávaný, současně však může být i předmětem obav. Veřejné prostranství by vždy mělo umožňovat jednotlivci dobrovolnou míru sociální interakce. Současně by mělo podporovat a iniciovat pozitivní aspekty sociálního kontaktu, jako dialog, poznávání, sdílení, aktivní účast na životě společnosti apod.

Sociální interakce se může odehrávat na bázi od různé šíře místních komunit až po celoměstský rozměr, rozšířený o návštěvníky města. Zejména v případě místních komunit je formou sociálního kontaktu i zapojení do samotné tvorby a správy prostoru, které může významně zlepšit jak kvalitu podoby prostoru, tak jeho užívání.

(obráz. 094) Jubilee Gardens, Londýn, Velká Británie

(obráz. 095) Jubilee Gardens, Londýn, Velká Británie

Flexibilita

Polytematičnost a polyfunkčnost veřejných prostranství zpravidla napomáhá jak jejich živosti, tak jejich dlouhodobé udržitelnosti.

Využitelnost veřejných prostranství by měla reagovat na proměny rytmu denní doby, týdenních cyklů a ročních období. V dlouhodobějším horizontu by měla být schopná reflektovat proměny věkového, sociálního či kulturního složení obyvatel.

(obráz. 096) Sechseläutenplatz, Zürich, Švýcarsko

(obráz. 097) Sechseläutenplatz, Zürich, Švýcarsko

(obráz. 096-097) Volná scéna náměstí umožňuje proměnu náplně a funkce v průběhu roku. Slouží neformálnímu pobývání, ale současně dokáže i pojmout velké akce, slavnosti nebo trhy.

Zdravé prostředí, kvalita klimatu

Člověk z přirozenosti, podvědomě i racionálně, vyhledává zdravé prostředí. Veřejná prostranství by proto měla poskytovat neznečištěné ovzduší, omezení hluku, příjemné teplotní klima, příjemné čichové vjemy, dostatek světla, ochranu před větrem či přemírou slunce apod. Místa k pobytu a pohybu musí disponovat také ergonomickou kvalitou, prostředkovanou například tvarem a rozmístěním jednotlivých pobytových prvků a pocitovým komfortem, spočívajícím například v teplotě a hmatových vlastnostech kontaktních povrchů prostředí.

(obr. 098-099) Vyše uvedené platí s ještě zvýšeným akcentem např. v prostředích, která jsou ze své podstaty v podstatě rozšířeními interiéru budov. Jedná se zejména o kampusy univerzit, areály vzdělávacích nebo výchovných zařízení, kde se předpokládá intenzivní užívání venkovních prostranství s cílem spoluzajištění provozních funkcí objektů.

(obr. 098) Campus Ultuna, Uppsala, Sweden

(obr. 099) Campus Ultuna, Uppsala, Sweden

Udržitelnost

Podmínkou udržitelnosti veřejných prostranství je zejména jejich celková kvalita, kvalita jejich úlohy ve struktuře města, dostatek prostředků pro jejich správu a údržbu a dostatek lidí, kteří je mohou a chtějí využívat. Udržitelnosti přispívá použití trvanlivých materiálů a detailů, kvalita provedení či rezistence vůči extrémním událostem (povodním apod.) Udržitelnosti napomáhá také flexibilita využitelnosti veřejných prostranství a nadčasovost jejich podoby. Předpokladem udržitelnosti je včasná údržba založená na pravidelném monitorování stavu veřejných prostranství, jejíž součástí je i pravidelný úklid. Neudržované prostředí přitahuje vandalismus, a tím se násobí rychlost a míra degradace. Intenzivní ochrana a péče je často ekonomicky efektivnější než celková obnova.

(obr. 100-101) Součástí udržitelného přístupu je i adaptace a zakomponování zdánlivě neatraktivních stávajících součástí prostředí do konceptů upravovaných prostranství. Může jít např. o nevyužívané infrastrukturní prvky, které v rámci nové interpretace mohou zůstat součástí celkového obrazu prostředí, resp. připomínat původní identitu místa. Jejich kreativní zapojení a využití současně zpravidla snižuje relaizační náklady.

(obr. 100) Zollverein Park, Essen, Německo

(obr. 101) Zollverein Park, Essen, Německo

Základní teze přístupu města ke kvalitě veřejných prostranství

Ovlivňování kvality veřejných prostranství se odehrává v oblasti plánování, projektování, investování, realizování, spravování, ale zároveň i užívání, neboť aktivní užívání, které má dopad na kvalitu prostoru, je svým způsobem rovněž jeho tvorbou.

Pojem tvorba veřejných prostranství je zde tedy vnímán v celé šíři pojmu tvorba, kterou je jakákoliv aktivní činnost, která má dopad na podobu a fungování prostoru.

(obr. 102) Superkilen, Kodaň, Dánsko

(obr. 103) Nørrebro, Kodaň, Dánsko

(obr. 104) Christianshavn, Kodaň, Dánsko

(obr. 105) Ørestad, Kodaň, Dánsko

Strategie, plánování, investice, ekonomie

V Pardubicích jako celku není kvantitativní nedostatek veřejných prostranství. Optimální množství veřejných prostranství je takové, které město dokáže ekonomicky udržovat a které jeho obyvatelé dokáží aktivně užívat. Investiční prioritou ve stávající struktuře by tedy mělo být zkvalitňování již existujících veřejných prostranství s potenciálem. Zakládání nových veřejných prostranství by pak mělo být městem iniciováno a vymáháno zejména při plánování výstavby nových urbánních celků, a to v přiměřeném množství a v kvalitě.

Rozsah investic do veřejných prostranství musí být vždy uvažován v rovině nejen urbánní kvality, ale také ekonomické udržitelnosti, odvozené od reálné ekonomické situace města, která zahrnuje nejen investici do realizace těchto prostorů, ale také do údržby a správy, zaručujících udržení požadované kvalitativní úrovně těchto prostorů.

Pro zajištění realizovatelnosti rozvoje veřejných prostranství a jeho kontinuitu je nezbytné z pozice samosprávy města deklarovat a garantovat finanční objemy z prostředků města určené pro rozvoj veřejných prostranství vždy na délku alespoň volebního období.

Je zapotřebí navázat spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem na investicích a správě veřejných prostranství s cílem benefitů, plynoucích z kvality místa, pro obě strany.

Důležitá je spolupráce s místními iniciativami, snažícími se o zlepšení kvality veřejných prostranství, využití jejich potenciálu, podpora a koordinace jejich cílů se zájmy města.

Uváživě by měla být hodnocena míra komerčnosti veřejných prostranství. V principu by mělo platit, že například základní veřejná prostranství, zejména pobytového charakteru, by neměla být zatížena primárním požadavkem generování zisku, pokud je tento na úkor kvality jejich hlavní pobytové funkce. Pokud tento zisk přinášejí, měl by, vyžaduje-li to stav místa, být přednostně vrácen do investic v místě samém, při současném respektování solidarity jednotlivých složek městského rozpočtu.

Územní plánování a projekční příprava

Existenci a kvalitu veřejných prostranství je v plánování nutné zakládat ve všech jeho měřítkových úrovních, od strategického a územního plánu až po detail prostorů.

Urbánní strukturu a kvalitu veřejných prostranství je zapotřebí definovat již v územně plánovací úrovni (Aktuální verze nového územního plánu zahrnuje rovinu veřejných prostranství.) Vytvoří se tak předpoklad nejen kvality samotných veřejných prostranství, spočívající v existenci jejich přiměřeného množství, v kvalitním založení fyzického rámce jednotlivých prostranství a v logice jejich vzájemné struktury i vztahu ke struktuře města, ale také podpůrný základ vytvoření kvalitního města, neexpandujícího do okolní

krajiny. Kvalitní veřejná prostranství ve městě, jako základní podmínka atraktivity života ve městě, motivují ke stěhování do vnitřního města, namísto úniku do příměstských oblastí.

Je zapotřebí definovat hierarchii veřejných prostranství, která bude mj. podkladem pro prioritizaci. Je nutné formulovat síť strategických veřejných prostranství, jejichž vazby mezi sebou je potom zapotřebí posilovat. Tato místa vytvářejí společně sdílený obraz města a měla by být prioritní lokací investic do veřejných prostranství.

Hierarchie veřejných prostranství dle významu může být v úrovni metropolitní (celoměstské), městské čtvrti, lokální (lokalita) či komunitní (ulice, blok). Je zapotřebí cíleně chápat, která veřejná prostranství mají plnit roli lokálního významu a užívání a které mohou být celoměstsky významným a užívaným prostorem. Rozhodnutí o tomto určení souvisí s umístěním ve struktuře města, s potenciálem samotného prostoru apod. Při koncipování podoby a funkce veřejného prostranství s potenciálem celoměstského významu a užívání by neměl být tento cíl, například na základě upřednostnění partikulárních lokálních zájmů, opominut, jeho naplnění by mělo být prioritní.

Souběžně je nutné věnovat se i malým, zdánlivě bezvýznamným místům, která tvoří základní prostředí každodenního obyčejného života ve městě. Zde je ovšem současně zapotřebí zásadní posun také v sociální rovině: je nutné změnit vztah obyvatel k veřejnému prostředí města, zvýšit sociální angažovanost lidí spojenou s vlastní aktivitou a zodpovědností, stejně jako participaci soukromých subjektů.

Zejména v problémových lokalitách je zapotřebí provádět akupunkturní iniciační zásahy, místa pozitivního vlivu na navazující oblasti, jejichž cílem je, kromě zkvalitnění místa samotného, vytvářet epicentra iniciující zkvalitnění městského prostoru a života v něm v navazujících územích a to zejména zevnitř, tedy také na základě aktivity obyvatel a privátních investičních subjektů.

Při tvorbě nových veřejných prostranství je primární jejich úloha a postavení v celkové struktuře města, kterou svým vznikem zakládají, nebo doplňují. Například v periferních urbánních strukturách, které postrádají vlastnosti městskosti, je úkolem veřejných prostranství tento městský charakter vytvořit a iniciovat v tomto duchu navázání okolní struktury.

Struktura veřejných prostranství by měla podporovat propojení centra a periferie a pomoci čitelné hierarchii prostorů a jejich návazností spoluvytvářet základní mentální mapu města.

Úkolem tvorby a úpravy veřejných prostranství je vytvořit, podpořit a doplnit specifickou identitu dané lokality. Charakter města jako celku je potom z velké části utvářen součtem těchto identit a jejich vzájemným ovlivňováním.

Při jakýchkoli zásazích do veřejných prostranství či vytváření nových, a to i tehdy, kdy cílem je úprava dopravní či technické infrastruktury, musí být vždy prioritou záměru obytná kvalita.

Při úpravě a vytváření nových veřejných prostranství ve stávající struktuře města je důležité strategické rozhodnutí o míře zásahu vzhledem k dlouhodobé koncepci území a investiční realističnosti v plánovatelném horizontu ekonomické situace města.

Tam, kde lze předpokládat dotažení koncepčního celkového řešení místa je chybou provádět nekoordinované fragmentární zásahy, které mohou být nejen ztracenou investicí, ale často také budoucí překážkou pro realizování koncepčního řešení. Na druhé straně tam, kde ideální komplexní úprava není v dohledné době z ekonomických či technických důvodů možná, je na místě hledat takové formy zásahů, byť i dočasných či dílčích, které mohou kvalitu veřejných prostranství výrazně navýšit v dohledném horizontu. Koncepce by měly být vytvářeny v dostatečném předstihu tak, aby nedocházelo ke ztrátě potenciální vyšší cílové kvality a efektivity jejího dosažení v důsledku nekoordinovaných a nekoncepčních fragmentárních zásahů autonomního charakteru.

Při zkvalitňování stávajících veřejných prostranství často namísto nákladné revitalizace stačí pouhý „úklid“, tedy očištění prostoru od nadbytečných utilitárních a zbytečných objektů, které buď neslouží primárně potřebám samotné funkce veřejného prostranství, anebo je možné tuto potřebu naplnit kultivovanější formou. Stejně tak vymístění všech funkcí, které nejsou součástí funkce veřejného prostranství samotného, ale řeší nesouvisející potřeby města na úkor jeho prostoru a kvality. Dále doplnění pobytového mobiliáře vybízejícího k užívání a pravidelná důkladná údržba spojená s eventuálním dohledem.

Správa, provoz a údržba

Pravidelný úklid a kvalitní údržba mohou v mnoha případech samy o sobě výrazně zvýšit kvalitu veřejných prostranství. Často mohou předejít i nákladné celkové rekonstrukci.

Z hlediska investic a projektové přípravy je zapotřebí pečlivě rozlišovat záměry, které svým charakterem a rozsahem odpovídají podstatě údržby a které, zejména z hlediska objemu či vlivu na celkovou kvalitu prostoru, odpovídají charakteru investic. Je tak potřeba napravit dnešní praxi, kdy velká část objemných zásahů do veřejných prostranství v rámci investic správcovských a technických organizací je připravována v režimu tzv. běžné či souvislé údržby, kdy je provedena kompletní výměna povrchů a prvků, ale je současně navracena do původního prostorového řešení, které je často nevyhovující. Údržba je tím pádem také připravována bez nároků na stavební řízení a tedy bez koncepční projekční přípravy zahrnující vliv úprav

na celkovou kvalitu prostoru a současně bez odborníka – architekta. Přitom charakter i objem investice by často umožnil současné zvýšení celkové kvality prostoru. Dochází tak k neefektivnímu vynakládání finančních prostředků.

Investiční záměry, tj. takové, které svým objemem či charakterem přesahují údržbu, by měly být připravovány investičním subjektem města k tomu určeným, nikoliv správcovskými organizacemi, jejichž rolí je správa a údržba.

Užívání

Veřejnost by měla být zapojena do všech fází procesu tvorby veřejných prostranství od plánování až do ovlivnění podoby jeho užívání. Tato participace by se neměla odehrávat pouze v rovině požadavků, které jsou legitimním nárokem obyvatel města, ale také v rovině zodpovědnosti, tj. aktivní spoluúčasti na vzniku a udržení kvality veřejných prostranství.

(obr. 106) Riedmat Square, Ebikon, Švýcarsko

(obr. 107) Riedmat Square, Ebikon, Švýcarsko

(obr. 108) Susanne Schmida-Gasse, Vídeň, Rakousko

(obr. 109) Susanne Schmida-Gasse, Vídeň, Rakousko

(obr. 110) Granary Square, Londýn, Velká Británie

(obr. 111) Granary Square, Londýn, Velká Británie

(obr. 112) Granary Square, Londýn, Velká Británie

(obr. 113) Granary Square, Londýn, Velká Británie

D. Platformy a nástroje

D

D.1 Obecné platformy a nástroje

jak a čím ?

Platformy a nástroje v rovině plánování

Koncepční přístup k rozvoji veřejných prostranství se může odehrávat zejména ve třech základních úrovních. V rovině politiky města, jejíž součástí je zejména formulace vize a strategie, v rovině institucionální, tj. zajištění institucionálního zázemí pro vytváření koncepce veřejných prostranství a poté především v samotné rovině tvorby koncepce.

Nástroje koncepčního přístupu k rozvoji veřejných prostranství města lze sledovat ve dvou základních oblastech. V první úrovni jsou to nástroje, které jsou přímou součástí tvorby koncepce rozvoje veřejných prostranství města a vznikly jako její součást. V druhé úrovni se jedná o široké spektrum nástrojů rozvoje města, do nichž je koncepce rozvoje veřejných prostranství různými způsoby implantována a skrze které je naplňována.

Nástroje, které jsou primárně součástí koncepce rozvoje veřejných prostranství

Jednotlivé nástroje na sebe v čase mohou ideálně posloupně navazovat, zároveň ale mohou vznikat souběžně ve vzájemném provázání a zpětném ovlivňování.

Stejně tak obsahové rámce jednotlivých nástrojů nejsou neprostupně ohraničené a mohou se navzájem prolínat a překrývat.

Například formulace vize a strategie propsané do politiky města může předcházet vzniku subjektu věnujícímu se kvalitě veřejného prostoru a být pro něj zadáním, zároveň ale definování vize a strategie již může být součástí a výstupem činnosti tohoto subjektu.

Institucionální zázemí

Subjekt zaměřený na kvalitní rozvoj veřejných prostranství

Prvním realizačním stupněm koncepčního přístupu města k rozvoji kvalitních veřejných prostranství je vytvoření základních organizačních nástrojů z pozice správy města. Nezbytným a zastřešujícím subjektem je pracoviště, či osoba, které se koncentruje na problematiku veřejných prostranství. Ve zkratce řečeno by toto pracoviště mělo obhajovat samotnou existenci kvality veřejných prostranství, definovat konkrétní cíle v dosažení této kvality, hledat nástroje jejího dosažení, a v rámci možností tyto cíle pomáhat naplňovat, respektive vytvářet předpoklady pro jejich naplnění v rámci činností a pravomocí jí příslušející, tedy v rovině plánování.

Zřízení subjektů:

V rovině koordinační:

„Kordinátor investičních záměrů na veřejných prostranstvích“

V rovině manažerské:

„Manažer kvality veřejného prostoru a veřejných prostranství města“.

Jeho úkolem je naplňovat Strategii rozvoje kvality VP a další související dokumenty a záměry.

V rovině plánovací:

„Subjekt zaměřený na kvalitní rozvoj veřejných prostranství.“

Věnuje se obsahové rovině naplňování strategie v rovině plánovací a projekční.

Skutečnost, že kvalitě veřejného prostoru se věnuje samostatný a k tomu zřízený subjekt, není formální záležitost, ale je naopak základem, bez něhož není možné dosáhnout systémové kvality veřejného prostoru města. Na první pohled se může zdát, a většinou tak tomu i je, že postačuje, když jsou otázky veřejného prostoru řešeny rozptýleně v rámci ostatních témat (doprava, životní prostředí, urbanismus, obytná výstavba, apod.). Veřejný prostor je skutečně vždy přítomen v každém z nich. Klíčový moment existence samostatného subjektu, zacíleného primárně na kvalitu veřejného prostoru ale znamená zásadní změnu v tom, že při vyhodnocování a tvorbě záměrů, jsou tyto hodnocené pod úhlem pohledu kvality veřejného prostoru – tj. i ostatní kvalitativní kritéria jsou hodnocena podle vlivu, jaký mají na tuto kvalitu. Celková obytná kvalita veřejného prostoru se stává zastřešující prioritou.

Výrazným benefitem samostatného subjektu také je, že je jakousi deklarací veřejné správy města o rozhodnutí klást kvalitě veřejného prostoru prioritu. Dalším dopadem pak je, že tento subjekt vyvíjí záměry, které primárně vznikají s cílem zlepšit kvalitu VP a nejsou jen součástí záměrů jiných. Subjekt zaměřený na kvalitní rozvoj veřejných prostranství může být založen a fungovat řadou způsobů. Může být například zřízen jako samostatný odbor či útvar na Magistrátu.

Aby k zahájení implementace Strategie kvality veřejného prostoru mohlo dojít co nejdříve, navrhuje vycházet v tuto chvíli ze stávající organizační struktury Magistrátu a zřídit samostatný subjekt zaměřený na kvalitní rozvoj veřejných prostranství v rámci ní. Jako praktické řešení se jeví jeho založení v rámci Odboru hlavního architekta, jako jeho samostatný úsek, či oddělení. Pracovně – pro potřeby tohoto dokumentu – ho dále nazýváme „Úsek veřejného prostoru OHA“ (Zkratka ÚVP OHA). Může být ale posléze zaměněn jakýmkoliv subjektem dle rozhodnutí správy města.

V počátečním období může suplovat i činnosti dalších dvou důležitých subjektů: „Manager implementace Strategie kvality veřejného prostoru“ a „Kordinátor investičních záměrů na veřejných prostranstvích“. Je to ovšem možné jen omezeně, protože zatímco hlavní činností, kompetencí a odborností ÚVP OHA je odborná urbanistická a architektonická odbornost, tedy garantování a vytváření kvality urbanistického a architektonického obsahu, náplň a kompetence zbylých dvou subjektů zahrnuje řadu dalších rovin (finance, investice, správa, údržba, apod.). V přechodném období ale ÚVP OHA může zřízení těchto dvou subjektů, ve spolupráci s městem, připravovat.

Struktura základních činností ÚVP OHA

K základní činnosti ÚVP OHA patří vytváření strategických a metodických dokumentů, koncepčních studií rozvoje veřejných prostranství větších místopisných či tematických celků města s dlouhodobým horizontem implementace a koncepčních studií konkrétních veřejných prostranství určených jako přímý podklad pro následnou realizaci investičního záměru města. Dokumenty navazují na základní územně plánovací a legislativní dokumenty města a jsou jejich doplněním v rovině detailu města v oblasti veřejných prostranství. Zároveň rozpracovávají tyto dokumenty do detailní či implementační roviny.

Tyto činnosti pak doplňuje množství dalších dlouhodobých či jednorázových agend, vycházejících z aktuální potřeby správy města, jako například hlídání kvality veřejných prostranství v rámci účasti na zastupování města v různých řízeních či pořádání architektonických soutěží apod. K důležitým doplňkovým rovinám patří také komunikace s veřejností zahrnující participování jednotlivých projektů či osvětovou činnost formou výstav, přednášek, workshopů a dalších aktivit.

Podpůrná a determinační roviny činnosti subjektu ÚVP OHA

Pro úspěšnost skutečného propsání cílů zkvalitnění veřejných prostranství do reality města je důležitá, respektive nezbytná, celá další řada podpůrných a determinačních rovin. Patří k nim například přímá a nepřetržitá vazba subjektu plánování veřejného prostoru na politiku města a to v úrovni souladu s politickými programy a rozhodnutími a zároveň jako podmínka prosazování plánů do realizace (například investiční politika propsaná do rozpočtu města) a dále také související vazba na investiční a realizační subjekty města, včetně vybavení příslušnými pravomocemi, které umožní prosazení kvality veřejných prostranství i do samotných realizací.

Koncepční nástroje veřejných prostranství

Celková koncepce rozvoje veřejných prostranství by měla být souborem dokumentů a činností v rovině plánování rozvoje veřejných prostranství a jeho naplňování. Výchozím dokumentem by měla být vize a strategie. Zastřešujícím dokumentem může být koncepce rozvoje veřejných prostranství celku města, či dílčí komplementární koncepce rozvoje veřejných prostranství, pokrývající v součtu či překryvu celek města.

Celková koncepce rozvoje veřejných prostranství může zahrnovat například následující oblasti dokumentů a činností:

- Strategie rozvoje veřejných prostranství
- Koncepce rozvoje veřejných prostranství
- Metodiky
- Generely veřejných prostranství
- Koordinace s dokumenty rozvoje města
- Organizace architektonických soutěží
- Osvětová činnost
- Výzkum
- Institucionální činnosti

Následující výčet obsahuje obecné principy východisek, cílů a nástrojů jednotlivých činností a dokumentů. Tyto dokumenty a činnosti nejsou vyčerpávajícím výčtem celého systému, ale zahrnují vybrané základní stavební kameny koncepčního přístupu.

Vize, strategie

Jedním z úvodních kroků změny přístupu města ke kvalitě veřejného prostoru a veřejných prostranství, který nelze přeskochit, je definování vize a z ní vycházející strategie.

Tuto roli by pro město Pardubice měl v první fázi plnit tento dokument Veřejná prostranství města Pardubic - Strategie kvality. (viz. jeho cíle na str. 22)

Koncepce rozvoje veřejných prostranství celku města

Vytvoření dokumentu koncepce rozvoje veřejných prostranství celku města vyžaduje jednak odpovídající čas v řádu let, jednak musí aktuálně vycházet z nadřazených územně plánovacích dokumentací, zejména územního plánu města.

Je ale možné vydat se i cestou částečně odzvola, tj. vytvářením souboru jednotlivých stavebních kamenů dílčích koncepcí a dalších nástrojů, které postupně konstruují základní strukturu koncepce celku. Tento způsob umožňuje souběžně s dlouhodobějším plánováním reagovat na aktuální požadavky připravovaných či běžících konkrétních investičních akcí, které začaly bez koncepční rozvahy, s cílem ovlivnění ve směru celostní obytné kvality jednotlivých míst. Tyto dílčí koncepce jsou zároveň pilotními projekty, které mohou v budoucnu být základem vytvoření shrnující a zastřešující koncepce veřejných prostranství celku města, pro niž v současnosti neexistují téměř žádná metodická jednotná vodítka, natož ověření těchto vodítek praxí.

Koncepce rozvoje veřejných prostranství

Postupný vznik koncepce rozvoje veřejných prostranství by měl vyplnit jednu ze zásadních mezer v plánování rozvoje města spočívající v neexistenci souhrnné péče o veřejná prostranství města zacílené na jejich kvalitativní a obytný charakter a na strukturální význam ve městě.

Koncepce by se měla zabývat primárně plánováním a přípravou rozvoje veřejných prostranství z hlediska jejich urbanistického charakteru. Součástí této koncepční práce je však zároveň také vyhodnocování souvisejících rovin, které mají vliv na kvalitu veřejných prostranství, jako je realizace, správa, údržba a užívání či nezbytná související kritéria ekonomická nebo legislativní. Z hlediska metody by měla zahrnovat zejména teoretickou bázi, analýzu, strategickou, taktickou, koncepční a prováděcí metodickou rovinu.

Vytváření koncepce rozvoje veřejných prostranství celku musí být dlouhodobým kontinuálním procesem zahrnujícím aktualizace, reakce na aktuální potřeby města, zapracování zpětných vazeb: ze strany města vznikajících plánovacích či legislativních dokumentů či vzájemného ovlivňování postupně vznikajících dokumentů v rámci koncepce apod. Významnou součástí koncepce rozvoje veřejných prostranství by měla být mapa celoměstsky významných veřejných prostranství a od ní se odvíjející strategie investičních priorit města.

Dále by v rámci koncepce rozvoje veřejných prostranství celku či v provázanosti s ní měly vznikat koncepční plány jednotlivých veřejných prostranství nebo oblastí města, které by sloužily buď jako podklad pro přímou přípravu investičního záměru, či jako dlouhodobý koncepční a koordinační podklad s cílem dosáhnout celostní kvality místa při investicích vzniklých na základě okamžité potřeby vyvolané např. údržbou či úpravou technického stavu. Jako součástí koncepce rozvoje veřejných prostranství celku či jako materiály související by postupně měly vzniknout například následující dokumenty.

Koncepční studie

Koncepční studie slouží převážně jako podklad pro další stupně projektových dokumentací, dále mohou být dílčím východiskem pro rozhodování v rámci investičních záměrů města či dalších rozvojových aktivit, včetně záměrů soukromých subjektů. Jednotlivé typy koncepčních studií by kromě systémového vyplňování chybějících rovin v územně plánovacím procesu měly také pružně reagovat na aktuální potřeby města.

Formát koncepční studie není součástí povinné dokumentace dle stavebního zákona a nemá legislativní závaznost. Je primárně pouze doporučujícím podkladem, jeho různou míru závaznosti ovšem může stanovit například Rada města formou schváleného usnesení, zavazujícího různé subjekty, které čerpají investice z rozpočtu hlavního města.

Důležitými rovinami v metodice koncepčních studií jsou:

- Prioritizace výběru území k řešení
- Ukotvení studie v systému plánovacích dokumentací a v systému politiky rozvoje na úrovni správy města (investiční politika, organizace, atd.)
- Metodika vypracování studie
- Systém zobrazovacích metod odpovídajících charakteru cílové informace

Základní typy koncepčních studií tak, jak jsme je identifikovali podle současných potřeb a deficitů rozvoje veřejných prostranství Pardubic, jsou:

- Koncepční studie větších celků
- Koncepční studie tematických celků
- Koncepční studie jednotlivých veřejných prostranství
- Koncepční zadání projektů

Koncepční studie větších celků

Koncepční studie větších celků má mistopisný charakter a řeší veřejná prostranství uceleného rozsáhlejšího území města na základě urbanistického vymezení. Úkolem je definování cílů rozvoje zejména s ohledem na potřeby širšího území jako celku a role dílčích území a objektů v tomto celku.

Úkolem studie je formulovat cíle rozvoje zejména v rovině způsobu užívání místa a základní prostorové principy. Předmětem není design jednotlivých míst objektů. Zobrazovací metoda musí odpovídat tomuto úkolu a obsahuje především mapová schémata a textově formulovaná východiska a cíle.

Koncepční studie tématických celků

Koncepční studie větších tematických celků nemá místopisný charakter a řeší veřejná prostranství na základě tematického vymezení. Úkolem je definování cílů rozvoje zejména s ohledem na potřeby širšího území jako celku a role dílčích území a objektů v tomto celku.

Cílem je formulovat cíle rozvoje zejména v rovině způsobu užívání míst a základních prostorových principů. Cílem není design jednotlivých místa objektů. Zobrazovací metoda musí odpovídat tomuto cíli a obsahuje především mapová schémata a textově formulovaná východiska a cíle.

Ideální součástí tohoto typu studie je pilotní projekt konkrétního místopisného území, který ověřuje a demonstruje principy koncepční studie tematického celku.

Koncepční studie jednotlivých veřejných prostranství

Koncepční studie jednotlivých prostranství mají zásadní význam jako podklad pro aktuálně připravované investiční záměry města. Velká část investičních záměrů na veřejných prostranstvích vychází z potřeby technických a dopravních úprav místa. Projekt těchto úprav většinou řeší pouze úzký cíl vyřešení těchto potřeb a nezohledňuje žádným způsobem celkovou kvalitu místa. Projektová dokumentace je zároveň většinou zhotovena pouze technickými profesemi, bez účasti architekta. Navíc prvním vypracovaným stupněm bývá projekt k územnímu rozhodnutí či stavebnímu povolení a tam, kde charakter úprav nevyžaduje ze zákona stavební řízení, je to dokonce nezřídkou rovnou prováděcí projekt. Chybí tak zcela prostor, a to i časový, pro vytvoření koncepční úvahy, jaký je celkový cíl rozvoje daného místa, jehož součástí by měl tento technický dílčí projekt být. Úvaha o cílovém stavu přitom musí zahrnovat celostní pohled, a to zejména s ohledem na obytnou kvalitu samotného veřejného prostranství a zároveň jeho roli v kvalitě širšího celku místa, někdy i celého města. Je zřejmé, že za těchto okolností výsledky takovýchto investičních záměrů nemohou být, a většinou také nejsou, z hlediska celkové kvality uspokojivé. Přitom objem investičních prostředků do nich vložených je často značný a v mnoha případech by zohlednění celkové obytné kvality neznamenal ani jejich navýšení, stačilo by pouze postupovat od začátku s vědomím cíle této kvality a navrhnout technické úpravy takovým způsobem, aby se kromě vyřešení jejich samotných potřeb podílely i na obytné kvalitě celku.

Je nutné - na základě aktuálních potřeb města - postupně v praxi vytvořit systém, který poskytuje prostor pro včasné vypracování koncepčních studií a jejich zohlednění při

přípravě investičních záměrů technických a dopravních úprav. Mezi množství základních podmínek pro vytvoření a zejména implementování těchto koncepčních studií do reality města patří zejména včasné plánování těchto záměrů v investiční politice města (dlouhodobé a střednědobé investiční plánování), které poskytuje dostatečný časový prostor nejen pro vypracování samotné studie, ale také nezbytných podkladů, tj. např. různých průzkumů, analýz či participace s veřejností. Dále je nezbytná provázanost tohoto postupu s přípravou rozpočtu města. Důležitá je také připravenost a schopnost jednotlivých investičních subjektů v rámci vlastních struktur s takovýmto postupem pracovat a doplňovat v jeho rámci činnosti, které se musí odehrát uvnitř samotných organizací.

Koncepční zadání projektů

Koncepční zadání je vždy de facto více či méně redukovanou formou koncepční studie jednotlivých veřejných prostranství. Míra redukce je odvislá od aktuálních potřeb jednotlivých záměrů a často je vynucena například jejich časovými možnostmi. Tam, kde není možné, nebo účelné, vypracování plnohodnotné koncepční studie, mají nicméně tato koncepční zadání nesporný smysl a je vždy lepší připravovat záměry alespoň na jejich základě než zcela bez jakékoliv koncepce.

Metodiky

Metodiky představují nezastupitelnou část koncepčního přístupu k rozvoji veřejných prostranství. Pohybují se často v zastřešujících rovinách, platných pro celé město či jeho dílčí celky a pokrývají tak určitými koncepčními informacemi, na rozdíl od většiny ostatních dokumentů, celek města.

Jazykem metodik jsou většinou obecné principy a pravidla. Otázkou je vždy míra chtěné, a zároveň reálně možné, závaznosti jednotlivých dokumentů. Větší míra závaznosti, případně i v legislativní rovině, eliminuje množství případných plánovacích, projekčních a realizačních chyb konkrétních projektů. Na druhou stranu zmenšuje prostor pro množství a detailnost jednotlivých pravidel. V praxi se ukazuje, že často je účelnější některé metodiky cíleně připravovat jako doporučující, návodné a iniciační a zároveň doplňující příslušné legislativní dokumenty o roviny, které v nich nebylo možné či účelné rozpracovat.

Tam, kde metodika směřuje k nějaké formě závaznosti, je nutné pečlivě zvažovat míru určenosti jednotlivých pravidel tak, aby zajišťovala základní rámec kvality, ale zároveň poskytovala dostatečný prostor pro individuální potřeby místa a také názor zpracovatelů jednotlivých projektů.

Organizace architektonických soutěží a výběrových řízení s kritériem kvality

Zcela základním předpokladem dosažení celkové kvality nových a upravovaných veřejných prostranství je vysoká odborná kvalita projektanta návrhu. Vzhledem k tomu, že veškerý výběr zhotovitelů projektových dokumentací u veřejných prostranství podléhá zákonům a současně různým vnitřním předpisům o zadávání veřejných zakázek, je nutné aplikovat takové způsoby výběru, které s nimi budou v souladu a zároveň maximálním možným způsobem zohlední při výběru odbornou kvalitu zpracovatele.

Současně musí být danými postupy sledovány principy hospodárnosti, účelnosti a efektivity při zadávání veřejných zakázek, stejně jako zásady přiměřenosti, transparentnosti, rovného zacházení a nediskriminace vůči možným uchazečům o veřejnou zakázku.

Příslušným odpovědným městským subjektem musí vždy dojít k vyhodnocení záměru a jeho zařazení do optimální kategorie výběru zpracovatele projektové dokumentace.

Příslušným odpovědným městským subjektem musí vždy dojít k vyhodnocení záměru a jeho zařazení do optimální kategorie výběru zpracovatele projektové dokumentace.

Záměry jsou vyhodnocovány především na základě:

- strategických priorit stanovených Radou a zastupitelstvem města Pardubice
- strategických, územně plánovacích, koncepčních dokumentů a politik města, případně obdobných dokumentů městských obvodů
- významu daného veřejného prostranství, zejména dle hierarchie veřejných prostranství (Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice), která obsahuje hierarchické členění veřejných prostranství
- vzájemných vztahů s místně souvisejícími záměry
- vyhodnocení potřebnosti změny – z hlediska technického stáří infrastruktury, z hlediska špatného stavu nebo morální zastaralosti veřejného prostranství, z hlediska bezpečnosti veřejného prostranství pro všechny uživatele, z hlediska vysokých nákladů na současnou údržbu veřejného prostranství apod.

Na základě vyhodnocení záměru přidělí odpovědný subjekt každému záměru status. Může se jednat o neinvestiční akci (oprava, údržba), nebo akci investiční. Ta je následně zpřesněna zařazením do režimu se zrychlenou, standardní či komplexní koncepční přípravou. Tomu následně odpovídá i vhodný způsob výběru zpracovatele projektové dokumentace.

Přehled možných způsobů výběrových řízení s kritériem kvality:

A/ Architektonická soutěž o návrh

Jedním z nejúčinnějších nástrojů z hlediska dosahování výsledné kvality veřejných prostranství je formát architektonické soutěže o návrh. Základem pro kvalitní výsledek je kvalitně a koncepčně připravené zadání soutěže. I z tohoto ohledu je účelné zařazení organizování soutěží do projektu celkové koncepce rozvoje veřejných prostranství.

Soutěž o návrh napomáhá směřovat veřejné finance efektivně tím, že přímo propojuje požadavky a představy zadavatele v soutěžních podmínkách s konkrétními návrhy řešení záměrů. Zadavatel tímto způsobem získává možnost přímo ovlivnit budoucí estetickou, funkční nebo ekonomickou podobu záměru. Projevem transparentnosti soutěže o návrh je veřejná dostupnost podkladů k soutěži, předem jasně stanovený způsob postupu a výběru, povinnost zadavatele zveřejnit úplné výsledky a vystavit soutěžící návrhy.

Zadavatel může použít soutěž o návrh otevřenou nebo užší, jednofázovou nebo vícefázovou (při snížení počtu návrhů v průběhu soutěže). Konkrétní stanovení charakteru soutěže se odvíjí od specifik řešeného úkolu, jeho rozsahu, nebo např. požadavků na podrobnost řešení.

Výhody:

- jednoznačně nejlepší a nejširší možnost výběru – zadavatel má před výběrem možnost srovnat návrhy ze stránky estetické, nákladů na realizaci, nákladů na provoz apod.
- transparentní forma výběru s možností zapojení veřejnosti
- u dvoufázové soutěže má zadavatel možnost ovlivnit podobu návrhu formou doporučení účastníkům po první fázi

Kdy se tento způsob zadání nehodí:

- v případě nutnosti operativního zadání zpracování záměru
- v případě, že zadavatel má jasnou představu budoucí podoby záměru – např. existuje zpracovaná koncepční studie, nebo obdobný způsob úvodního zpracování záměru

Podmínky úspěšného zadání a následného výběru zpracovatele:

- jmenování poroty s účastí zkušených odborníků důvěryhodných pro účastníky soutěže
- správná definice soutěžního zadání, ideálně navazující na odbornou a veřejnou diskusi

Základní principy:

Hlavním kritériem hodnocení je celková kvalita návrhu z hlediska architektonického / urbanistického / krajinářského (soulad estetické kvality, funkčnosti, ekonomické hospodárnosti, trvanlivosti, technické vybavenosti, provozní náročnosti).

Porota vybere 3 oceněné účastníky do navazujícího jednacího řízení bez uveřejnění (dále JŘBÚ), kdy umístění v soutěži bude promítnuto do kritérií hodnocení v JŘBÚ.

Základní kritéria hodnocení a jejich váha:

- a) celková kvalita návrhu (umístění návrhu v soutěži): 50 - 60%
- b) předpokládaná cena realizace návrhu: 30 - 40% (oceněný rozpočet)
- c) nabídková cena za projekční práce: 10%

Váhy kritérií je možné měnit na základě uvážení zadavatele především s ohledem k ekonomické náročnosti záměru. V případě rozsáhlých záměrů sehrává rozdíl předpokládaných realizačních cen mezi jednotlivými oceněnými návrhy výraznější roli z pohledu ekonomické efektivity, což musí být zohledněno v rámci nastavení kritérií.

B/ Zadávací řízení na základě zpracované koncepční studie

Jedná se o vícekritériální otevřené řízení na zhotovitele (generálního projektanta) navazujících fází projektové dokumentace vycházející ze zpracované koncepční studie zadavatele, která je zpracována buď zodpovědným subjektem zadavatele, nebo externím dodavatelem.

Koncepční studie, nebo obdobná forma dokumentu, je součástí zadávací dokumentace předmětné veřejné zakázky na navazující projektovou dokumentaci.

Jsou použita kritéria ekonomické výhodnosti, která umožňují kvalitativní výběr zhotovitele navazujících částí projektové dokumentace.

Výhody:

- rychlost zadání veřejné zakázky
- nízké náklady administrace veřejné zakázky

Podmínky úspěšného výběru zpracovatele:

- optimální stanovení hodnotících kritérií a požadavků na kvalifikaci s ohledem na charakter zakázky
- prověřené stanovení předpokládané hodnoty zakázky
- definování mechanismu stanovení mimořádně nízké nabídkové ceny
- nominování zkušené, důvěryhodné odborné poroty, jsou-li hodnocena portfolia členů týmů účastníků

Kdy se tento způsob výběru nehodí:

- když zadavatel nemá definovanou představu o obsahu a podobě plnění veřejné zakázky
- v případě významných veřejných prostranství, urbanistických nebo krajinářských zadání, kde převládá požadavek na získání co nejširšího spektra řešení a názorů

Základní kritéria hodnocení a jejich váha:

- a) kvalifikace a zkušenosti týmu: 50 - 60% (hodnocení referencí účastníků prezentovaných v portfoliu)
- b) cena za projektové práce: 30 - 40%
- c) doba plnění zakázky v měsících dle jednotlivých etap: 10%

Váhy kritérií jsou stanoveny na základě zohlednění celkových investičních nákladů záměrů, kdy při finančně náročně investici vzrůstá váha kritéria ceny projektových prací.

C/ Řízení se soutěžním dialogem

Tento způsob řízení je vhodné použít v případech, kdy se jedná o složitá zadání s vysokým množstvím vstupujících faktorů a limitů, které není možné plně postihnout v rámci tvorby zadání. Způsob soutěžního dialogu je vhodný v případech, kdy je s ohledem k charakteru řešeného tématu zúčastněným stranám vhodné poskytnout prostor pro vývoj názoru na danou problematiku v přímé interakci s odborníky v roli uchazečů.

Výhody:

- umožňuje výběr nejvhodnějšího návrhu na základě postupného zpřesňování podmínek a požadavků
- řešení vzniká ve spolupráci všech zúčastněných aktérů
- budování důvěry

Podmínky úspěšného výběru zpracovatele:

- schopnost zadavatele kvalitně organizačně zajistit průběh dialogu
- nominování zkušené a důvěryhodné odborné poroty

Kdy se tento způsob zadání nehodí:

- v případě nutnosti operativního zadání zpracování záměru
- v případě, že zadavatel má jasnou představu budoucí podoby záměru – např. existuje zpracovaná koncepční studie, nebo obdobný způsob úvodního zpracování záměru

D/ Výběr na základě portfolia

V určitých případech může být soutěž o návrh vzhledem k charakteru projektu neúměrně finančně či časově náročná, případně předmět zadání není vhodný pro soutěž, nebo je rozsahem malý. Příkladem mohou být např. rekonstrukce ulic, které nevyžadují zásadní změnu, ale spíše drobné zásahy do profilu a hlavně koordinaci investorů a správců. V uvedených případech nehledá zadavatel nejlepší návrh, nýbrž architekta či projektanta se zkušenostmi s danou problematikou. Novela zákona o veřejných zakázkách z března 2015 přináší možnost hodnotit kvalitu zpracovatelského týmu, jejich organizací, kvalifikací a zkušeností osob zapojených do plnění zakázky. Do českého prostředí se tak vrací v zahraničí běžně užívaný postup výběru na základě hodnocení kvality referenčních prací, který je v těchto případech vhodný a zajistí rychlý výběr kvalitního zpracovatele projektu.

E/ Přímý výběr zpracovatele

V odůvodněných případech je výjimečně možné oslovit jednoho zhotovitele. Tento postup může být účelný a žádoucí v případech, kdy město chce získat pro svoje potřeby výjimečného odborníka, tuzemského či zahraničního, s vysokým odborným kreditem a zkušenostmi. Tento postup le musí být řádně odborně zdůvodněn.

Osvětová činnost, participace, komunikace

Důležitou kontinuální součástí celkového koncepčního přístupu k rozvoji veřejných prostranství města je komunikace.

Odehrává se na široké škále stupňů od ryze odborné roviny až po různé formy komunikace s veřejností. Měla by být v ideálním případě oboustranná, tedy zahrnovat vždy i zpětnou vazbu.

Komunikace má na jedné straně informační charakter směrem k veřejnosti a zahrnuje širší osvětovou činnost na obecné téma kvality města, stejně jako prezentaci konkrétních výstupů vytvořených v rámci plánování města. Význam osvětové činnosti spočívá v první řadě v samotném vzbuzení zájmu lidí o prostředí města, dále pak v kultivaci jejich přístupu, například skrze vzdělávání pozitivními příklady kvalitního prostředí. Na základě toho pak může dojít k tomu, že veřejnost bude lépe rozumět cílům plánování či jednotlivým konkrétním záměrům, bude vědět, jak vypadá kvalita a bude pak schopna ji vyžadovat, oceňovat a i sama v rámci individuálních možností naplňovat.

Osvětová rovina zahrnuje formát přednášek, workshopů, výstav, publikační činnosti, výuky na univerzitách apod. V řadě těchto činností se překrývá osvětová rovina s rovinou teoretickou a výzkumnou.

Na druhé straně je důležitou součástí komunikace rovina získávání informací od odborné i laické veřejnosti jako jednoho ze základních východisek plánování. Ta se do jisté míry může odehrávat i v rámci

osvětové činnosti. Její základ je ale v úrovni participace plánování a jednotlivých záměrů a v rovině sociologických průzkumů.

Základním pravidlem úspěšného výsledku celého záměru participace je předpoklad, aby první kolo proběhlo dříve, než se započne práce na samotném návrhu. Pokud participace proběhne tak, že veřejnosti je představen již de facto hotový návrh, veřejnost většinou reaguje negativně i na řešení, která jsou ve skutečnosti přínosem, již z pouhého důvodu, že nebyla k projektu přizvána již na počátku. V prvním kole by veřejnost měla být tázána způsobem, který zkoumá nikoliv „jak má úprava konkrétně vypadat“, ale „čemu má sloužit“, tj. jakým způsobem má být výsledný stav užíván. Cílem tedy není klást konkrétní otázky o podobě designu či architektury, ale o tom, co lidé v místě postrádají, čeho se obávají, jak by ho chtěli užívat atd. Formy tázání mohou být různé, počínaje dotazníkovým šetřením, přes participační plánování nad mapou, workshopy a další formy setkání. Pokud je to technicky možné, je žádoucí, aby podněty a připomínky veřejnosti byly adresně vypořádány. Druhé kolo participace poté již probíhá nad návrhem, ve kterém jsou zahrnuty informace z prvního kola, a mělo by přinést konečný názor na podobu návrhu, který je následně zapracován do jeho finální podoby.

Koordinace s dokumenty rozvoje města

K průběžné činnosti koncepčního pracoviště (ÚVP OHA) patří také permanentní spoluúčast – v různé míře spolupráce – na veškerých dokumentech a činnostech v gesci města, souvisejících s rozvojem veřejných prostranství. Jedná se například o různé metodiky, které jsou vypracovávány na půdě jednotlivých odborů magistrátu, příspěvkových organizací, akciových společností s účastí města atd.

Cílem je především vložení kritérií kvality veřejných prostranství do těchto dokumentů a zároveň v rámci možností jejich provázání a sladění s koncepčními dokumenty v rámci celkové koncepce rozvoje veřejných prostranství.

Zastupování města ve správních řízeních

Vedle vytváření vlastních koncepčních dokumentů má v celkové koncepci rozvoje veřejných prostranství nezastupitelné místo také rovina, v níž subjekt VP má možnost uplatnit zájem města na kvalitě veřejných prostranství v různých územních, stavebních a ostatních řízeních a dalších činnostech, jejichž předmětem je výstavba nových anebo úprava stávajících veřejných prostranství, stejně jako všechna další, která mohou kvalitu veřejných prostranství ovlivnit.

Nástroje v úrovni plánovacích dokumentů celku města

Stěžejní místo v celkové koncepci rozvoje veřejných prostranství zaujímají dokumenty a činnosti zabývající se primárně problematikou veřejných prostranství. Nezbytnou součástí je ale současná spolupráce v rovině širších dokumentů a činností plánování města, tj. nadřazených, anebo naopak dílčích, kterými jsou například strategické, územně plánovací, legislativní či metodické dokumenty, stejně jako řada dalších činností ovlivňujících rozvoj města. Kvalita veřejných prostranství je zakládána ve všech měřítkových úrovních plánování města, nikoliv pouze, či převážně, v rovině detailních návrhů architektonického a designového řešení parteru, tj. povrchů, mobiliáře, drobných objektů vybavení prostranství apod. Základ budoucí kvality – jeho iniciační předpoklad a zároveň i determinace – se de facto fixuje v rovině urbanistického návrhu, neboť jeho kvalita je určena prostorovým dimenzováním rámce prostranství vymežujícími hmotami objektů. Pokud je toto vymezení z hlediska obytné kvality veřejného prostranství nepříznivé (výška objektů, vzdálenosti, uzavřenost x otevřenost, míra definovanosti prostoru apod.), nelze tuto skutečnost již zvrátit sebelepším řešením detailu samotného veřejného prostranství.

Prostorová kvalita jednotlivých veřejných prostranství se tedy zakládá již v úrovni územního plánu. Územní plán stejně tak zakládá předpoklad samotné existence veřejných prostranství, jejich přiměřené

množství a zároveň roli v celkové struktuře města. V rovině strategické by potom tytéž parametry měly být definovány ve strategickém plánu města, který zároveň na rozdíl od územního plánu akcentuje a detailněji popisuje také rovinu sociologickou, tj. způsoby využívání veřejných prostranství, dále implementační, tedy nástroje, jakými deklarovaných cílů dosáhnout či například ekonomickou (dvě poslední zejména v akčním plánu).

Zároveň je nutné nezapomínat, že kvalita veřejných prostranství je významně ovlivňována v druhotných typologických rovinách, jako je dopravní a technická infrastruktura, veřejná vybavenost a další. Při plánování jejich rozvoje, stejně jako přípravě detailních záměrů, je proto nutné vždy zohledňovat a vyhodnocovat jejich dopad na celkovou, zejména obytnou, kvalitu veřejných prostranství.

Nástroje v ostatních rovinách řízení města

Finanční rovina

Samostatná kapitola v rozpočtu s názvem „Kvalita veřejných prostranství“.

Zřízení samostatné kapitoly v rozpočtu města má podobný smysl a efekt jako založení subjektu ÚVP OHA. Finance určené pro veřejná prostranství jsou v rozpočtu města nyní rozptýleny do různých kapitol (doprava, životní prostředí, investiční záměry výstavby jednotlivých objektů apod.). Není ovšem patrné, jaká částka je primárně určena na obytnou kvalitu veřejných prostranství a jaká na další – dílčí, technické či jiné, záměry. Pokud město disponuje v rozpočtu samostatnou kapitolou pro kvalitu veřejných prostranství, zřetelně tak v číslech ukazuje, kolik investuje primárně do kvality veřejného prostoru. To je i důležitý signál politiků občanům.

Kapitola by měla obsahovat částky na přípravu a realizaci konkrétních investičních záměrů, paušální částku na plánovací a projekční přípravu nových záměrů a paušální částku na dofinancování investičních záměrů dopravních, technických apod., u nichž se často v průběhu – při zhodnocení jejich dopadu na celkovou obytnou kvalitu místa – ukáže, že pro její dosažení je nutné dofinancovat architektonické či stavební úpravy, které nejsou součástí samotného technického záměru. Tato částka se může v průměru pohybovat okolo 30% všech nákladů na technické záměry na veřejných prostranstvích.

Rovina správy a údržby

Spolupráce jednotlivých správcovských organizací

Spolupráce jednotlivých správcovských organizací na naplňování Strategie rozvoje kvality, řízená a vyžadovaná městem. (Služby města Pardubice, Dopravní podnik města Pardubice apod.)

Pravidla spolupráce

Pravidla by měla být odsouhlasená Radou města, zavazující obě strany. Mohou zahrnovat nástroje níže.

Pravidelné porady

Formát:

Koordinační porada

Ideální je společná porada plánovacího subjektu veřejného prostoru (pod Útvarem hlavního architekta?), koordinátora investic do veřejného prostoru a všech hlavních správcovských organizací.

Cílem je, aby si všechny strany včas sdělovaly, na jakých projektech pracují a jak si mohou vzájemně pomoci. Detailní obsah témat z koordinační porady je pak řešen na projektových poradách.

Projektová porada

Řeší technické detaily jednotlivých projektů, již jen za účasti aktérů.

Investiční plány

Plánovací subjekt veřejného prostoru by si měl vyžádat od správcovských organizací dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé investiční plány jednotlivých organizací. Jsou nejen podkladem pro koordinaci, ale především mohou být impulsem pro vytvoření záměru revitalizace konkrétního veřejného prostranství – pokud se například někde připravuje rozsáhlejší stavba infrastrukturního charakteru, je potřeba včas připravit celkovou koncepci místa s cílem obytné kvality celku a infrastrukturní investici do ní začlenit.

Koordinace a spolupráce se subjekty samosprávy a státní správy

Koordinační manažer investičních záměrů na veřejných prostranstvích

Koordinuje investiční záměry města a dalších institucí čerpajících finance z veřejného rozpočtu.

Jeho hlavním úkolem je technická, časová a ekonomická koordinace. Zároveň ve spolupráci s Managerem kvality veřejných prostranství zajišťuje vliv záměrů na kvalitu VP.

Pravidla

Pravidla pro přípravu investic na veřejných prostranstvích Pardubic řeší zejména následující situace:

1. Postup všech městských investorských organizací a třetích stran, které čerpají investice z rozpočtu města Pardubic, při přípravě a realizaci investic na veřejných prostranstvích vč. investic v dopravní nebo technické infrastruktuře, které buď přímo, nebo nepřímo následně utvářejí podobu a zasahují do koncepce uspořádání veřejných prostranství.

2. Věcná a časová koordinace více dílčích investorů resp. investic, a to s důsledky do plánování rozpočtu města tak, aby se eliminovaly situace, kdy z důvodu momentálně nevyhrazených finančních prostředků není možné připravovanou investicí jednoho investora rozšířit o potřebný dodatek investora druhého.

3. Městské obvody, zejména jimi pořádané soutěže či pořizované studie na úpravu veřejných prostranství, jejichž nekoordinace s územně plánovacími vstupy a celoměstskými koncepcemi vede často k výsledkům, které nejsou dostatečně efektivní, případně jsou nerealizovatelné.

Pravidla se mohou vztahovat například na:

- investice z veřejných rozpočtů do VP na území města Pardubic (přímé investice, dotace, příspěvky, sdružené investice apod. a to včetně smluvních partnerů a podmínek poskytování dotací, příspěvků apod.).
- investice ze soukromých zdrojů do VP, u nichž se předpokládá převedení do vlastnictví města nebo městských obvodů
- záměry v dopravní nebo technické infrastruktuře, které buď přímo, nebo nepřímo následně utvářejí podobu a mnohdy koncepci uspořádání veřejného prostoru.

K rozhodnutí o zahájení přípravy investice na VP je nezbytné Vyjádření k záměru ve VP koncepčního pracoviště pro VP (Například subjekt kvality VP – Odbor hlavního architekta).

Vyjádření k záměru ve VP je vydáváno s cílem efektivně stanovit rozsah a umístění záměru a koncepční požadavky na kvalitu a funkčnost VP. Vztahuje se proto i na záměry nevyžadující územní souhlas, územní rozhodnutí, stavební povolení či stavební souhlas.

Vyjádření k záměru ve VP by mělo mít samostatný formulář a pravidla příloh i pravidla termínu a způsobu vyjádření ze strany města, který by měl být umístěn na webovém portálu města.

Typické příklady projektů, které mohou být koordinovány a koncepčně řešeny pomocí Pravidel pro přípravu investic na veřejných prostranstvích:

- rekonstrukce celoměstsky významných veřejných prostranství
- rozsáhlejší rekonstrukce komunikací
- změna a přerozdělení dopravního prostoru s potenciálem zklidnění nebo humanizace
- obnova a novostavba SSZ
- cyklotrasy, cyklostezky
- trasy pro pěší a přechody pro chodce
- rekonstrukce pouliční zeleně, stromořadí, parkových ploch a parků
- další technická a dopravní infrastruktura významným způsobem zasahující do podoby VP

V případě přípravy větších záměrů investic ve VP, na kterých spolupracuje více subjektů (příspěvkové organizace či soukromí investoři), je odpovědný za podání žádosti subjekt, který čerpá investice z rozpočtu města Pardubic.

Spolupráce mezi odbory magistrátu

Spolupráce mezi jednotlivými odbory magistrátu je pro kvalitu VP klíčová, a to jak v rovině jejího aktivního sledování, jako společného cíle, definované v příslušných koncepčních dokumentech (Strategie atd.), tak v rovině koordinace vlastních činností jednotlivých odborů (investiční akce, vyjádření ve stavebních řízeních apod.)

Prakticky tuto spolupráci zajišťuje Manager kvality VP nebo Manager koordinace investičních záměrů na VP.

Tato spolupráce by měla mít stručná interní magistrátní pravidla.

Měla by se týkat zejména těchto odborů:

Odbor hlavního architekta
Odbor rozvoje a strategie
Odbor dopravy
Odbor majetku a investic
Odbor správních agend, úsek památkový

Spolupráce se samosprávou

Koncepce a pravidla spolupráce s příslušným radním (radními). Jedná se zejména o radního pro územní rozvoj. Klíčová je dále spolupráce s radním pro dopravu a životní prostředí.

Ideální je vytvoření pracovní skupiny magistrátu pro kvalitu veřejných prostranství, za účasti radního (radních), event. primátora, subjektu VP, koordinátora investičních záměrů na VP, event. dalších. Informovat se navzájem o záměrech politických, plánovacích, investičních apod. Navzájem se podporovat, koordinovat a sledovat společný cíl – v hierarchii pravomocí jednotlivých subjektů.

Spolupráce s městskými obvody

Vytvoření pravidel spolupráce s městskými obvody

Cílem magistrátu v oblasti zkvalitňování veřejných prostranství města dosahovat této kvality ve městě jako celku. Zároveň také sledovat kvalitu celoměstsky

významných prostranství, bez ohledu na to, zda jsou majetkem magistrátu či obvodů.

U celoměstsky významných veřejných prostranství by měla být iniciace na straně magistrátu. Jejich nástrojů je řada, k nejúčinnějším patří financování projekčních prací i realizace. V případech méně strategicky významných může napomoci hájení celoměstských zájmů i jen zajištění a financování projektové přípravy.

Pobídkový program Magistrátu pro městské obvody

Magistrát může v zájmu zajištění plošné kvality VP v celku města vytvořit i tzv. pobídkový podpůrný finanční program, vypsáný např. formou grantů, kdy určí celkovou finanční částku a tu pak transparentním způsobem rozdělí mezi vybrané projekty městských obvodů, které se do programu samy hlásí. Kritéria výběru by měla sledovat zejména přínos záměru v rovině celoměstského významu, kvalitu záměru a aktivnost a připravenost městské části se na záměru účastnit svým dílem.

Podpora Magistrátu může být v rovině projekční přípravy či v rovině realizace.

Spolupráce a koordinace se soukromým sektorem

Zajištění kvality veřejných prostranství v rámci připravovaných developerských záměrů

Cílem je vyjednat, aby připravované developerské záměry v Pardubicích přinesly zkvalitnění veřejných prostranství a veřejného prostoru města, a aby naopak nezpůsobily jeho zhoršení.

Nástroje potřebné k vyjednání podmínek pro město:

- Definování cílové kvality (Celková Strategie rozvoje kvality VP a další dokumenty)

- Kompetentní subjekt, pověřený městem a zodpovídající za řešení problematiky. Aktivně sleduje připravované investiční projekty neměstských developerů a investorů. Včas vstupuje do procesu a vyjednává pro město podmínky pro naplnění jeho cílů v kvalitě VP.

- Metodika spolupráce města Pardubice a ostatních developerských a investičních subjektů, včetně státních investic, s cílem win win dohody, která pro město a jeho obyvatele přinese zkvalitnění veřejného prostoru města.

Metodika kvality veřejných prostranství v nové developerské výstavbě ve městě Pardubice

Při jednáních mezi městem a soukromým developerem či investorem, je vždy příležitost uplatnit ze strany města požadavky, směřující k tomu, aby nová výstavba přinesla maximální možné zkvalitnění také pro veřejný prostor města, a to jak v rámci samotné výstavby, tak v navazujícím okolí. Anebo přinejmenším zamezit možným negativním dopadům, které se v praxi často ukazují právě tam, kde město nevstoupilo včas, anebo vůbec, do vyjednávání a tím do procesu přípravy výstavby.

Tyto požadavky mohou být uplatněny v rovině legislativních nástrojů, v rovině majetkoprávní a v neposlední řadě také v rovině dohod s cílem win – win efektu.

Úspěšnost dosažení maximálního přínosu pro město (či odvrácení hrozícího zhoršení kvality v důsledku výstavby) je podmíněna včasným definováním konkrétních požadavků ze strany města již od prvních jednání s developerem. I když

tyto požadavky jsou vždy konkretizovány v jednotlivých projektech, jejich základem je jednotný přístup města, formulovaný v dokumentu koncepce.

Existence tohoto jednotného přístupu definovaného dokumentem Koncepce kvality také vytváří lepší, jasnější a transparentnější výchozí vyjednávací pozici města s jednotlivými developery.

Uplatnění metodiky přináší příležitosti pro veřejnou správu při spolupráci se soukromým investorem, jak ovlivnit kvalitu veřejného prostoru města při včasném vstupu do vyjednávání:

- spoluúčast na tvorbě urbanismu, koncepce veřejného prostoru
- zabezpečení výstavby veřejné infrastruktury (ulice, technická infrastruktura, zeleň)
- marketing městské čtvrti (funkční využití, správa apod.)
- výsadba zeleně v předstihu před vlastní výstavbou domů
- koordinace s rozvojem navazujících lokalit města

Metodika by měla stanovovat principy a pravidla kvality. Kritéria kvality a oblasti jejich uplatnění. Příklady dobré praxe. Způsoby aplikování pravidel a principů.

Základní příklady pravidel pro vznik kvalitních urbanistických souborů, které by měla metodika dále rozvinout a rozpracovat:

Obecný výčet podmínek pro novou výstavbu se týká hledisek, jejichž splnění je jedním z předpokladů pro vznik kvalitních veřejných prostranství. Zde uvádíme pouze příklady kritérií. Jejich kompletní výčet by měl být výsledkem samostatné metodiky.

1/ Navrhovaná prostorová struktura zástavby se musí důsledně dopravně a prostorově napojovat na stávající strukturu města bez vzniku následně nevyužívaných prostor mezi novou a starou strukturou. V rámci záměrů je nutné hledat a nacházet oboustranně výhodné vztahy nového a stávajícího (co může development přinést svému okolí a naopak).

2/ Pro výstavbu je nutné upřednostňovat transformační a

degradované plochy vnitřních periferií města před plošným rozšiřováním města.

3/ V transformačních územích s historickou stopou původního využití je nutné se v adekvátní míře snažit o zachování identity např. částečným využitím dochovaných objektů a prvků. Genius loci je nutné dále vhodně rozvíjet o soudobé doplňování struktury – vytvoření vyrovnaného vztahu obou je z hlediska investora obchodovatelnou hodnotou.

4/ Napojení nových veřejných prostranství musí být řešeno tak, aby došlo nejenom k vytvoření funkčního dopravního napojení, ale také aby bylo koncepcí nové urbanistické struktury navázáno na smysl a charakter stávající sítě veřejných prostranství. Je nutné respektovat a navazovat na stávající hierarchii veřejných prostranství, městské osy, vazby a průhledy, které vytvářejí základní významové a orientační schéma území města.

5/ Koncepci návrhu by měla být maximálně omezována vyvolaná zátěž individuální automobilovou dopravou. Záměry je nutné vhodně napojovat na stávající stanice veřejné dopravy, nebo v rámci investic budovat nové. Stejný přístup by měl být uplatňován i pro napojení na cestní síť bezmotorové (cyklo) dopravy.

6/ Velké městské soubory musí být navrhovány tak, aby byly vytvořeny podmínky pro ustálení celodenně aktivně obývané městské struktury – znamená to zásadně navrhovat polyfunkční městské struktury s adekvátním občanským vybavením. Tento přístup následně výrazně omezuje vyvolané dopravní potřeby, které jsou v monofunkčních strukturách zpravidla nevhodně saturovány prostřednictvím individuální automobilové dopravy.

7/ Kvalitu veřejných prostranství ovlivňuje funkční náplň a její skladba – cílem by mělo být uplatnění takových prodejních modelů, které zajistí sociální a věkovou různorodost obyvatel daného prostředí a tím vytvoření celodenně obývané městské struktury.

8/ Hmotové řešení musí zakládat funkčně vyvážené uliční profily, kterým bude jednoznačně přiřazen jejich cílový charakter (městská třída, zklidněná ulice, ulice v obecné zóně, atd.), jež musí být dále naplňovaný v konkrétním architektonickém zpracování jak veřejného prostranství ulice, tak samotných objektů, které spoluvytvářejí výsledný charakter obrazu lokality.

9/ Partery jednotlivých budov musí být navrhovány s využitím, které podporuje vznik aktivního veřejného prostoru. Z hlediska tvorby města je výslovně nežádoucí, aby v podlažích v kontaktu s uličním parterem byly navrhovány neměstotvorné funkce, jakými jsou garáže nebo technologické provozy objektů, které následně vytvářejí v úrovni parteru slepé fasády.

10/ Parkovací stání musí být s ohledem na platné vyhlášky řešena přednostně v rámci garáží uvnitř objektu tak, aby nedocházelo k nepřiměřenému zatěžování okolí dopravou v klidu.

11/ Vjezdy do garáží v objektech musí být řešeny v rámci perimetru objektu tak, aby nedocházelo k umisťování otevřených a přístupných vjezdových ramp na veřejná prostranství. Tato řešení výrazně degradují uživatelskou kvalitu veřejných prostranství.

12/ Uliční profil musí být jednoznačně a přehledně uspořádán tak, aby byla zajištěna především kontinuita pěších komunikací v celé délce komunikace. Chodníky je nutné navrhovat oboustranné s dostatečným množstvím přechodů, aby byla zajištěna bezpečná příčná překročitelnost komunikace.

13/ V rámci uličních profilů je žádoucí řešit uspořádání parkovacích stání podélně. Parkovací pásy je žádoucí členit prostory pro osazení stromů. Koncepce umístění uličních stromořadí musí být řešena uceleně v rámci jednoznačně definované délky úseku (např. úsek mezi křižovatkami) a stromy musí být vysazovány v pravidelném rastru. Výsadba uličních stromořadí je jednoznačně žádoucí z hlediska kvality pobytoivosti veřejného prostranství (menší prašnost, větší vlhkost, reálné snížení teploty prostranství v letních měsících).

14/ Křížení automobilového pohybu s pěším pohybem, musí být obecně řešeno formou chodníkových přejezdů tak, aby byla zajištěna psychologická nadřazenost pěší komunikace. Tento požadavek se týká především koncipování všech vjezdů do objektů, jako je zásobování, podzemní garáže nebo vjezdy na parcely zástavby individuálního bydlení.

15/ V rámci veřejných prostranství musí být komplexně navrhovány všechny jeho utilitární a infrastrukturní komponenty týkající se např. veřejného osvětlení, trakčních stožárů a dalšího vybavení. Z hlediska celkové přehlednosti veřejných prostranství je nutné sdružování jednotlivých prvků (např. tramvajová trakce s veřejným osvětlením), aby nedocházelo k nežádoucímu zmnožování těchto prvků v prostoru.

D.2 Tematické směry rozvoje a místopisné záměry

co a kde ?

BIPO
3105
0000

GRAND
terranova
dm

PLANEQ
SEVA
20
9. - 15. 5.

D

Cílové atributy veřejných prostranství města Pardubic

Cíle kvality veřejných prostranství musí spoluvytvářet a podporovat značku celkové kvality města. Proto jsme nejprve definovali „Brand města Pardubic“ jako celku a na jeho základě pak jednotlivé cíle kvality veřejných prostranství, které ho spoluvytvářejí.

Definování vize, tzn. pojmenování hlavních cílových atributů (charakteru, obsahu a role) veřejných prostranství v komplexu města Pardubic, je základním návrhovým krokem, který činíme na základě poznání a vnímání města.

Uvedená témata považujeme za nosná z hlediska budoucího směřování rozvoje jeho veřejných prostranství. K jejich prohlubování a konkretizování slouží obecné nástroje a platformy definované v předchozích částech dokumentu Strategie.

Na vizi cílové charakteristiky je možné souvztažně navázat dalšími dokumenty, které rozvinou ty tématické celky, které nejsou v tomto materiálu, z důvodu jeho strategického zaměření, podrobněji rozpracovány.

Město globálních příležitostí s lokální atmosférou

Jednou z hlavních hodnot a současně konkurenčních výhod Pardubic je výborná dopravní dostupnost v rámci rozsáhlé aglomerace, stejně jako v širších vazbách. Poloha na ose železničního koridoru mezi Prahou a Ostravou, napojení na dálniční síť, stejně jako existence mezinárodního letiště, poskytuje městu příležitosti dlouhodobého posilování významu nejenom v rámci regionu, ale také celorepublikově. Ambice dalšího posilování Pardubic využíváním globálních příležitostí, prostřednictvím tradičně silného průmyslu a dalších souvisejících odvětví, je zřejmá.

Současně ale město z pohledu vnějšího pozorovatele celkově působí, zdánlivě kontrastně k výše uvedenému, atmosférou klidu a pozvolného plynutí času. Mohlo by se na první pohled zdát, že je tato dichotomie nedostatkem města. Podle našeho názoru je ale jednoznačně hodnotou, kterou je třeba, v souvislosti s očekávaným budoucím posilováním

významu města a jejím potenciálním ohrožením, dále chránit a kultivovat. Ve své podstatě je totiž tento kontrast tou hodnotou, která podle našeho názoru město činí atraktivním jak pro stávající rezidenty, tak pro nově příchozí - obyvatele, investory i turisty.

Umožňuje život v ekonomicky fungujícím a prosperujícím městě s možnostmi pracovního uplatnění a současně poskytuje benefity klidných rezidenčních sousedství. Umožňuje obchodní příležitosti a kulturní a společenské vyžití a současně poskytuje možnosti klidného trávení volného času v hodnotných a dostupných krajinných prostředích.

V rámci všech úrovní a směrů rozvoje veřejných prostranství je třeba tuto dualitu optimálně vyhodnocovat a v konkrétních koncepcích, metodikách a návrzích následně uplatňovat a kontinuálně vyvažovat.

(obr. 117) třída Miru, Pardubice, ČR

(obr. 118) Tyršovy sady, Pardubice, ČR

Město se zeleným charakterem

Městská struktura Pardubic je charakteristická významným zastoupením vegetačních prvků a ploch ve struktuře města. V uličních prostorech jsou často zastoupena stromořadí, rozvolněné části města jsou zasazeny do prostupných veřejných prostranství s převažující parkovou úpravou, vilové čtvrti zahradních měst jsou charakteristické soukromými zahradami. Pardubice současně disponují ve vazbě na vodní toky množstvím krajinných prostorů v těsné návaznosti na strukturu města, které jsou již dnes využívány pro volnočasové a rekreační aktivity. Tento již existující charakter je sám o sobě pro kvalitu veřejných prostranství výraznou hodnotou a rozhodujícím kapitálem pro obytnost a atraktivitu města.

Je nutné ho dále kultivovat a posilovat.

Při rekonstrukcích uličních prostorů, které dosud uliční stromořadí nemají a jejich prostorové parametry to umožňují, musí být vždy prioritou jejich doplnění. Při úpravách prostranství a vnitrobloků v modernistických částech města musí být vždy vytvořen krajinářský koncept.

Při řešení transformačních a rozvojových ploch, ale i v rámci stávající struktury, musí být posilovány vazby na krajinné zázemí v podobě říčních břehů a příměstské krajiny. Dostupnost kvalitní veřejné zeleně je jednou z podmínek pro každodenní kvality života ve městě.

(obr. 119) náměstí Čs. legii, Pardubice, ČR

(obr. 120) pěší zóna Jiřího z Poděbrad, Pardubice, ČR

(obr. 121) zámecký val a opevnění, Pardubice, ČR

(obr. 122) Wernerovo nábřeží, Pardubice, ČR

Rezidenční atraktivita veřejných prostranství

Návrh nového územního plánu správně definuje jednotlivé lokality a jejich centra. Tato centra by měla být místy společenské a sociální identifikace obyvatel se svým susedstvím. Z hlediska rozvoje veřejných prostranství by tyto části měly být jedněmi z prioritních oblastí k řešení. Typologicky se zpravidla jedná o uliční prostory, náměstí, původní vesnické návsi, nebo těžiště modernistických struktur sídlišť.

V místech, kde dosud žádná revitalizace neproběhla, je žádoucí vytvořit celkové koncepce řešení. S ohledem na významnost daných prostranství v rámci celku, je nezbytné věnovat přípravě odpovídající pozornost. Předpokladem kvalitního řešení je participace s veřejností a výběr kvalitního zhotovitele koncepce. V daných případech jde především o uspořádání architektonických soutěží. U těch lokalitních center, kde už k významným stavebním zásahům nebo transformacím došlo, je žádoucí, aby byl jejich stav, s perspektivou zajištění především kvality užívání a vybavení, zrevidován. Na základě toho je možné přistoupit k doplnění nebo změně vybavení veřejných prostranství, nebo k organizačním změnám v provozu, užívání nebo správě.

Cílem by měla být soustava především neformálních rezidenčních prostranství, která budou naplňovat potřeby obyvatel při trávení každodenního volného času v rámci sociálního kontaktu s komunitou.

(obr. 123) Seestadt Aspern, Vídeň, Rakousko

(obr. 124) Hunziker Areal, Zürich, Švýcarsko

(obr. 125) centrální park Sídliště Solidarita, Praha, ČR

(obr. 126) Seestadt Aspern, Vídeň, Rakousko

Město v kontaktu s řekou a příměstskou krajinou

Řeky Labe a Chrudimka, a jejich břehy, lze považovat za nejhodnotnější veřejný prostor města. Jejich existence a charakter byly základním důvodem a motivem pro založení samotného města. Historicky městu poskytovaly obživu, dopravní spojení i zajištění životních podmínek.

S proměnou a vývojem společnosti se mění i samotná role a význam řek a jejich břehů. Se zvyšujícím se významem volného času v životech obyvatel měst dochází i ke zvyšování zájmu a znovuobjevování prostorů břehů řek pro rekreační účely. Tento trend je patrný i v Pardubicích.

O vědomí významu řeky pro město svědčí řada realizovaných nebo připravovaných projektů, jejichž cílem je zprostředkování břehů, zlepšování přístupnosti z urbanizovaných oblastí a vytváření obsahově náplně užívání břehů. Břehy řeky vytvářejí, s ohledem na jejich polohu vůči urb. struktuře města, ideální komunikační

osy pro bezmotorové způsoby pohybu mezi jednotlivými částmi města, současně jsou prostředkem spojení města s krajinou. Pokračování v nastaveném trendu zapojování břehů řeky do systému veřejných prostranství města je z hlediska celkové obytné kvality města zcela klíčové. Přístupné, prostupné a adekvátně užívané břehy jsou nespornou hodnotou pro vnímání města a jeho konkurenceschopnost.

Pro potvrzení významu, cílového charakteru a role vodních toků pro Pardubice je nezbytné zpracování celkové Koncepce břehů, která bude zastřešujícím strategickým dokumentem pro koordinaci a naplňování cílů kvalitního rozvoje říčních břehů z hlediska urbanistického plánování, investic, využívání, správy a ochrany.

(obr. 127) Saone, Lyon, Francie

(obr. 128) Freundschaftsinsel, Potsdam, Německo

Veřejná prostranství jako prostředek aktivního stylu života

Pardubice se, mimo jiné, prezentují jako město se sportovní tradicí i přítomností.

V perspektivě vztažené k veřejným prostranstvím města tato charakteristika znamená především závazek vytvářet taková veřejná prostranství, která poskytnou příležitosti k aktivnímu trávení volného času pro všechny věkové skupiny obyvatel a vytvoří podmínky pro nemotorové způsoby pohybu po městě i v rámci navazujícího krajinného zázemí města.

Výzkumy Světové zdravotnické organizace ukazují, že aktivní životní styl je prospěšný nejenom pro zdraví jedince. Z aktivního životního stylu obyvatel prosperuje i samotné město prostřednictvím vyššího výběru daní a nižších nákladů na zajištění zdravotních a sociálních potřeb obyvatel.

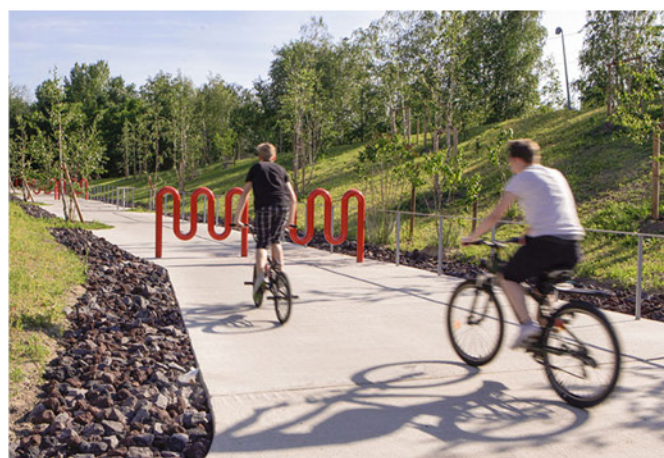
Pardubice jsou samotnou morfologickou podstatou a zasazením do krajinného rámce k podpoře aktivního životního stylu obyvatel v podstatě předurčeny, což ukazují např. data tras a intenzit běžeckých a cyklistických pohybů.

Principy aktivního životního stylu je nutné dále promítat do konkrétních projektů úprav veřejných prostranství.

Aktivní pohyb v rámci každodenních, i utilitárních aktivit, je součástí značky města Pardubice jako města sportu.

(obr. 129) Beckett Urban Square, Melbourne, Austrálie

(obr. 131) Park am Gleisdreieck, Berlín, Německo

(obr. 130) intenzita cyklistických tras v Pardubicích, Strava Heat Map

(obr. 132) intenzita běžeckých tras v Pardubicích, Strava Heat Map

Veřejná prostranství nových čtvrtí jako klíč k úspěšnému městu

V nadcházejících letech budou Pardubice konfrontovány s tlakem na výstavbu nových čtvrtí v transformačních nebo rozvojových územích. Jejich realizace přidá do obrazu Pardubic výraznou nerasmazatelnou vrstvu, která zásadním způsobem ovlivní jeho celkovou kvalitu a tím i hodnotu. Životním zájmem Pardubic, a současně tedy i výzvou k aktivnímu konání, je, aby nová vrstva byla co nejkvalitnější.

Základním předpokladem úspěšnosti je kvalita urbanistického založení nových čtvrtí, ze které se odvine hierarchie, uspořádání a charakter nově zakládaných veřejných prostranství.

Úspěšné evropské příklady nových rezidenčních, ale i typologicky jiných čtvrtí ukazují, že kvalitního výsledku je možné dosáhnout zejména otevřenou spoluprací veřejného a soukromého sektoru.

(obr. 135) Densa, Basilej, Švýcarsko

(obr. 136) Guggach Residential Development, Zürič, Švýcarsko

(obr. 137) Hunziker Areal, Zürič, Švýcarsko

(obr. 138) Seestadt Aspern, Vídeň, Rakousko

Každá ze stran má v procesu konkrétní zájmy, které je nutné vzájemně zharmonizovat.

Vzhledem k závažnosti tématu a jeho dopadu na budoucí konkurenceschopnost města, by samospráva měla efektivně a včas uplatňovat všechny stávající nástroje umožňující ovlivňování kvality celku, stejně jako vyvinout nové, které v dalších rovinách definují očekávání a požadavky města na

podobu nových čtvrtí. Aktuální výzvou pro Pardubice tedy je, aby z pohledu veřejného zájmu dokázaly sebevědomě artikulovat a definovat vlastní zájem - v rovině urbanismu i charakteru veřejných prostranství, který přispěje k tomu, že zmiňovaná nová vrstva obraz celku města nepoškodí, ale naopak zhodnotí.

Možné nástroje a platformy definuje kapitola D.1.3.4.

(obr. 139) mapa umísťujúca významné rozvojové a transformačné územia

Město architektonicky kvalitních veřejných prostorů

Realizované projekty úprav veřejných prostranství (třída Míru, Tyršovy sady, park Na špici), stejně jako další připravované projekty, ukazují, že základním stavebním kamenem jejich úspěchu je důsledná a odborná projektová příprava, která první nastavuje kvality výsledného řešení.

Pro hledání kvalitního řešení konkrétních projektů Pardubice správně, a v relativně časté míře, využívají formát architektonických soutěží.

Vydaly se tak na osvědčenou, i když v rámci ČR stále ještě ne tak samozřejmou cestu, jejíž dlouhodobé uplatňování je hlavní devízou například Litomyšle, která se díky tomuto přístupu stala oceňovaným centrem kvalitní soudobé architektury.

Nastavený přístup pořádání architektonických soutěží je správný a z hlediska celkové atraktivity města v rámci regionu, ale i celé ČR, představuje jasnou konkurenční výhodu.

Architektonické soutěže přinášejí městu nejenom kvalitní řešení staveb a veřejných prostranství, ale jsou současně i prostředkem jeho zviditelnění.

Daný přístup je nutné jednoznačně vepsat do základního nastavení a fungování samosprávy města při realizaci investičních akcí a v nastaveném trendu dále pokračovat.

(obr. 140) Studie Dukla sportovní, studený architekti s.r.o., Pardubice, ČR

(obr. 141) Památník Záměček, Žalský architekt, Pardubice, ČR

(obr. 142) Přednádraží, Pardubice, ČR

(obr. 143) Tyršovy sady, Pardubice, ČR

Uplatňování alternativních strategií a forem využití veřejných prostranství

Občanské iniciativy dokáží zpravidla efektivněji než městská samospráva objevovat potenciály míst a hledat jejich náplň. Z praxe víme, že pokud se taková aktivita objeví, zpravidla velmi instinktivně a přesně poukazuje na nefunkční prvky města, kterým není věnována pozornost, nebo jejich řešení není do té chvíle považováno za prioritní.

Týká se to například opuštěných objektů, areálů, rozvojových ploch nebo dosud nevyužívaných, tzv. latentních veřejných prostranství. Občanské iniciativy dokáží formulovat představu obsahu daného místa a ten následně efektivně provozovat.

Je v zájmu města tyto aktivity, na základě definovaných vzájemně výhodných podmínek, podporovat. Podporovány by měly být takové aktivity, které místu poskytnou dočasné využití s hodnotným společenským nebo kulturním obsahem.

Ziskem je rozšíření škály volnočasových aktivit a využití na první pohled neatraktivních míst při potřebě minimálních investičních nákladů.

Příklady: Přístav 186 00, Kasárna Karlín, Nákladové nádraží Žižkov, DEPO Plzeň

(obr. 144) využití areálu Perla, Vrané nad Vltavou, ČR

(obr. 145) Přístav 186 00, Praha, ČR

(obr. 146) dočasné využití Nákladového nádraží Žižkov, Praha, ČR

(obr. 147) dočasné využití Kasáren Karlín, Praha, ČR

Náměty témat celoměstských konceptů a metodik rozvoje

Na základě definovaných cílových atributů veřejných prostranství města Pardubic a s ohledem na další vyhodnocení města, jsou na následujících stránkách uvedeny náměty konceptů a metodik, které by pro dosažení cílů měly být postupně vypracovány a implementovány. Další platformy a nástroje jsou součástí Ideového akčního plánu.

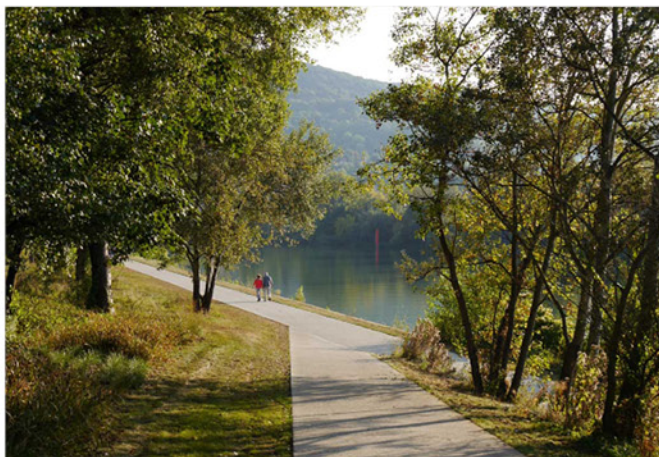
Koncepce břehů

Materiál Koncepce břehů by měl definovat základní okruhy témat, která jsou určující pro budoucí kvalitní rozvoj prostoru řeky. Bude formulovat východiska a cíle uplatňované a sledované v rámci následného vývoje prostoru řeky.

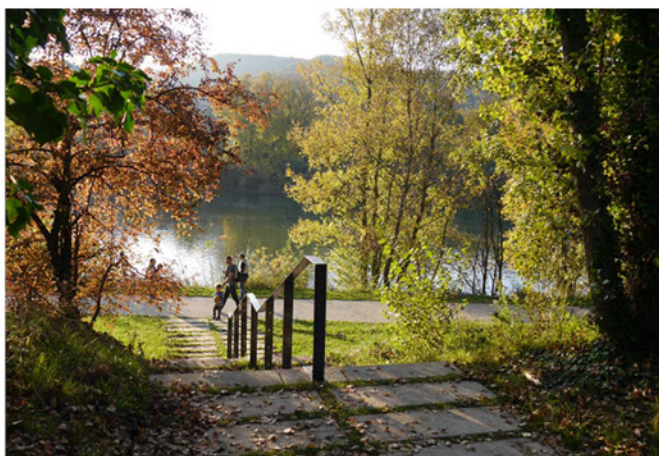
V obecné rovině namodeluje ideální cílový stav, a to nikoliv nástroji konkrétních architektonických návrhů, ale zejména formulováním principů, cílových charakterů a opatření. Bude se zabývat rozvojem prostoru řeky zejména z hlediska žádoucího cíle definovaného Strategii, tj. „Město v kontaktu s řekou a příměstskou krajinou“, tzn. bude hledat způsoby a prostředky, kterými zajistit, aby břehy obou řek naplňovaly předpoklady kvalitního přírodního veřejného prostoru celoměstského významu.

Dokument nastaví komplexní přístup k prostoru řeky jako základnímu vztažnému elementu v urbanismu města a v krajině. „Prostorem řeky“ jsou přitom chápány nejen samotné břehy, ale také navazující oblasti zahrnující místa, jejichž charakter je přímo ovlivněn vazbami na řeku, anebo který naopak řeku sám ovlivňuje.

Koncepce by měla být konsenzem zainteresovaných aktérů o hodnotě prostorů řek pro město Pardubice a jeho obyvatele. Vyhodnotí jejich současnou roli a určí budoucí úlohu řek ve struktuře a životě města. Bude výzvou k dalším krokům směrem k naplnění cílů rozvoje břehů řek jako kvalitního celoměstsky významného prostoru. Vytvoří podklad pro spolupráci zúčastněných na úrovni stat. m. Pardubice, městských obvodů, dotčených organizací a správců, občanů města, odborníků, podnikatelského sektoru a dalších aktérů v území.

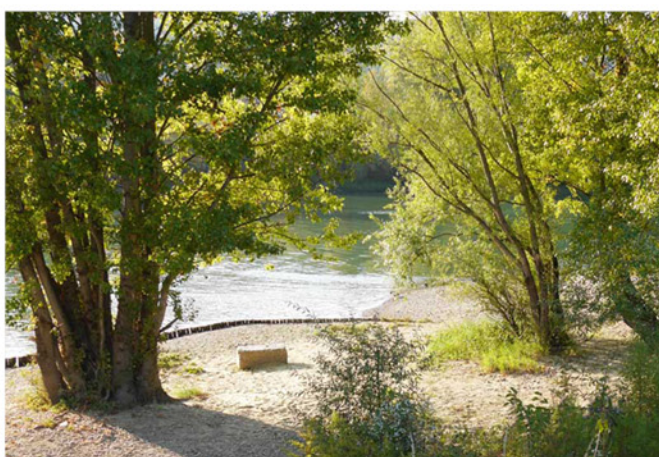
(obr. 148) břehy řeky Soane, Rochetaillée, Francie

(obr. 149) břehy řeky Soane, Rochetaillée, Francie

(obr. 150) břehy řeky Soane, Rochetaillée, Francie

(obr. 151) břehy řeky Soane, Rochetaillée, Francie

Nakládání s dešťovou vodou

Změna klimatických podmínek vyžaduje, aby se město na tuto skutečnost postupně adaptovalo, má-li se s těmito podmínkami vyrovnat a mít konkurenční výhodu v zajištění dostatečné kvality života a podmínek pro rozvoj městské ekonomiky před městy v regionu, tak v rámci ČR. Řešení revitalizací či tvorby nových veřejných prostranství, primárně sledující celkovou obytnou kvalitu, která v sobě současně od začátku jako přirozenou součást implementují řešení sledující cíl ekologického a ekonomického nakládání s dešťovými vodami, mohou být rozdílovými ukazateli znamenajícími úspěch v rámci regionu i státu.

Integrace soudobých přístupů k řešení otázek hospodaření s dešťovou vodou ve městě a jeho veřejných prostranstvích přinese:

- funkční i estetické zkvalitnění veřejných prostranství města
- inovativní způsoby využití veřejných prostranství místními komunitami a obyvateli
- v edukativní rovině konkrétní poznání přírodních cyklů
- zvýšení biodiverzity městského prostředí (opylovači, brouci, ptáci, obojživelníci)
- kvalitativní zlepšení mikroklimatických podmínek a pobytovejnosti veřejných prostranství
- využití dešťové vody jako hodnotného zdroje s pozitivními dopady na ekonomiku veřejných prostranství
- posilování identity Pardubic jako zeleného města s vyváženým vztahem ke krajinným a přírodním hodnotám
- posilování odolnosti a připravenosti města vůči změně klimatu
- posilování konkurenceschopnosti v rámci ČR tvorbou kvalitních veřejných prostranství
- zpomalení odtoku dešťové vody z nepropustných ploch
- zadržování a využívání dešťové vody v místě její srážky
- snížení náporu dešťových vod na kanalizační infrastrukturu
- Intenzifikace propojení městského a přírodního prostředí

Opatření:

- Implementace do celostních strategií a politik města
- Vytvoření zastřešující „Adaptační strategie pro změnu klimatu“
- Požadavek na uplatňování soudobých principů nakládání s dešťovou vodou v rámci zadání konkrétních projektů revitalizací a úprav veřejných prostranství
- Uplatňování řešení hospodaření s dešťovou vodou v rámci velkých rozvojových projektů a revitalizací brownfieldů
- Realizace pilotního projektu s aplikací principů

(obr. 152) „The Soul of Nørrebro“, SLA - Stig L. Andersson, Kodaň

(obr. 153) „The Soul of Nørrebro“, SLA - Stig L. Andersson, Kodaň

(obr. 154) Passeig De St. Joan Boulevard, Lola Domenech, Barcelona

(obr. 155) Passeig De St. Joan Boulevard, Lola Domenech, Barcelona

Koncepce veřejných prostranství sídlišť

Koncepce veřejných prostranství pardubických sídlišť by měla být souhrnem dokumentů, opatření a aktivit, jejichž cílem bude postupné zlepšování kvality veřejných prostranství a to jak v rovině fyzické podoby prostranství, tak často především v rovině optimalizace souvisejících procesů - užívání, správy, investic.

Urbanistické struktury vzniklé na základě centrálně definovaných koncepcí v druhé polovině 20. století jsou specifickou součástí našich měst, ke které je nutné v mnoha ohledech přistupovat zcela odlišně než k tradiční blokové struktuře kompaktního města.

S ohledem k celkově nižšímu technickému a technologickému standardu budov se většina revitalizací u modernistických sídlišť dosud odehrávala v rovině tepelně-technické adaptace jejich obvodových plášťů.

Další specifický prostorový aspekt sídlišť, tedy volný prostor veřejných prostranství okolo soliterních budov, ve většině případů dosud nebyl celostně postihnout a prováděné zásahy se ve velké míře odehrávají na základě akutnosti bez vyhodnocení nebo přehodnocení vztahu k celku. Veřejná prostranství sídlišť jsou zpravidla nenaplněným konceptem modernistické ideje bydlení v parku. Plánovaná podoba veřejných prostranství nebyla s ohledem na socio-ekonomické podmínky v době realizace naplněna.

Tradiční městská prostranství jako ulice, parky a náměstí, vystřídal volný spojitý prostor s nejasnou náplní a hierarchií, často bezradně označovaný jako „zeleň“. Zatímco v tradiční blokové zástavbě tvoří veřejná prostranství zhruba 30% celkové plochy, v modernistických strukturách je tento poměr 60% - 80% na straně veřejných prostranství. Takové prostory tak pro svého správce představují dlouhodobě nejenom výrazně vyšší běžné provozní náklady, ale ve spojení s jejich obecnou anonymitou a celkovou nižší identifikací obyvatel s tímto prostředím také zvýšený vandalismus a s tím spojené riziko jejich fyzické i bezpečnostní degradace.

Na druhé straně prostředí modernistických sídlišť skýtá, jak je to patrné z mnoha především zahraničních revitalizací veřejných prostranství, potenciál být atraktivním prostorem především pro mladé rodiny, pro které je kvalita veřejného prostoru, řešeného s ohledem na potřebám jejich aktuálního

životního cyklu, jedním z klíčových faktorů při výběru místa svého bydliště.

Současným úkolem je tedy analyzovat možnosti rozvoje prostředí sídlišť v kontextu potřeb místních obyvatel a těch, o které město dlouhodobě stojí.

Přes stejnou základní charakteristiku modernistické zástavby vyžaduje každé sídliště individuální přístup, proto také neexistuje univerzální postup, kterým se vydat. I tak lze ale vysledovat řadu společných charakteristik, které sídliště odlišují od zbytku města a které je nutné zahrnout do celkového uvažování při vytváření celkových nebo tematických koncepcí.

Koncepční přístup k veřejným prostranstvím sídlišť by měl zahrnovat:

1/ Analýzu současného stavu sídlišť, která zmapuje zejména:

- stav bytového fondu
- socio-ekonomickou strukturu obyvatel
- technický stav veřejných prostranství a technické infrastruktury
- ekonomickou náročnost správy a údržby
- definuje deficit v oblasti občanské vybavenosti
- zmapuje očekávání obyvatel

2/ Definování obecné Strategie rozvoje veřejných prostranství sídlišť, která určí především:

- budoucí roli sídlišť v celkové struktuře města
- obecný přístup k možnostem urbanistického doplnění

3/ Místopisné koncepce a generely jednotlivých urbanistických celků sídlišť

(obr. 156) sídlíště ve čtvrti Märkisches Viertel, Berlín, Německo

(obr. 160) sídlíště ve čtvrti Märkisches Viertel, Berlín, Německo

(obr. 157) Parkové náměstí na sídlíšti Fučíkova, atelier XTOPIX, Planá, ČR

(obr. 161) Parkové náměstí na sídlíšti Fučíkova, atelier XTOPIX, Planá, ČR

(obr. 158) Petit Bois Park, Bellefontaine, Toulouse, Francie

(obr. 162) Petit Bois Park, Bellefontaine, Toulouse, Francie

(obr. 159) Mantes la Jolie city, Paříž, Francie

(obr. 163) Mantes la Jolie city, Paříž, Francie

Koncepce umístování výtvarných děl

Umístování výtvarných objektů do veřejného prostoru je v současnosti dlouhodobým problémem většiny českých měst. Na jedné straně nedostávají dostatek příležitostí k uplatnění hodnotná díla, na straně druhé je veřejný prostor často lehkomyšlně věnován dílům nekvalitním. Přitom největší cenu, v tomto vzájemném dávání se, má právě poskytnutý veřejný prostor, který by měl být dáván jen střídavě a se zodpovědností za každé dílo. Každý autor by se proto měl o něj ucházet s pokorou.

Způsob umístování výtvarných děl zároveň často vede k neuspokojivému výsledku, jak z hlediska dopadu na celkovou kvalitu místa, tak zpětně i na výsledné působení díla samotného. Jednu z příčin častých nekvalitních realizací lze hledat právě v procesu návrhu a umístování.

Pokud realizace výtvarného objektu ve veřejném prostoru začíná například vytvořením autonomního objektu bez vědomí, kde se nakonec bude nacházet a teprve poté nastává hledání veřejného prostoru pro jeho instalaci, dílo pak ve výsledku působí v místě nepatřičně. Často se jedná o různé formy iniciativy „zdola“, ve kterých zároveň bývá opomínána fáze objektivního odborného výběru kvalitního autora, a které tak generují průměrnou až nízkou úroveň hodnoty samotného díla.

Ve výsledku pak většinou dochází k situaci, kdy dílo veřejný prostor nijak neobohacuje, naopak mu jako celku často škodí a tím zpětně i sobě samému. V jistém smyslu se jedná o zneužití prostoru, jeho odkázáním do role pouhé pasivní kulisy.

Správný postup znamená vycházet nejprve z konkrétního veřejného prostoru a z generování významového tématu s místem úzce souvisejícího a poté objektivně a zodpovědně vybraným kvalitním autorem vytvořit dílo, které reaguje na prostorové i významové souvislosti místa. Výsledkem pak je harmonický celek, ve kterém výtvarný objekt synergicky podporuje prostor (a prostor zase naopak výtvarný objekt) a který reprezentuje zamýšlený význam.

Při rozhodnutí o umístění výtvarného díla do veřejného prostoru je tedy z hlediska jeho role ve veřejném prostoru nutné hodnotit zejména následující kritéria (která ovšem nejsou vyčerpávajícím výčtem):

- Kvalita formy z hlediska ztělesnění reprezentované ideje.
- Kvalita formy z uměleckého hlediska.
- Adekvátnost samotné reprezentované ideje, zejména míru jejího ztělesnění sdílených hodnot společnosti.
- Vztah reprezentované ideje k ideovému kontextu místa.
- Role výtvarného díla v celku prostoru, se kterým musí spolupůsobit a který musí povyšovat.
- Historický a památkový kontext z hlediska ideového i prostorového

Prostřednictvím dokumentu Koncepce umístování uměleckých děl by mělo dojít k nastavení základních závazných pravidel pro umístování uměleckých děl na veřejných prostranstvích. Primárně nastaví pravidla v rámci samosprávy města, ale současně poskytne i návod pro soukromé iniciativy, jak v případě záměru umístění výtvarných objektů do veřejného prostoru s městem komunikovat a spolupracovat.

Dokument bude zejména obsahovat:

- Definování role a významu výtvarných děl pro kvalitu veřejného prostoru Pardubic
- Kritéria vyhodnocování při rozhodování o umístění výtvarného díla do veřejného prostoru
- Pravidla pro umístování výtvarných děl na veřejných prostranstvích z hlediska jejich vlivu na celkovou kvalitu místa
- Návrh posloupnosti kroků v procesu umístění výtvarného díla ve veřejném prostoru s ohledem na charakter díla a iniciátora procesu

Přímo podporuje opatření 4.2.4 Strategie pro kulturu a kreativitu Pardubic.

Podpora % na umění při realizaci veřejných prostranství

Kvalitní umělecké dílo přidává veřejným prostranstvím kulturní hodnotu, spoluvytváří obraz místa a může fungovat jako významný orientační a identifikační prvek dané lokality. Důležitá je i sociální funkce umění pro schopnost měnit perspektivu vnímání města uživateli. Umění je osvětovým prostředkem pracujícím s pozitivní motivací.

Skutečnost, že v dnešní době v prostředí českých měst mnoho kvalitních děl nevzniká, je především systémovou chybou. Je tedy nejprve potřeba vytvořit v systému prostor pro to, aby vůbec mohla kvalitní díla vznikat. V tomto ohledu je především nutné zajistit otázku financování a kvalitního výběru uměleckých děl.

V mnoha zahraničních městech existují v různých podobách právní předpisy nebo pravidla, která stanovují, že určitá procentuální část z rozpočtu na novostavbu nebo rekonstrukci budovy či prostranství financovaných veřejnou správou musí být použita pro vznik umění ve veřejném prostoru.

S tím souvisí i nutnost existence efektivních způsobů zadávání, výběru, správy a údržby děl. Tyto systémy musí být z hlediska kvality celku efektivně spravovány odpovědným koordinátorem.

Iniciací vzniku kvalitních uměleckých děl je třeba adekvátně zakotvit ve struktuře města. Cílem této podpory by měl být vznik strategie definující základní východiska, cíle, pravidla a rámcový mechanismus hospodaření s prostředky adresně alokovanými na realizaci uměleckých děl a intervencí v rámci projektů veřejných prostranství. V návaznosti na vznik strategie je nezbytné vytvoření prováděcího dokumentu, resp. realizačního plánu programu.

Přímo podporuje opatření 4.2.5 Strategie pro kulturu a kreativitu Pardubic

(obr. 164) Památník Maxe van der Stoela, Dominik Lang, Praha, ČR

(obr. 165) Kašny na náměstí Republiky, Ondřej Císler, Plzeň, ČR

(obr. 166) Alena Šrámková, Ivana Šrámková, Tyršův most, Píerov, ČR

(obr. 167) Olbram Zoubek, Klášterní zahrady, Litomyšl, ČR

Pravidla pro vzhled předzahrádek

Restaurační předzahrádky jsou významnou součástí vybavení interiéru města, která městu poskytuje obytnost. Jejich provedení současně především v letním období spoluvytváří obraz městského interiéru a je třeba jim věnovat adekvátní pozornost.

Tento požadavek se týká především centrálních částí města, resp. městské památkové rezervace a jejího ochranného pásma, nicméně stanovení technických podmínek pro umístění a provedení těchto prvků může být rozšířeno pro celé území Pardubic a v rámci předpisu/manuálu zohledňovat specifika různých částí města.

Závazný technický předpis nebo pravidla bude řešit zejména:

- Způsoby přípustného umístění předzahrádek v rámci uličních profilů a dalších veřejných prostranství – parametry volného průchodu, výjimky pro použití podest v případě výrazného sklonu prostranství, atd.
- Možné formy a pravidla ohrazování předzahrádek
- Přípustné formy zastínění předzahrádek
- Požadavky na vybavení a podobu mobiliáře předzahrádek

(obr. 168) třída Miru, Pardubice, ČR

(obr. 170) Wernerovo nábřeží, Pardubice, ČR

(obr. 169) Pernštýnské náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 171) Týršovy sady, Pardubice, ČR

Jednotná správa mobiliáře města

Častým problémem v oblasti městského mobiliáře je roztržičnost správy o tyto prvky mezi více aktérů. Subjektů, které ve městě umísťují a spravují mobiliář, je několik. Zpravidla nejsou dostatečně vyjasněné kompetence, vzájemná činnost je zpravidla nekoordinovaná, což např. může způsobovat shlukování různých typů mobiliáře stejné funkce na jenom místě.

Cílem kroků směřujících ke konsolidaci uličního mobiliáře by mělo být zpracování pasportu stávajících typů, identifikace správy a zodpovědnosti a z toho vycházející návrh organizačních a procesních opatření směřujících ke zpřehlednění rolí a kompetencí při umísťování mobiliáře na veřejná prostranství.

Druhou rovinou pro posilování charakteru a kvality mobiliáře města je vytvoření katalogu typů a standardů běžně užívaných prvků. Katalog by měly doprovodit patřičné systémové změny na nejvyšší úrovni správy veřejných prostranství Pardubic. Jedná se např. o revidování a aktualizaci finančních požadavků na odpovídající správu městského mobiliáře.

Definici Katalogu prvků je možné vytvořit výběrem sériově vyráběných výrobků dostupných na trhu, nebo lépe uspořádáním designerské soutěže na podobu pardubického mobiliáře.

Katalog typů a standardů městského mobiliáře

Smyslem katalogu typů a standardů by mělo být, na základě předcházejícího pasportu, především sjednocení pardubického mobiliáře - eliminace počtu typů jednotlivých druhů mobiliáře a jejich standardizace (klasifikace standardně používaných prvků).

Katalog by měl definovat škálu standardních, typicky pardubických prvků, ze které by bylo možné vybírat při běžné obnově mobiliáře, nebo v rámci revitalizací a vybavování veřejných prostranství.

Existence katalogu by neměla vylučovat možnost navrhovat či umísťovat specifické prvky a typy mobiliáře na významná či specifická veřejná prostranství. Mělo by dojít k nastavení parametrů a typů pro základní druhy mobiliáře s ohledem na charakter prostředí (urbanistické struktury), kam bude umísťován. Nejvyšší požadavky by měly být kladeny na mobiliář historického centra, stejně jako by měla být definována prostranství nebo typy projektů, kde by bylo možné uplatnit autorský návrh mobiliáře nad rámec standardního výběru z Katalogu.

Parametry designerské soutěže o návrh mobiliáře charakteristického pro Pardubice:

- mezinárodní dvoukolová anonymní soutěž (1. kolo - koncepce a design definovaného setu prvků, 2.kolo
- dopracování návrhu podle připomínek poroty, výroba prototypu včetně umístění na vybrané veřej. prostranství)
- set řešených prvků: lavička bez opěradla, lavička s opěradlem, odpadkový koš samostatně stojící, odpadkový koš závěsný, stojan na kola)
- cílem soutěže je výběr prvků mobiliáře nejlépe charakterově odpovídajících celkovému vnímání města
- benefitem soutěže je získání nezaměnitelných prvků mobiliáře, které budou dotvářet charakter veřejných prostranství města a spolupodílet se na vytváření jeho vizuální identity
- město na základě podmínek soutěže získá časově a teritoriálně neomezenou licenci umožňující užití díla podle jeho potřeb

Náměty viditelných akupunkturních zásahů

Program výsadby stromořadí

Stromy a další vegetace jsou důležitým prvkem městského prostředí. Stromy v ulici omezují dopady působení extrémních teplot ve městě, pomáhají příznivému proudění větru, zvyšují vlhkost vzduchu, snižují jeho znečištění prachem, redukuji hluk generovaný dopravou, poskytují stín a vytváří příjemnější prostředí v ulici, které dále generuje socio-ekonomický rozvoj prostředí.

Z těchto důvodů je nezbytně nutné deklarovat doplňování stromořadí do uličních profilů jako jednu z hlavních priorit při revitalizaci uličních prostorů a nastavit této prioritě organizační i ekonomické podmínky.

Tomuto tématu je nutné v rámci koncepční přípravy věnovat odpovídající pozornost a připravit pro konkrétní realizace výchozí požadavky a podmínky pro uplatnění stromořadí. V rámci projektové přípravy je pak nezbytné vyvinout maximální úsilí k tomu, aby byla navržena taková opatření, která zajistí dlouhodobě kvalitní pěstební podmínky jak pro stávající, tak doplňované stromy.

V rámci koncepční přípravy je nezbytné provést pasport stávajících uličních profilů (primárně podle hierarchie ulic) s analýzou uspořádání inženýrských sítí.

Na základě toho je možné vytipovat prostorové rezervy pro doplnění uličních stromořadí.

V případech hierarchicky důležitých uličních prostranství, kde stávající podmínky pod povrchem doplnění stromů neumožňují, je nutné doplnění stromořadí deklarovat jako primární cíl budoucí rekonstrukce a další aktivity v území důsledně koordinovat se správci příslušných inženýrských sítí.

Doplnění stromořadí v uličních profilech je jedním z opatření, které by mělo být financováno ze samostatné kapitoly na veřejná prostranství v rozpočtu města.

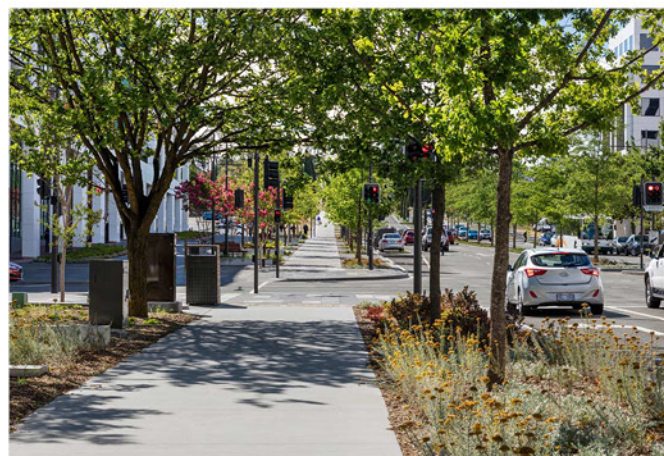
(obr. 172) Slovenska Boulevard, Lublaň, Slovinsko

(obr. 173) Slovenska Boulevard, Lublaň, Slovinsko

(obr. 174) Constitution Avenue, Canberra, Austrálie

(obr. 175) Constitution Avenue, Canberra, Austrálie

Pardubické židle a stolky

Zkušenosti ze zahraničních měst (New York, Kodaň, Curych, Stockholmu) nebo Prahy ukazují, že rozmístění drobného mobiliáře na veřejná prostranství dokáže v krátkém čase efektivně tato místa zobytnit, udělat je příjemnějším místem k trávení času a současně i odhalit nebo iniciovat nové možnosti jejich využití.

Smyslem projektu je rychle a efektivně oživit a kultivovat veřejná prostranství bez nutnosti finančně a organizačně náročných stavebních zásahů. Prostřednictvím projektu je možné v předstihu ověřit předpoklady obytnosti konkrétních míst a zkušenosti následně využít při plánování stavebních úprav daného prostranství.

Městské židle a stolky rozšiřují možnosti trávení volného času ve městě. Oživení míst spočívá ve vytipování konkrétního prostranství a v umístění jednoduchého vybavení v podobě mobilních stolků a židlí.

Pardubické stolky a židle mohou doplňovat standardní městský mobiliář nejen v místech, kde v současnosti lavičky chybí, ale nabízí především příležitost sezonního zintenzivnění užívání atraktivních lokalit, stejně jako konstituování nových míst aktivit v dosud neobjevených částech města.

Výběr míst:

Účelem daného mobiliáře je vytvořit místa pro krátkodobý odpočinek pro kolemjdoucí tak, aby zde mohli sníst donesený oběd, vypít kávu, počkat ve stínu, apod.

Místa by měla splňovat následující požadavky:

- v místě existuje subjekt, který je ochotný se do projektu aktivně zapojit a každodenně provádět základní péči o svěřený mobiliář
- mobiliář je vhodné vyzkoušet v různých typech prostředí s různým typem lokálního provozovatele (bistro v parku / areál / studentský kampus / náměstí / nábřeží / předprostor kulturní instituce)

Forma zajištění:

Program je financován z rozpočtu města, které centrálně provede nákup vhodného mobiliáře. Základní škálu kavárenských židlí a stolků je možné v případě zájmu rozšířit o další typy mobiliáře jako např. lehátka.

Výběr míst probíhá ze strany samosprávy (hlavní

koordinátor). Úsek veřejného prostoru OHA, na základě předem definovaných podmínek, vyhlásí pobídkový program (OpenCall) pro veřejnost a aktivní subjekty nebo instituce, které mají zájem na zobytnování veřejných prostranství prostřednictvím umístění a využívání židlí a stolků na veřejném prostranství.

Na základě vyhodnocení kvality došlých záměrů koordinátorem projektu jsou s jednotlivými subjekty nebo institucemi uzavřeny bezplatné nájemní smlouvy (pravděpodobně Odbor majetku a investic). Následně se tak stávají lokálními správci s každodenní odpovědností za správu a rozmísťování mobiliáře na vybraných místech.

V rámci projektu by mělo být možné jak dlouhodobé zapůjčení na letní sezonu, tak krátkodobý pronájem pro nejrůznější kulturní, komunitní a společenské akce na veřejných prostranstvích města.

Návrh organizačního zajištění:

- hlavní koordinátor projektu: Úsek veřejného prostoru OHA
- koncepční příprava (výběr lokalit, typu mobiliáře, návrh pravidel): Úsek veřejného prostoru OHA
- zajištění PR a komunikace s veřejností: příslušný odbor Magistrátu města Pardubic
- financování projektu: Odbor majetku a investic
- procesní zajištění projektu (majetkoprávní servis - příprava smluv, vyřizování záborů): Odbor majetku a investic
- produkční zajištění projektu (pořízení a pojištění mobiliáře, skladování, rozvoz, zabezpečení, údržba, evidence): pravděpodobně Technické služby města Pardubice nebo nově ustavený správce
- zajištění, dohled a údržba mobiliáře v jednotlivých lokalitách: lokální správci

(obr. 176) Zürich, Švýcarsko

(obr. 180) Zürich, Švýcarsko

(obr. 177) Kodaň, Dánsko

(obr. 181) Kodaň, Dánsko

(obr. 178) New York, USA

(obr. 182) New York, USA

(obr. 179) Praha, ČR

(obr. 183) Praha, ČR

Optimalizace profilů ulic

Výchozím principem je postupná analýza stávajících profilů ulic (na základě hierarchie ulic podle důležitosti).

Cílem analýzy je zjistit, zda stávající prostorové uspořádání profilu plně využívá potenciál ulice. Stávající ulice je vždy determinována dvěma faktory. Šířkou mezi okolními budovami (event. uličními čarami) a intenzitou a typem dopravy. První faktor je neměnný, druhý je možné upravovat.

Cílem analýzy využití potenciálu je v první řadě zjistit, zda při zachování stávající (požadované) intenzity a typu dopravy, není možné efektivním a chytrým přerozdělením jednotlivých provozních profilů, dosáhnout lepších obytných kvalit uličního prostoru.

Často se ukazuje, že je tak možné například rozšířit chodníky, přidat stromořadí, prostory pro předzahrádky restaurací, opatření pro cyklisty, parkování, apod.

Výsledkem analýzy může být i návrh na změnu požadavků na intenzitu a typy dopravy, na základě vyhodnocení benefitů na jedné straně a deficitů na straně druhé a jejich položení na váhy.

Vyhodnocení uličních profilů z hlediska efektivity využití jednotlivých skladebných prvků, je jedním z hlavních indikátorů, kterým ulicím se věnovat z hlediska dalšího rozvoje.

V rámci dokumentu Strategie je v další části provedeno modelové hodnocení uličních prostranství centra města. To na základě zvolených hodnotících parametrů konfrontovaných s cílovou představou hierarchie a převažujícího charakteru využití uličních prostranství definuje uliční prostory, kterým je z hlediska dalšího rozvoje vhodné věnovat primární pozornost.

Samostatný dokument [Analýzy uličních prostranství](#) může vyhodnocení volně rozšířit na základě dalších zvolených kritérií, které v této úvodní modelové analýze nebyly uplatněny. Dalším kritériem můžou být např. připravované záměry obnovy inženýrských sítí, vyhodnocení technického stavu, atd.

Odstraňování bariér

Bariéry by se ve veřejném prostoru v principu neměly prakticky vyskytovat. Jejich existence na veřejných prostranstvích jde proti samotné podstatě veřejného prostoru, kterou je veřejná přístupnost a možnost užívání pro všechny.

Cílem opatření by mělo být zmapování všech prvků zábradlí, sloupků, citybloků a dalších, které se ve veřejném prostoru vyskytují. Na základě tohoto pasportu je následně možné provést analýzu, kde jsou z pohledu závazných norem a vyhlášek nutné a kde ne.

Na základě závěrů vyhodnocení budou přijmuta opatření k odstranění těch prvků, které byly vyhodnoceny jako neopodstatněné.

Pro místa, kde z nějakého relevantního důvodu uvedené prvky nutné jsou, je vhodné připravit program možných opatření tak, aby byla nalezena vhodnější podoba těchto prvků z pohledu obytnosti, přívětivosti a vzhledu prostoru.

Základní přístupy k veřejným prostranstvím dle urbanistické struktury

Přístup k veřejným prostranstvím je nezbytné rozlišovat na základě jejich příslušnosti k charakteru urbanistické struktury.

Cílem je, aby každé veřejné prostranství mělo čitelný charakter a zastávalo jasnou a smysluplnou úlohu v celkové struktuře města. Platí to zejména pro nově vytvářená veřejná prostranství, ale také pro úpravy stávajících.

Správné vyhodnocení charakteru, úlohy a významu místa v rámci města je základem koncepčního přístupu. Určení cílového charakteru veřejného prostranství by mělo být prvotní úvahou zadavatele i projektanta. Předurčuje totiž směřování i celkovou podobu konkrétního prostranství a zavazuje tak všechny spolutvůrce k naplňování jasně definovaného cíle. Deklarovaný charakter, význam a smysl je důležitý i z hlediska zpětného vyhodnocení kvality všech zásahů do veřejných prostranství.

Dále uvedené členění města dle charakteru struktury zástavby je základním výčtem urbanistických struktur Pardubic. Kritériem je převládající charakter, ne místopisné vymezení. Členění je nástrojem k odlišení různých přístupů a na to navazujících nástrojů.

Historické město

Rozsah historického města je v případě Pardubic ve srovnání s ostatními podobně velkými městy relativně malý. Oblast odpovídá památkově chráněnému území památkové rezervace. Je patrná rostlá struktura, veřejná prostranství jsou vymezena nepravidelnými bloky. Tvoří je užší ulice, kamenná náměstí, zákoutí a průchody. Charakteristická pro oblast je uzavřená stavební čára, která je identická s uliční čarou. Rozhraním veřejných prostranství jsou zpravidla fasády domů.

Od podoby obrazu historického města často návštěvníci odvíjí celkový dojem z města jako celku.

Obecně riziková je přemíra orientace obsahu parteru na turistický ruch, která postupně vytlačuje každodenní funkce parteru města mimo a město se stává kulisami turistického ruchu. Tento stav z našeho pohledu ale není v Pardubicích nijak zásadně patrný a je třeba dlouhodobě usilovat o jeho udržení.

S ohledem k malému plošnému rozsahu historického centra je správné výrazné omezení dopravy a parkování. Rozsah parkování je možné dále redukovat.

Hodnotou historického města je aktivní obchodní parter, který iniciuje společenský život centra. S ohledem k požadavkům na reprezentativnost a uměřenost by kvalitě centra přispěla regulace reklamy a stanovení pravidel pro předzahrádky. Negativně působí především masivní oplocování předzahrádek a stínící prvky jako nosiče reklamy.

Podceněna je vybavenost historického centra sedacím mobiliářem. Vzhledem k množství provozů, a tím i potencionálních lokálních správců, by bylo možné v centru ověřit projekt Pardubických židlí, tedy rozmístění mobilního nábytku.

Z pohledu užívání centrálního náměstí je vhodné stanovit dramaturgii prostoru a z toho plynoucí limity a pravidla pro pořádání kulturních, společenských a dalších akcí. Z jedné strany pochopitelná snaha využívání atraktivního prostoru může být na straně druhé negativně vnímána lokálními obyvateli, a tím poškozovat sociální strukturu centra.

(obr. 184) podoba předzahrádek na Pernštýnském náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 185) podoba předzahrádek v ulici Pernštýnská, Pardubice, ČR

(obr. 186) ulice V Kotcích, Praha, ČR

Kompaktní „tradiční“ město

Oblast, kterou tvoří souvislá geometrická struktura. Veřejná prostranství jsou vymezena klasickou blokovou zástavbou se službami v parteru. Tradiční město tvoří ulice, náměstí, pasáže, příp. i městské parky. Charakteristická je uzavřená stavební čára, která je zpravidla identická s uliční čarou. Rozhraním veřejných prostranství jsou zpravidla fasády domů.

Z pohledu celkového charakteru působí veřejná prostranství tradičního města pozitivním dojmem. Hodnotné je především hojné zastoupení uličních stromořadí v jednotlivých ulicích, z hlediska dopravního režimu převládají zklidněné rezidenční a obchodní ulice, často s jednosměrným provozem vozidel, který v důsledku umožňuje zavedení obousměrného provozu cyklistů v ulicích, což lze považovat v kontextu ČR za ukázkový příklad. Pozitivní je taktéž uplatňování takových stavebních provedení, které upřednostňují pohyb pěších (např. zvýšené přechody v ulici 17. listopadu).

V celku struktur tradičního města je patrná rozříštěnost provedení v rovině použitých materiálů a detailů, což je neefektivní především z hlediska dlouhodobé správy. Navrhujeme pro oblast tradičního města (možné rozšířit i na vilové čtvrti) vypracovat Katalog standardů materiálového a objektového vybavení, který definuje základní paletu materiálů, provedení a objektů vybavení pro tradiční uliční prostranství.

Tento katalog je možné odvinout především na základě úspěšných realizací třídy Míru a ulice 17. listopadu. Katalog standardů uličních profilů by měl definovat i pravidla a principy pro umístění konkrétních prvků vybavenosti ulic.

Za negativní v uličních profilech považujeme relativně časté uplatňování nízké zeleně v podobě nejrůznějších živých plotů a keřů, které ale z principu prostoru nepřinášejí žádnou hodnotu, jak z hlediska funkčnosti, tak estetiky a v důsledku tak dochází k neefektivnímu využívání šířky profilu nebo vytváření zbytečných bariér komplikujících pohyb.

(obr. 187) ulice Nerudova, Pardubice, ČR

(obr. 188) ulice 17. listopadu, Pardubice, ČR

(obr. 189) ulice 17. listopadu, Pardubice, ČR

Poválečná rezidenční zástavba

Oblasti, které tvoří rozvolněná zástavba především monofunkčních rezidenčních objektů, která je zpravidla doplněna charakterově příbuznou občanskou vybaveností. Struktura je tvořena geometrickou osnovou s kompozicí jednotlivých soliterních budov. Veřejná prostranství jsou spojitým prostorem bez jednoznačného vymezení. Přejchod mezi uličním prostorem a parkovou úpravou okolo domů je často bez vymezení, případně pouze pomocí nízké zeleně. Pro oblast je charakteristická otevřená uliční i stavební čára.

Hlavní hodnotou veřejných prostranství těchto rezidenčních oblastí je vzrostlá zeleň, která je, díky částečné analogii s se strukturami tradičního města, oproti pozdějším sídlištím jednoznačněji organizovaná do forem alejí nebo skupin. Převládá užití tradičních listnatých druhů.

Drobnější měřítko staveb i prostorů poskytuje potenciál kvalitní každodenní obyvatelnosti, která je ale potlačována nedostatečnou vybaveností parkových veřejných prostranství vhodnými prvky a zázemím pro možnost aktivního užívání prostoru. V rámci těchto urbanistických struktur je tak nezbytné vytvářet pobytové příležitosti pro neformální sousedské setkávání.

Centrální veřejná prostranství musí poskytovat prostor pro kulturní, společenské a komunitní akce celého sousedství.

S ohledem k rozsahu veřejných prostranství, a tím i nákladné údržbě pro samosprávu, je možné po zpracování celkové urbanistické koncepce definovat principy a pravidla, na základě kterých by mohlo dojít k přičlenění částí pozemků (prodej, pronájem) k jednotlivým bytovým domům pro potřeby soukromého užívání v podobě předzahrádek, pěstebních ploch a dalšího využití. Předpokladem takového přístupu je důsledná participace s místní komunitou a jednoznačné stanovení podmínek pronájmu nebo prodeje definovaných částí pozemků. Benefitem takového přístupu je předpoklad větší identifikace obyvatel s lokalitou.

(obr. 190) náměstí Dukelských hrdinů, Pardubice, ČR

(obr. 191) ulice Lexova, Pardubice, ČR

(obr. 192) centrální parkové náměstí na sídlišti Solidarita, Praha, ČR

Vilové čtvrti, zahradní města

Oblast, kterou tvoří rozvolněná zástavba menšího měřítka. Struktura je tvořena geometrickou osnovou pozemků a jednotlivými budovami soliterními či sdruženými. Veřejný prostor je nejčastěji vymezen ploty a zídkami. Tvoří jej klidné ulice, příp. i parky nebo parková náměstí. Pro oblast je charakteristická uzavřená uliční čára a otevřená čára stavební. Strukturu tvoří racionální bloky a především ortogonální obdélníková mřížka. Hodnotou vilových čtvrtí a zahradních měst Pardubic je výrazné uplatnění stromořadí v rámci uličních profilů.

S ohledem na charakter zástavby jsou uliční prostory z hlediska provozu zklidněné. Intenzita sociálního kontaktu a aktivit je nízká, omezuje se např. na hry dětí na ulici a korzování. Prostory ulic tak nevyžadují zásadní požadavky na vybavení uličního prostoru. Centry aktivit jsou parky nebo náměstí, případně různé „plácky“, které je nutné vybavit tak, aby poskytovaly dostatek příležitostí pro vzájemný sociální kontakt obyvatel a aktivní vyžití dětí.

Potenciály rozvoje zahradních měst se v Pardubicích vyskytují právě v těchto oblastech, které dosud nejsou zpravidla adekvátně pobytově využity. Potenciály je nezbytné na základě komunikace s veřejností vyhledat a připravit Plán oživení lokálních center.

Z hlediska podpory nemotorového pohybu je žádoucí upravit organizaci dopravy tak, aby byl v jednosměrných ulicích umožněn obousměrný pohyb cyklistů.

(obr. 193) ulice Gebauerova, Pardubice, ČR

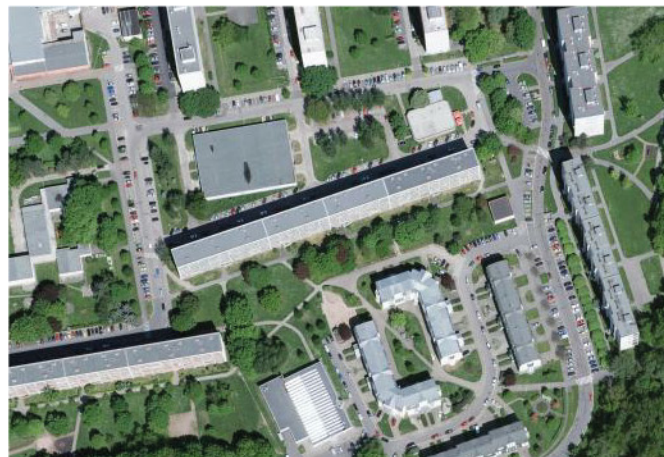

(obr. 194) ulice Ve Lhotkách, Pardubice, ČR

(obr. 195) ulice Cukrovarnická, Praha, ČR

Modernistická sídlíštní zástavba

Části města, které tvoří rozvolněná zástavba (vznikající zpravidla od 2. pol. 20. stol. po současnost). Struktura je tvořena solitery a kompozici hmot ve volném prostoru, které jsou uspořádány do převážně monofunkčních obytných celků (sídlíšť). Veřejná prostranství jsou obtížně fyzicky vymežitelná, tvoří je zejména silnice, cesty a plochy zeleně. Charakteristická pro oblast je volná stavební čára. Každá urbanistická struktura sídlíště je specifická, jelikož je každé sídlíště autorským urbanistickým konceptem. Sídlíště zpravidla není otevřenou strukturou, je spíše ukončeným autonomním systémem v rámci města. Přes stejné typologické znaky je na ně nutné vždy pohlížet diferencovaně a konkrétní platformy a nástroje pro zvyšování kvality prostředí volit na základě vyhodnocení konkrétního území.

Společným specifikem sídlíštních celků je skutečnost, že jejich veřejná prostranství jsou z velké míry tvořena zbytkovými plochami, u kterých nemůžeme snadno definovat účel, význam ani charakter. Zastavěná plocha zpravidla představuje pouhou jednu pětinu daného prostoru.

Množství veřejně přístupných ploch je problematické vzhledem k nalezení jejich adekvátního využití i z hlediska nákladů na údržbu. Na základě celkových koncepcí je nutné plochy redefinovat tak, aby byl celý prostor lépe využitelný a využívaný a odpovídal současným požadavkům na jeho užívání.

Prvním krokem, který by měl předcházet zásadním stavebním nebo parterovým úpravám, je tak vyhodnocení kvality a rozvojových příležitostí každého jednotlivého sídlíště. K tomu by mělo sloužit zpracování zastřešující Koncepce veřejných prostranství sídlíšť, která by v sobě měla zahrnout rovinu celoměstskou a následně by dílčí koncepce měly specificky pracovat s konkrétními urbanistickými celky jednotlivých sídlíšť.

V rámci jednotlivých koncepcí je nezbytné především najít takové nastavení a vymezení veřejných prostranství, které bude reagovat na deficity a problémy, se kterými se sídlíštní celky potýkají a kvůli kterým není plně využita jejich rezidenční atraktivita.

Je třeba prověřit možnosti systému parkování, prostorového a provozního uspořádání veřejných prostranství. Součástí návrhu úprav veřejných prostranství by vždy měla být koncepce dopravy včetně dopravy v klidu.

Cílem všech činěných kroků musí být posilování kvality veřejných prostranství z hlediska vytváření příležitostí pro hodnotné každodenní užívání všech věkových skupin obyvatel sídlíšť, tzn. vytváření rozmanitého prostředí pro aktivní sousedský život.

(obr. 196) návrh revitalizace sídlíště Severovýchod, Zábřeh na Moravě, ČR, autoři: Bc. Ondřej Blaha, Bc. Martin Petřík, Bc. Ondřej Pchálek

(obr. 197) návrh revitalizace sídlíště Severovýchod, Zábřeh na Moravě, ČR, autoři: Bc. Ondřej Blaha, Bc. Martin Petřík, Bc. Ondřej Pchálek

Areály občanské vybavenosti

Areálem občanské vybavenosti jsou myšlena veřejná prostranství škol, předškolních zařízení, sportovních zařízení, ale také nemocnic, domovů pro seniory nebo hřbitovů. Areály se vyznačují vyhrazeností vůči okolní struktuře města, která ovlivňuje režimy jejich přístupnosti. Areál je funkční, kompoziční a významový celek, který v měřítku lokality nebo města pracuje s kontextem širšího území, v rámci areálu ale zpravidla z hlediska veřejných prostranství vytváří autonomní prostředí.

Z hlediska urbanismu města je třeba areály kvalitně navázat na síť veřejných prostranství města, tzn. např. adekvátně umísťovat vstupy do areálu na osy širšího území apod. Výjimky tvoří odůvodněné případy, kdy je například areál enklávou se svébytným charakterem.

Rozsáhlé areály by měly umožňovat základní prostupnost území a nepřerušovat významné městské vazby. Tomu je nezbytné přizpůsobit konkrétní režimy přístupnosti.

Samotná vymezenost areálu, tzn. především charakter oplocení, nesmí vůči městu vytvářet situace, které by způsobovaly snižování sociální kontroly vnějšího prostředí a tím snižování bezpečnosti a postupnou fyzickou degradaci.

Charakter vnitřního prostředí areálu musí odpovídat jeho funkčnímu využití a očekávání jeho uživatelů.

V případě např. školských zařízení je tak nutné dbát na vytvoření vjemově bohatého prostředí, které poskytne nejenom odpovídající možnosti a příležitosti aktivního využití, ale i vizuální kvality. Prostřednictvím pobytu v architektonicky a designově kvalitním prostředí se u dětí pěstuje povědomí a vztah k hodnotám prostředí.

Konkrétní řešení architektonické podoby areálů musí být zadáváno vždy na základě kvality zpracovatele, tedy architekta.

(obr. 198) Monash Caulfield Campus, Caulfield, Austrálie

(obr. 199) Hokksund Middle School, Hokksund, Norsko

(obr. 200) Bjørnsletta School, Bjørnsletta, Norsko

Brownfields a transformační plochy

Jde o areály a území, které se, především vlivem deindustrializace měst, staly postupem času nevyužívanými prostory města. Tyto urbanistické struktury, původně zpravidla situované na okraj města, se vlivem prostorového rozšiřování města staly postupně jeho součástí. Jejich současné nevyužití a často již proběhlé asanace původních stavebních substancí z nich v současnosti činí tzv. vnitřní periferie, které je nutné zacelovat novou kvalitou.

Brownfieldsy a transformační plochy jsou, jak již bylo uvedeno dříve, pro Pardubice příležitostí vzniku soudobých veřejných prostranství, která budou příkladným způsobem řešit otázky obytnosti, pobytovosti a identifikace uživatelů s prostředím, čímž poskytnou Pardubicím jako celku konkurenční výhodu vůči srovnatelným městům.

Vzhledem k tomu, že se zpravidla jedná o území v soukromém vlastnictví, kde iniciace výstavby probíhá ze strany soukromých investorů, je ze strany města nezbytné především formulování očekávání výsledného urbanistického charakteru a podoby veřejných prostranství a aktivní spolupráce se soukromým sektorem. V zájmu jednotlivých investorů je předání veřejných prostranství do městské správy. To umožňuje v předstihu definovat koncepční požadavky samosprávy.

Z hlediska kvality celkového urbanistického charakteru je zásadní adekvátní výběr zpracovatele celkových koncepcí daných lokalit. Ve spolupráci investorů a městské správy by měly být upřednostňovány takové formáty výběru, kde je vybíráno z více návrhů na základě hodnocení odborné komise - tzn. volit formu urbanisticko-architektonických soutěží nebo soutěžních dialogů. Tyto formáty výběru mají nezpochybnitelné výhody pro obě strany - na straně investorů dochází ke snižování rizika z pohledu projednatelnosti návrhu, samospráva získává ve správném čase příležitost ovlivňovat celkovou koncepci. Předpokladem úspěchu je uvědomění si svých rolí v rámci procesu a vzájemný respekt. Společným cílem musí být snaha o nalezení výsledku, který bude přínosný pro obě strany.

(obr. 201) Hunziker Areal, Zürich, Švýcarsko

(obr. 202) Hunziker Areal, Zürich, Švýcarsko

(obr. 203) Blast Furnace Park

Příměstská krajina, břehy řeky

Specifické postavení v rámci městské a příměstské krajiny mají vodní plochy, zvláště řeka s okolím a pobřežní linií zelení. Kromě funkčně provozního významu navazující nivy tvoří řeka v kontextu urbanistické struktury dominantní urbanistický prvek s výrazným prostorově estetickým dopadem na vnímání města. Promenádní nábřeží s navazující linií zelení jsou již historicky přirozeným kontaktním prostorem a v mnoha případech vytvářejí základ místní estetické a psychologické identity obyvatel s městem.

V okrajových částech města pak řeka tvoří ideální krajinný přírodní prostor k realizaci rekreace, turistiky a sportovních aktivit, přičemž je třeba volit přiměřené druhy vstupů a jejich forem tak, aby nedocházelo k nevratnému poškození přírodního rámce nebo přetěžování prostoru přemírou lidských aktivit.

Pro potřeby celkového nastavení přístupu k rozvoji břehů řeky by měla být zpracována zastřešující Koncepce břehů, která bude deklarovat význam řeky pro město z pohledu všech jejích aspektů.

Z hlediska celku je nezbytné správně definovat způsoby artikulace základních charakterů prostoru - krajinného, městského a příměstského (smíšeného). V rámci městského charakteru je klíčové nastavení a určení charakteru rozhraní města a řeky, a to především v těch oblastech, kde teprve bude docházet ke stavebnímu vývoji a přibližování zástavby k řece.

Celkovou koncepcí je žádoucí stanovit obecné principy mobility podél řek a způsoby zajištění kontinuální prostupnosti břehů, stejně jako definovat principy zkvalitňování přístupnosti břehů, tzn. např. určit jejich četnost a vazby na veřejnou dopravu.

Důležitou oblastí ovlivňující atraktivitu břehů řeky a příměstské krajiny je také otázka správy, kde je žádoucí uplatňovat např. principy „příměstských parků“, tzn. v evropském kontextu osvědčených nástrojů sdílené správy o periurbánní území.

(obr. 204) břehy Saone, Rochetaillee, Francie

(obr. 205) břehy Saone, Rochetaillee, Francie

(obr. 206) břehy Saone, Rochetaillee, Francie

Satelitní výstavba

Expanze satelitní výstavby je projevem zadržného trendu suburbanizace k jehož uvolnění došlo v devadesátých letech 20. století změnou společenského uspořádání. Charakteristickým znakem (a současně i problémem) této výstavby je expanze do krajiny, nízká hustota zástavby a chybějící občanská vybavenost. Nízká hustota zástavby znamená neefektivnost vynaložených nákladů na realizaci a správu veřejných prostranství, chybějící vybavenost znamená závislost na centrálním městě, což generuje toky především osobní automobilové dopravy. Z pohledu kvality veřejného prostoru města je problematická především redukce funkce veřejných prostranství v těchto urbanistických částech pouze na potřebu dopravy k

jednotlivým objektům, které se současně svým charakterem vůči samotnému veřejnému prostoru autonomně vymezují. Zcela zpravidla odpadá funkce společenská a nabídka příležitosti ke komunitnímu životu.

Podstatou při návrhu je tedy sledovat kvalitu veřejných prostranství těchto lokalit už při samotném urbanistickém založení, které zásadním a nevratným způsobem determinuje jejich charakter. V návrzích je třeba uplatňovat principy hierarchizace ulic, navrhovat prostory pro komunitní funkce a aktivní život na veřejných prostranstvích, stejně jako zajistit dostupnost základních služeb, které jsou klíčové pro životaschopnost lokalit.

(obr. 207) Rezidenční projekt Červená skála, Řež u Prahy, ČR

(obr. 208) Rezidenční projekt Červená skála, Řež u Prahy, ČR

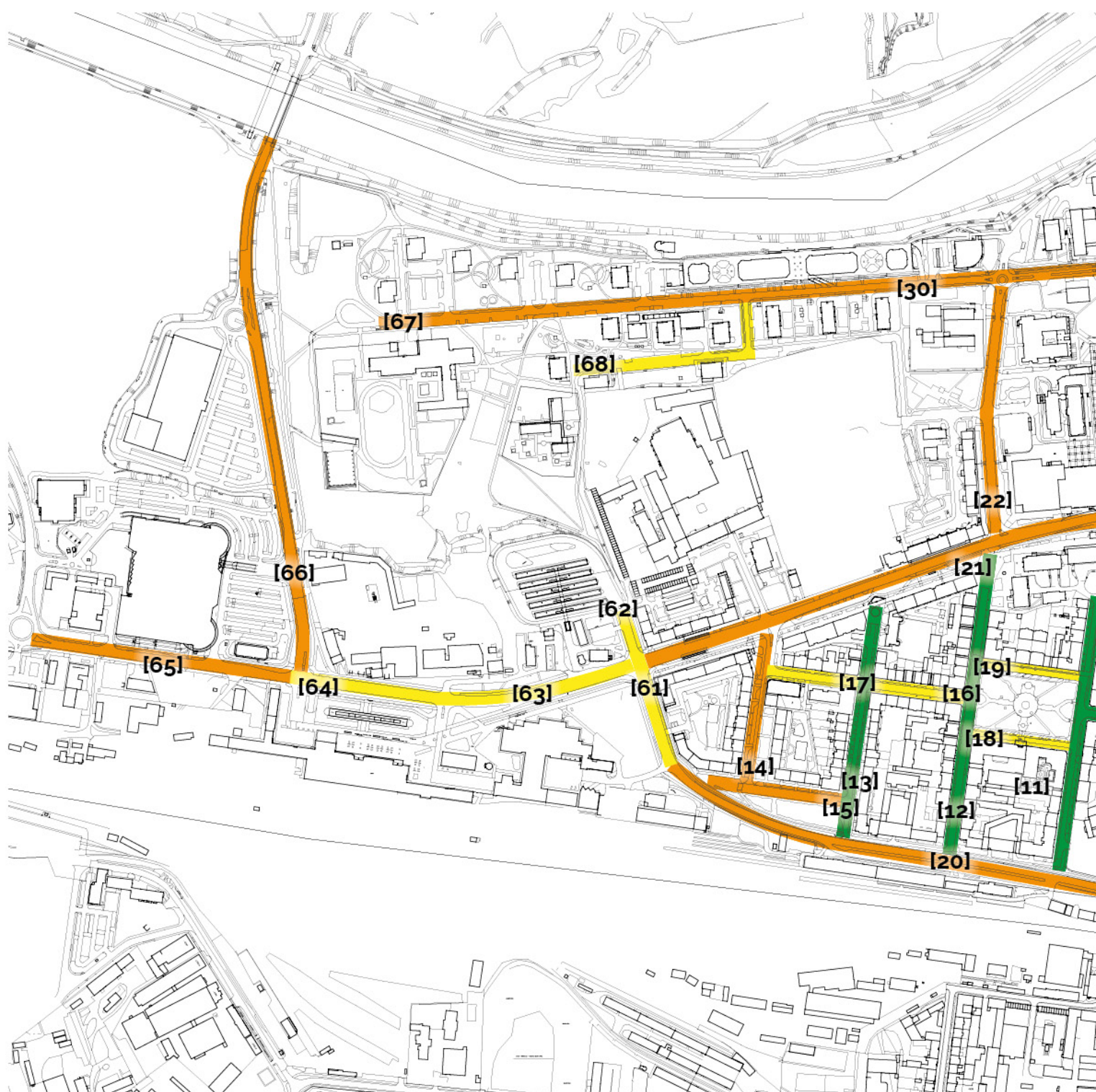

(obr. 209) Územní studie Rantiřov, autoři: Pavel Hnilička Architekti, s.r.o.

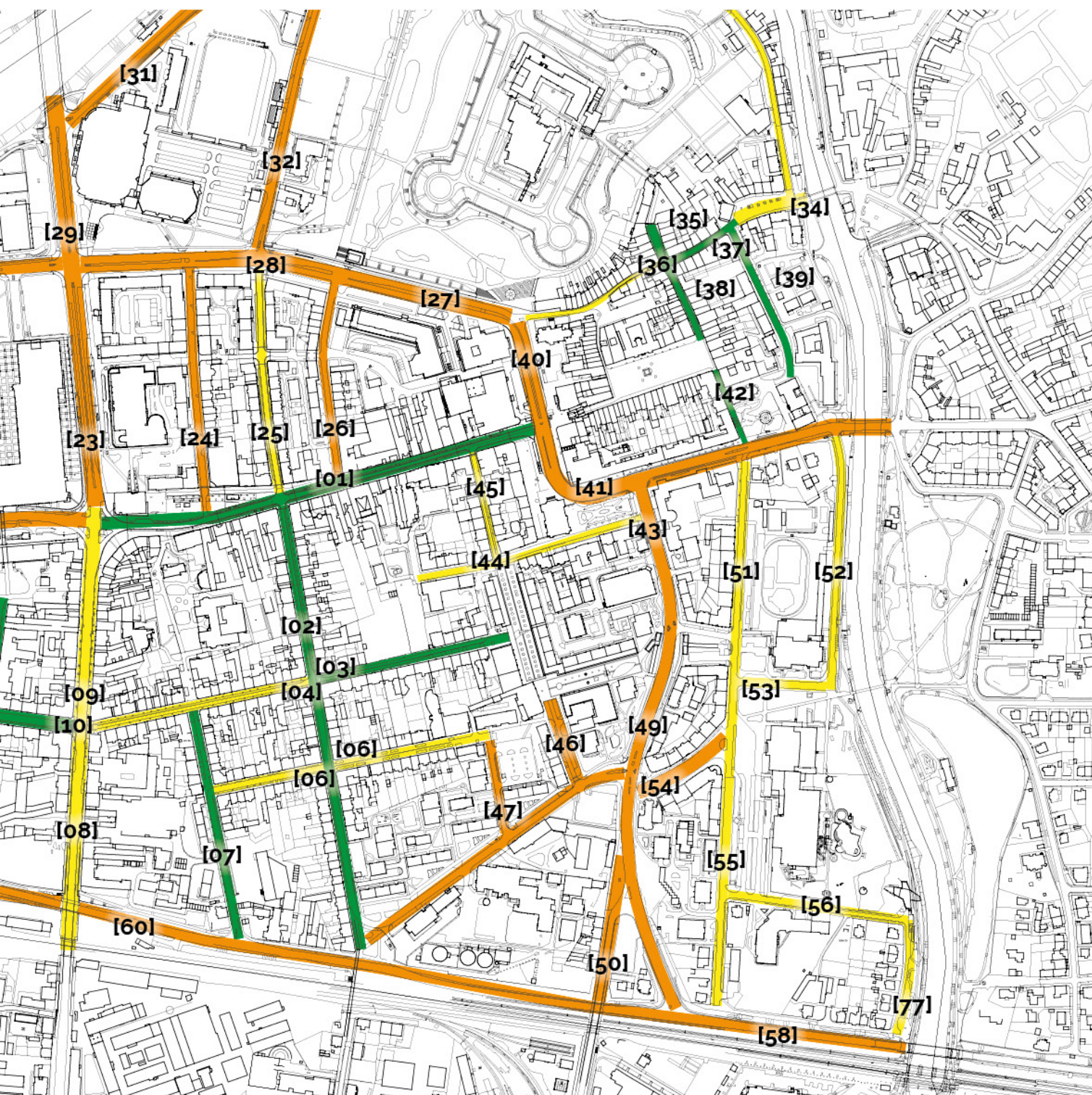
(obr. 210) Územní studie Rantiřov, autoři: Pavel Hnilička Architekti, s.r.o.

Prioritizace úprav uličních prostranství centra města

Na základě provedené analýzy současného stavu uličních prostranství (viz. Analytická část), a s ohledem k hierarchii a míře atraktivity užívání jednotlivých uličních profilů, uvedený výkres centra města definuje uliční prostranství, kterým je potřeba v nadcházejících letech věnovat odpovídající pozornost.

- nízká priorita
- středně vysoká priorita
- vysoká priorita
- velmi vysoká priorita

D

Vyhodnocení potřebnosti zásahů a rámcové zadání úprav v oblasti centra města

Na základě vyhodnocení aktuálního stavu a s ohledem k významu, potenciálu a dopadu na celkovou kvalitu veřejných prostranství centra města, jsou v této části definovány konkrétní záměry úprav veřejných prostranství v centrální části města. Z našeho pohledu se jedná o prioritní témata k dalšímu řešení, které pomohou dále posílit celkový charakter a obraz veřejného prostoru centra města.

Skladba projektů současně umožňuje využití široké škály obecných platforem a nástrojů, které byly v předcházející části Strategie definovány. Řešení problémů u daných projektů se tak odehrává od nastavení pravidel užívání, přes iniciaci jednoduchého doplnění vybavení prostorů, až po rovinu stavebních zásahů a revitalizací.

název projektu

kde: modernistická struktura
co: projekt, realizace
kdo: OHA, OMI, ORP

potřebnost:	☒	☒	☒	☒	☐
náročnost:	☒	☒	☐	☐	☐
efekt:	☒	☒	☒	☒	☐

kde: zařazení dle urbanistických struktur D.2.4
co: volba nástrojů dle D.11
kdo: určení garanta úkolu

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

1 = nejnižší potřebnost / náročnost / efekt
5 = nejvyšší potřebnost / náročnost / efekt

Cílový charakter:

hierarchie: lokálně významné veřejné prostranství
atraktivita: atraktivní veřejné prostranství
užívání: převážně rezidenční využití

hierarchie: definování cílové role prostranství v rámci celkové struktury města

- Regionálně významná veřejná prostranství
- Celoměstsky významná veřejná prostranství
- Lokálně významná veřejná prostranství
- Lokálně významná veřejná prostranství
- Zanedbatelně významná veřejná prostranství

atraktivita: určení cílové atraktivity ovlivňující především nutnou důslednost a kvalitu přípravy

- Velmi vysoce atraktivní veřejná prostranství
- Vysoce atraktivní veřejná prostranství
- Atraktivní veřejná prostranství
- Málo atraktivní veřejná prostranství
- Neatraktivní veřejná prostranství

užívání: definování převládajícího způsobu užívání ovlivňuje především charakter a způsob vybavení prostranství

- Společenská veřejná prostranství
- Komerční/obchodní veřejná prostranství
- Schromažďovací veřejná prostranství
- Rezidenční veřejná prostranství
- Rekreační - pohybová veřejná prostranství
- Rekreační - pobytová veřejná prostranství
- Sportovní veřejná prostranství
- Dopravní veřejná prostranství
- Provozní veřejná prostranství

(dle kategorií definovaných v dokumentu „Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice“ - viz. mapové podklady v Analytická část)

třída Míru

kde: blokové město
co: pravidla užívání
kdo: OHA, OMI, OŽÚ

potřebnost:
náročnost:
efekt:

Provedenou realizací revitalizace Třídy míru je možné z hlediska Pardubic, ale i v celorepublikovém kontextu, považovat za reprezentativní příklad úspěšného projektu veřejného prostranství hlavní třídy města.

Revitalizací vznikl živý a architektonicky kvalitní prostor plnící roli společenského a obchodního centra města.

Vzhledem k charakteru prostoru a intenzitě užívání by se měl další rozvoj místa odehrávat především v rovině vhodného nastavení pravidel.

Cílový charakter:

hierarchie: regionálně významné veř. prostranství
atraktivita: velmi vysoce atraktivní veř. prostranství
užívání: převážně obchodní využití

Jedná se primárně o nastavení pravidel pro podobu reklamy, jak v prostoru ulice, tak v oblasti vývěsních štítů.

Pravidla pro podobu sezónního mobiliáře by měla stanovit vhodné typy výrobků a jejich barevnost.

S ohledem na pořádání sezónního stánkového prodeje by mohla být ze strany města definována i podoba prodejních stánků, nad rámec současných stacionárních, které by pro tyto účely byly stánkařům poskytovány.

(obr. 211) třída Míru, Pardubice, ČR

(obr. 213) třída Míru, Pardubice, ČR

(obr. 212) třída Míru, Pardubice, ČR

(obr. 214) třída Míru, Pardubice, ČR

(obr. 215) třída Miru, Pardubice, ČR

(obr. 217) třída Miru, Pardubice, ČR

(obr. 216) třída Miru, Pardubice, ČR

(obr. 218) třída Miru, Pardubice, ČR

Palackého třída

kde: blokové město
co: projekt, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

potřebnost:
náročnost:
efekt:

Cílový charakter:

hierarchie: celoměstsky významné veř. prostranství
atraktivita: velmi vysoce atraktivní veř. prostranství
užívání: převážně obchodní využití

Palackého třída je jednou ze vstupních radiál, kterou se vstupuje do města. Její významnost zvyšuje skutečnost, že zajišťuje přímé spojení mezi vlakovým i autobusovým nádražím a centrem města. Bez nadsázky se tak dá říct, že je jedním z určujících prostorů, skrze který návštěvníci vnímají charakter a atmosféru Pardubic. Stejně tak je ale i místem, které by mělo poskytovat dostatek pobytových příležitostí pro lokální rezidenty. Všechny tyto skutečnosti, stejně jako současnou nevyhovující podobu, si Odbor hlavního architekta uvědomuje a proto přistoupil ke zpracování koncepční urbanisticko-architektonické studie, jejíž součástí je participační proces. Z hlediska zvolené metodiky je jedná bezpochyby o správný postup. V úvodní fázi dojde

k definování základních parametrů fungování i podoby prostoru ze strany odborného pracoviště samosprávy (se zapojením externích odborníků) a následně je projekt řešen na základě vyhledání vhodného zpracovatele.

V tomto ohledu je zásadní nastavení následného výběrového řízení na výběr zpracovatele, které musí obsahovat kvalitativní kritéria hodnocení a musí být v rámci něho definovány požadavky na profesní složení a reference zpracovatelského týmu.

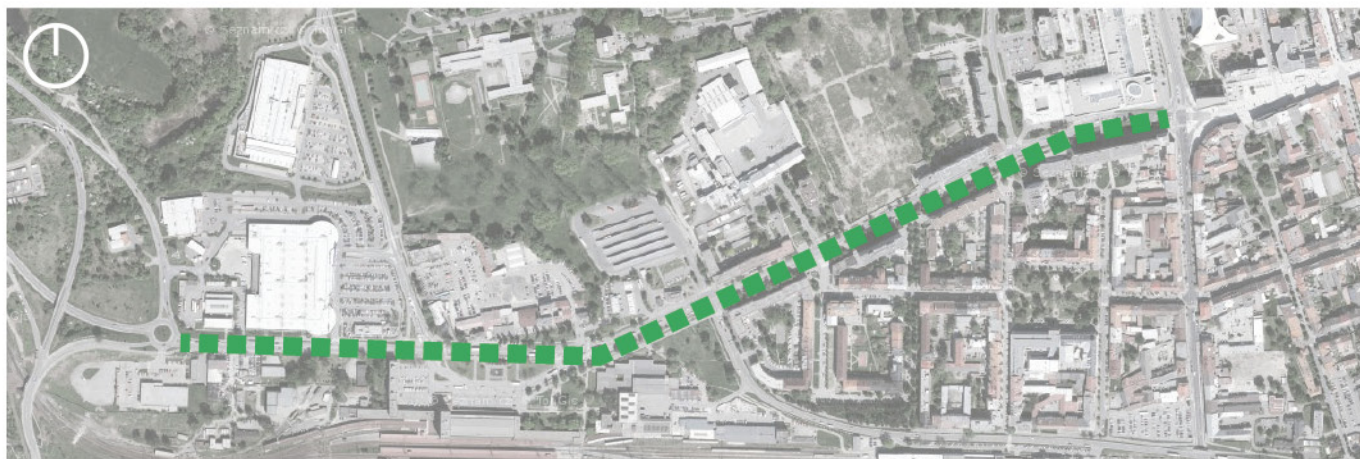
Zvolený postup přípravy by měl být v budoucnu aplikován i na další podobně významné projekty města.

(obr. 219) „Palackého - vic než spojka“, koncepční studie, OHA

(obr. 220) „Palackého - vic než spojka“, koncepční studie, OHA

(obr. 221) Palackého třída, Pardubice, ČR

(obr. 224) Palackého třída, Pardubice, ČR

(obr. 222) Palackého třída, Pardubice, ČR

(obr. 225) Palackého třída, Pardubice, ČR

(obr. 223) Palackého třída, Pardubice, ČR

(obr. 226) Palackého třída, Pardubice, ČR

ulice 17. listopadu

kde: blokové město
co: pravidla užívání
kdo: OHA, OMI, OŽÚ

potřebnost:
náročnost:
efekt:

Proběhlá rekonstrukce je z hlediska celkové kvality uspořádání a architektonického provedení dobrým příkladem revitalizace obchodní třídy.

Prostor pro další rozvoj lokality je možné hledat v rovině nastavení pravidel užívání a údržby.

V případě existence parterových obchodních jednotek v majetku města by mělo dojít k nastavení kvalitativního managementu pro pronajímání těchto obchodů tak, aby jejich skladba podporovala cílový charakter živé obchodní třídy.

V rovině architektonického zpracování a užitých opatření by bylo vhodné z realizované podoby odvinout obecný kvalitativní standard pro další rekonstrukce ulic.

Cílový charakter:

hierarchie: celoměstsky významné veř. prostranství
atraktivita: velmi vysoce atraktivní veř. prostranství
užívání: převážně obchodní využití

(obr. 227) 17. listopadu, Pardubice, ČR

(obr. 230) 17. listopadu, Pardubice, ČR

(obr. 228) 17. listopadu, Pardubice, ČR

(obr. 231) 17. listopadu, Pardubice, ČR

(obr. 229) 17. listopadu, Pardubice, ČR

(obr. 232) 17. listopadu, Pardubice, ČR

ulice Masarykovo náměstí

kde: modernistická struktura
co: koncepční studie, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

potřebnost:

náročnost:

efekt:

Tato ulice je poslední z ulic „hlavního kříže“, které se nedostalo odpovídající pozornosti z hlediska koncepční přípravy. V rovině údržby je plánována oprava části povrchů na východní straně ulice, nicméně se domníváme, že by těmto krokům měl předcházet návrh celkové koncepce a až na základě ní definovat případnou etapizaci a kroky možných úprav. Uliční prostor z hlediska celkového uspořádání trpí neefektivním uspořádáním jednotlivých skladebných částí, což v důsledku snižuje celkovou atraktivitu prostoru i jeho funkčnost. Celková šířka profilu na druhou stranu nabízí příležitost zachování stávající dopravní propustnosti a současně výrazné zvýšení uživatelské přívětivosti a obytnosti.

Cílový charakter:

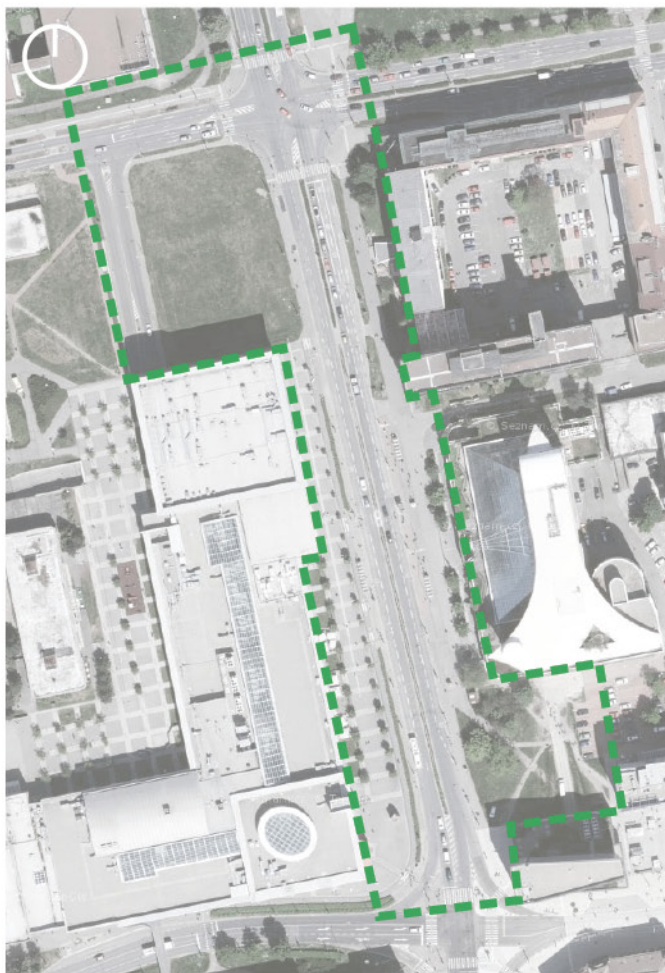
hierarchie: regionálně významné veř. prostranství

atraktivita: velmi vysoce atraktivní veř. prostranství

užívání: převážně obchodní využití

Témata k řešení:

- zrušení středového pásu „zeleně“
- optimalizace jízdních pruhů a integrace cyklistických opatření do hlavního dopravního profilu
- prověření možnosti podélného parkování
- doplnění měřítkově adekvátního stromořadí (umístění při hlavním dopravním profilu)
- celková koncepce zvýšení pobytovosti uličního prostoru ve vazbách na objekty (především východní strana)
- koncepční řešení a využití urbanistické cézury směrem k třídě Miru (prostor „zeleně“ na východní straně)

(obr. 233) Masarykovo náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 234) Masarykovo náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 235) Masarykovo náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 236) Masarykovo náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 237) Masarykovo náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 238) Masarykovo náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 239) Masarykovo náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 240) Masarykovo náměstí, Pardubice, ČR

Bělobranské náměstí

kde: historické město
co: participace, arch. soutěž, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

potřebnost:

náročnost:

efekt:

Cílový charakter:

hierarchie: celoměstsky významné veř. prostranství

atraktivita: velmi vysoce atraktivní veř. prostranství

užívání: převážně společenské využití

Bělobranské náměstí, dříve vstupní do historického města z východu, v současné podobě trpí čistě utilitárním využitím, které neguje historickou podobu a prvky.

Socha sv. Jana Nepomuského je nedůstojně obestoupena parkujícími automobily.

Ve stínu stromů v srdci náměstí stojí, místo laviček pro odpočinek obyvatel nebo turistů, parkující automobily a jsou zde umístěny kontejnery na odpad.

Součástí nevyhovujícího stavu je i podoba a úprava soukromého pozemku na nábřeží řeky.

Témata k řešení:

- změna organizace pakrovacích stání
- revitalizace prostoru ve směru pobytového využití
- dohoda města a soukr. majitele na podobě prostoru na nábřeží, příp. výkup pozemku a celková transformace

(obr. 241) Bělobranské náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 242) Bělobranské náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 243) Bělobranské náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 244) Bělobranské náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 245) Bělobranské náměstí, Pardubice, ČR

(obr. 246) Bělobranské náměstí, Pardubice, ČR

vnitroblok Hronovická/Žitná

kde: blokové město / modernistická struktura
co: arch. soutěž, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

Cílový charakter:

potřeba:
náročnost:
efekt:

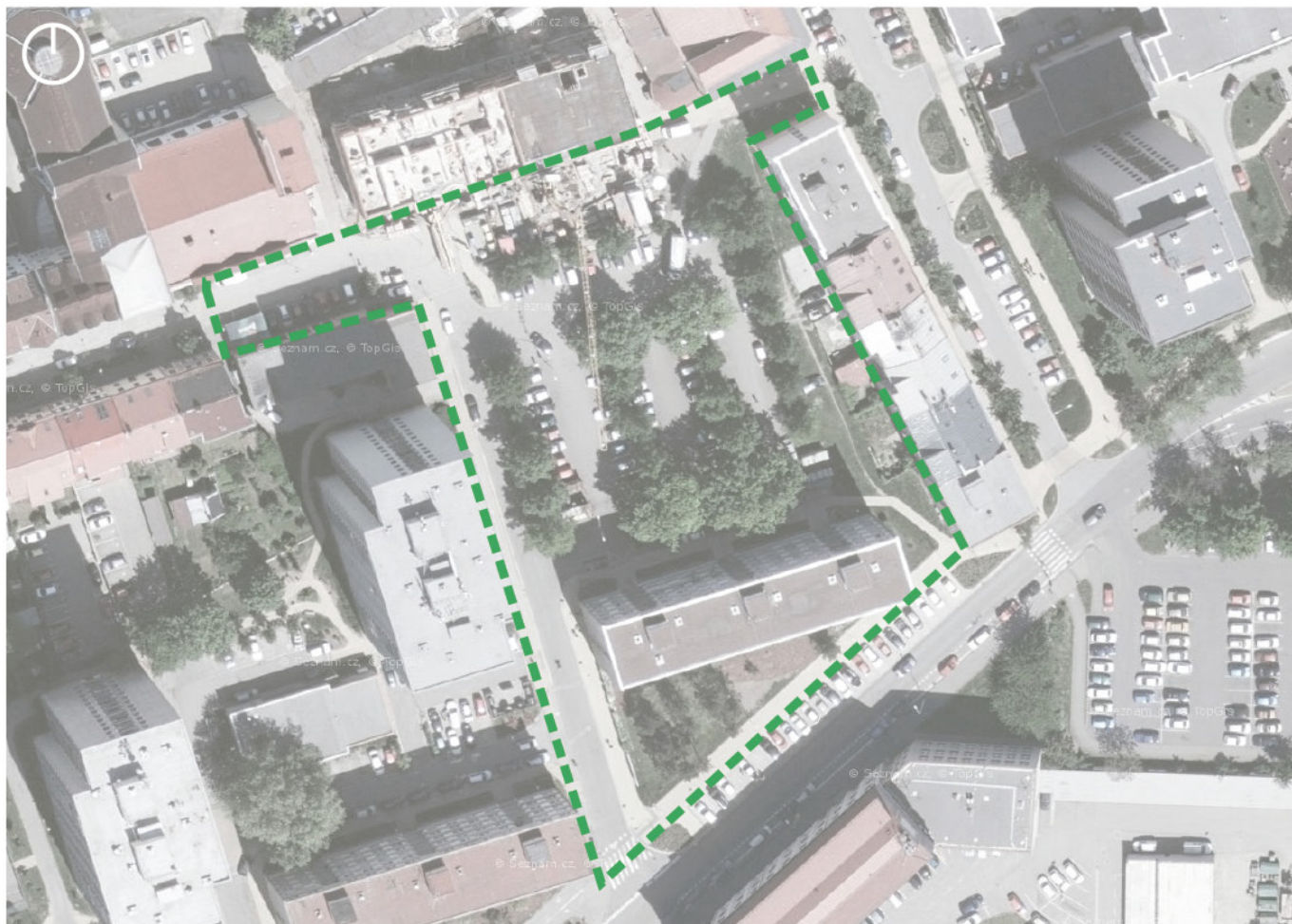
hierarchie: lokálně významné veř. prostranství
atraktivita: vysoce atraktivní veř. prostranství
užívání: převážně rezidenční využití

Prostor vnitrobloku skýtá příležitost transformace, která by vytvořila příležitost vzniku lokálního centra pro obytné domy v bezprostředním okolí.

Současné uspořádání a provedení zcela upřednostňuje utilitární funkci parkování, která se odehrává v potenciálně pobytově hodnotném prostředí se vzrostlými stromy.

Témata k řešení:

- změna uspořádání parkování
- vytvoření neformálních pobytových příležitostí pro místní rezidenty

(obr. 247) vnitroblok Hronovická/Žitná, Pardubice, ČR

(obr. 248) vnitroblok Hronovická/Žitná, Pardubice, ČR

(obr. 249) vnitroblok Hronovická/Žitná, Pardubice, ČR

(obr. 250) vnitroblok Hronovická/Žitná, Pardubice, ČR

(obr. 251) vnitroblok Hronovická/Žitná, Pardubice, ČR

(obr. 252) vnitroblok Hronovická/Žitná, Pardubice, ČR

vnitroblok Jiráskova/Anenská

kde: modernistická struktura
co: koncepční studie, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

potřebnost:

náročnost:

efekt:

Místo s potenciálem plnit funkci neformálního rezidenčního vnitrobloku pro každodenní pobyt ve vazbě na bytové domy v bezprostředním okolí.

Témata k řešení:

- změna uspořádání parkování
- vytvoření neformálních pobytových příležitostí pro místní rezidenty

Cílový charakter:

hierarchie: lokálně významné veř. prostranství

atraktivita: atraktivní veř. prostranství

užívání: převážně rezidenční využití

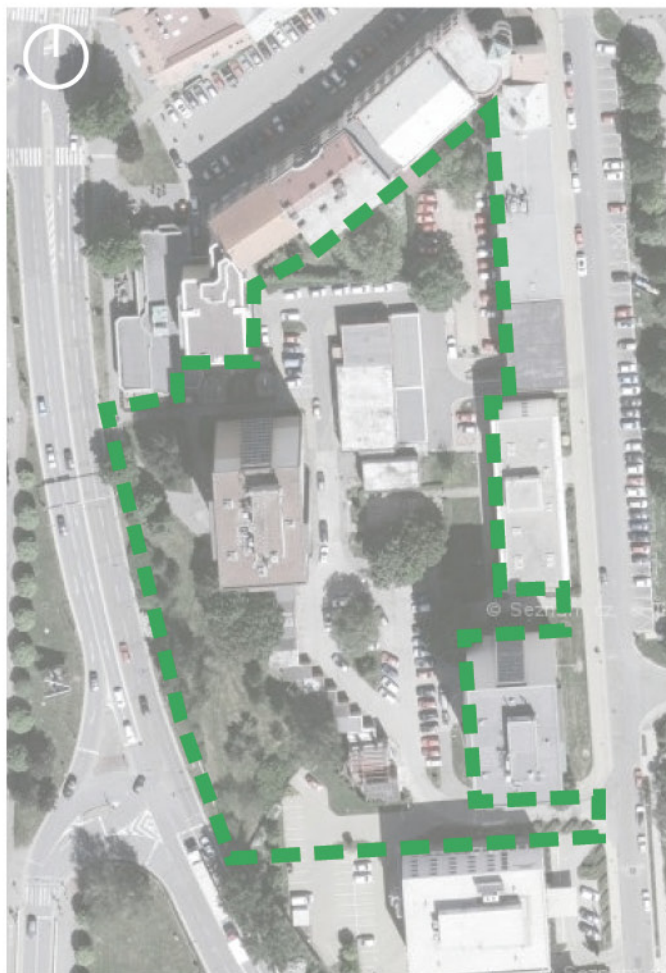
(obr. 253) vnitroblok Jiráskova/Anenská, Pardubice, ČR

(obr. 254) vnitroblok Jiráskova/Anenská, Pardubice, ČR

(obr. 255) vnitroblok Jiráskova/Anenská, Pardubice, ČR

ulice Macanova / U Marka

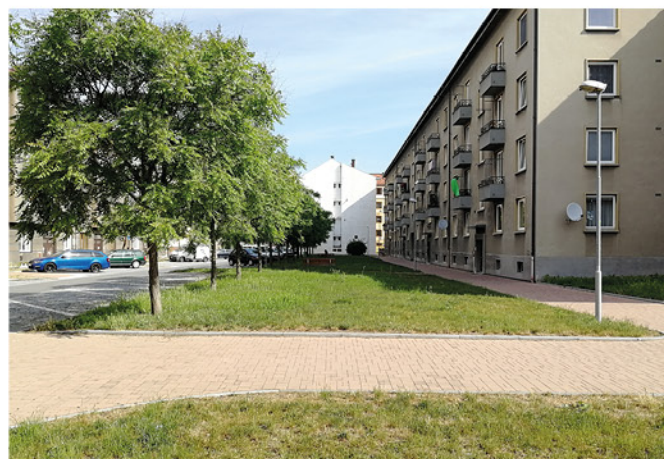
kde: modernistická struktura
co: projekt, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

potřebnost:
náročnost:
efekt:

Prostor skýtá potenciál a příležitost jednoduchými prostředky (především v rovině krajinářských úprav a doplnění drobného objektového vybavení a mobiliáře) vytvořit v daném prostoru přívětivější rezidenční prostředí než je tomu dosud.

Cílový charakter:

hierarchie: lokálně významné veř. prostranství
atraktivita: atraktivní veřejné prostranství
užívání: převážně rezidenční využití

(obr. 256) ulice Macanova, Pardubice, ČR

(obr. 257) ulice Macanova, Pardubice, ČR

(obr. 258) ulice Macanova, Pardubice, ČR

ulice Jiráskova

kde: blokové město / modernistická struktura
co: arch. soutěž / konc. studie, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

potřebnost:

náročnost:

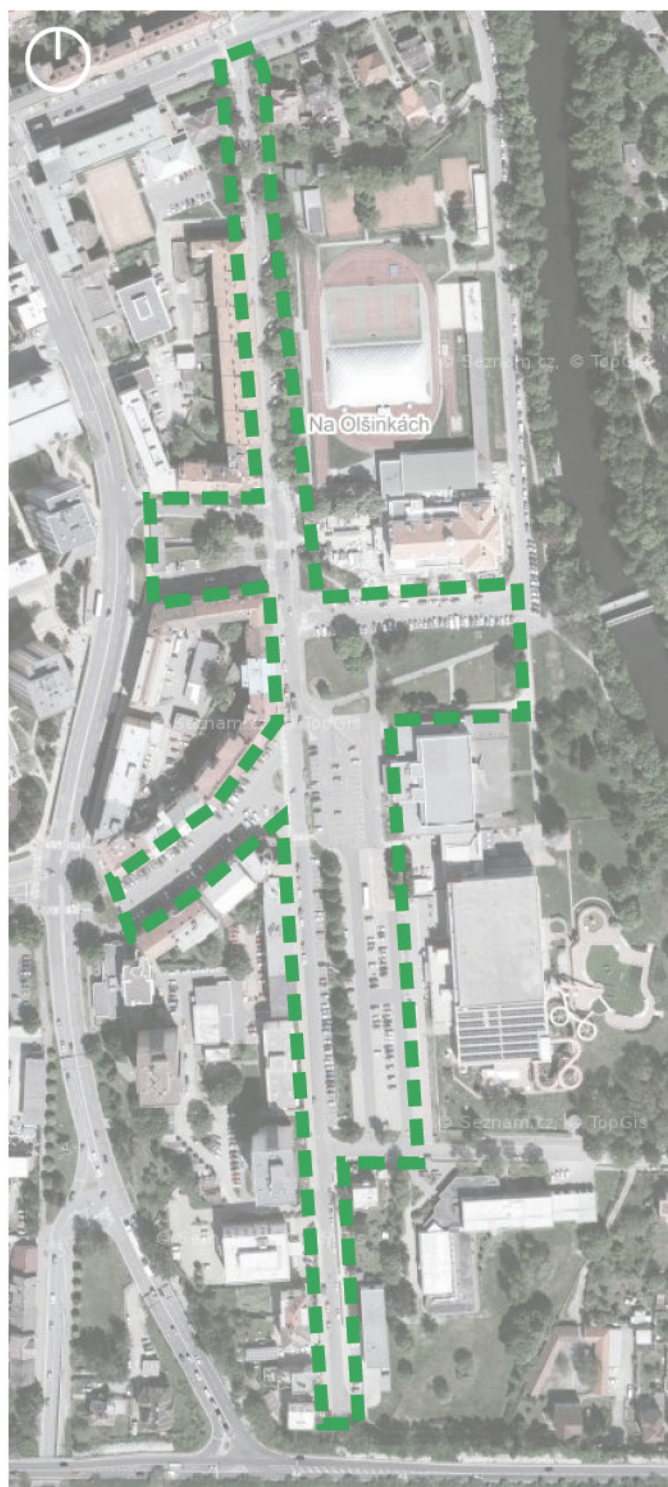
efekt:

Cílový charakter:

hierarchie: lokálně významné veř. prostranství

atraktivita: vysoce atraktivní veř. prostranství

užívání: převážně rezidenční využití

Jiráskova ulice je komunikační osou značně eklektické urbanistické struktury. Na jedné straně se nacházejí původní bloky činžovních domů a institucí, které jsou v uliční řadě doplňovány pozdějšími prefabrikovanými obytnými. Protější strana je tvořena skladbou převážně soliterních domů občanské vybavenosti a částečně i sportovním areálem. Východní stranu občanské vybavenosti doprovází rozsáhlé parkovací plochy.

Z celkového pohledu tak jde o velmi rozlehlé veřejné prostranství, které je v současném stavu řešeno značně utilitárně. Není optimálně řešeno základní uspořádání uličního profilu a v rámci předprostorů jednotlivých institucí není nijak zohledněna potřeba jejich odpovídající reprezentace a určení hierarchie v celém prostoru. Adekvátní reprezentativní společenský předprostor chybí zejména centru IDEON a objektu Sokola.

Celková koncepce prostoru by měla řešit:

- optimální uspořádání dopravního profilu s ohledem na požadavek doplnění stromořadí na západní stranu ulice
- přehodnocení uspořádání parkování s ohledem k celkové prostupnosti území
- návrh adekvátně reprezentativních předprostorů institucí
- vytvoření bezpečných pěších a cyklo vazeb k břehům řeky Chrudimky
- redukci zbytných dopravních ploch ve prospěch pobytových prostranství

(obr. 259) ulice Jiráskova, Pardubice, ČR

(obr. 260) ulice Jiráskova, Pardubice, ČR

(obr. 261) ulice Jiráskova, Pardubice, ČR

(obr. 262) ulice Jiráskova, Pardubice, ČR

(obr. 263) ulice Jiráskova, Pardubice, ČR

(obr. 264) ulice Jiráskova, Pardubice, ČR

ulice Na Hrádku

kde: tradiční město / modernistická struktura
co: koncepční studie, realizace
kdo: OHA, OMI

potřebnost:
náročnost:
efekt:

Ulice je klíčovou vazbou mezi hlavním centrem města, tedy třídou Míru a Tyršovými sady. V širších vazbách je tedy současně tato ulice důležitá pro zajištění kvalitního pěšího a cyklo spojení centra s břehy Labe.

Tématem k řešení je celkové přeuspořádání profilu s ohledem na žádoucí úpravu dopravního režimu. V současné době je jeden z chodníků zabrán parkujícími automobily, což v podstatě znemožňuje jeho plnohodnotné užívání. Žádoucí je doplnění stromořadí.

Součástí řešení by měly být i navazující plochy vnitrobloku, které je možné vhodným způsobem využít pro parkovací kapacitu. Celkové řešení by mělo otevřít i otázku dostavby rohu bloku na třídě Míru.

Cílový charakter:

hierarchie: celoměstsky významné veřejné prostranství
atraktivita: vysoce atraktivní veřejné prostranství
užívání: převážně rezidenční využití

(obr. 265) ulice Na Hrádku, Pardubice, ČR

(obr. 266) ulice Na Hrádku, Pardubice, ČR

(obr. 267) ulice Na Hrádku, Pardubice, ČR

ulice Pernerova

kde: modernistická struktura
co: projekt, realizace
kdo: OHA, OMI, ORP

potřebnost:

náročnost:

efekt:

Ulice Pernerova je, stejně jako ulice Na Hrádku, hodnotnou radiální vazbou mezi centrem města a nábřežím Labe, což znamená požadavek zajistit optimální podmínky pro pohyb pěších a cyklistů.

Z hlediska kvality samotného prostoru ulice je nutné celistvě doplnit osy stromořadi, zabývat se podobou navazujících rozšíření uličního profilu a zlepšit vztah mezi uličním prostorem a navazujícím parkovištěm.

Cílový charakter:

hierarchie: lokálně významné veř. prostranství

atraktivita: vysoce atraktivní veř. prostranství

užívání: převážně rezidenční využití

(obr. 268) ulice Pernerova, Pardubice, ČR

(obr. 269) ulice Pernerova, Pardubice, ČR

(obr. 270) ulice Pernerova, Pardubice, ČR

vnitroblok Brat. Veverkových

kde: modernistická struktura
co: arch, soutěž / koncepční studie, realizace
kdo: OHA, OMI

potřebnost:
náročnost:
efekt:

Vnitroblok má v dnešním stavu výrazně formální úpravu, která podle našeho názoru nedostatečně zohledňuje přítomnost významových vertikál školy a kostela.

Z hlediska možného aktivního využívání prostoru samotnou školou je žádoucí změna uspořádání řešící zejména možnosti využití předprostoru školy a současně akcentování významu kostela v daném prostoru.

Cílový charakter:

hierarchie: celoměstsky významné veř. prostranství
atraktivita: vysoce atraktivní veř. prostranství
užívání: převážně společenské využití

(obr. 271) Bratraců Veverkových, Pardubice, ČR

(obr. 272) Bratraců Veverkových, Pardubice, ČR

(obr. 273) Bratraců Veverkových, Pardubice, ČR

nábřeží U Mlýnů

kde: nábřeží
co: koncepční studie, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

potřebnost:

náročnost:

efekt:

Současně s budoucím rozvojem návazného území Automatických mlýnů je předpokládána transformace daného nábřeží. S ohledem k dlouhodobosti procesu je vhodné započít dílčí/dočasné úpravy koordinované s připravovanou podobou návazného území, které by už v předstihu posílily vnímání prostoru jako pobytového nábřeží řeky Chrudimky.

Témata k řešení:

- zpřístupnění břehu řeky
- zapojení k transformované struktuře Mlýnů
- změna uspořádání parkování
- dočasné využití břehů

Cílový charakter:

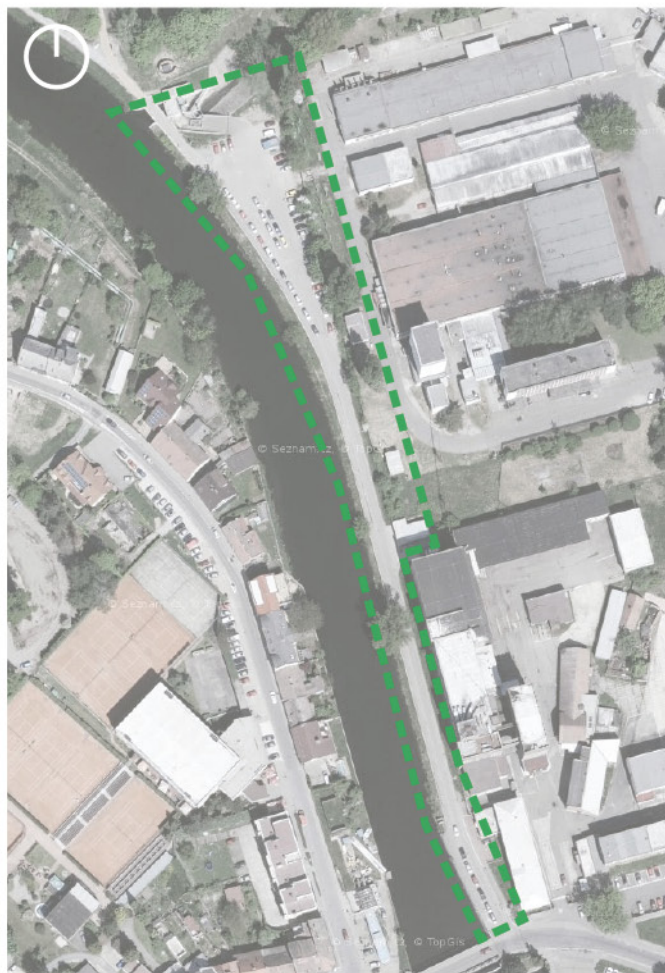
hierarchie: regionálně významné veř. prostranství

atraktivita: velmi vysoce atraktivní veř. prostranství

užívání: převážně společenské využití

(obr. 274) nábřeží U Mlýnů, Pardubice, ČR

(obr. 275) nábřeží U Mlýnů, Pardubice, ČR

(obr. 276) pohled k Bělobranskému náměstí, Pardubice, ČR

nábřeží U Stadionu

kde: nábřeží
co: arch. soutěž, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

potřebnost:

náročnost:

efekt:

V návaznosti na revitalizovaný prostor Tyršových sadů nábřeží nabízí příležitost rozšíření rekreačních pobytových ploch s benefitem přímého kontaktu s řekou.

Žádoucí je redukce dopravních ploch a omezení parkovacích kapacit v těsném kontaktu s břehem řeky. Stávající zpevněné plochy je žádoucí transformovat do podoby přírodě blízkého nábřeží, jakéhosi lineárního parku, který poskytne primárně možnost pěší promenády a pobyt v kontaktu s řekou. V rámci prostoru je možné uvažovat umístění měřítkově adekvátních objektových zázemí v podobě jednoduchého občerstvení, WC, atd.

Cílový charakter:

hierarchie: celoměstsky významné veř. prostranství

atraktivita: vysoce atraktivní veř. prostranství

užívání: převážně rekreační pobytové využití

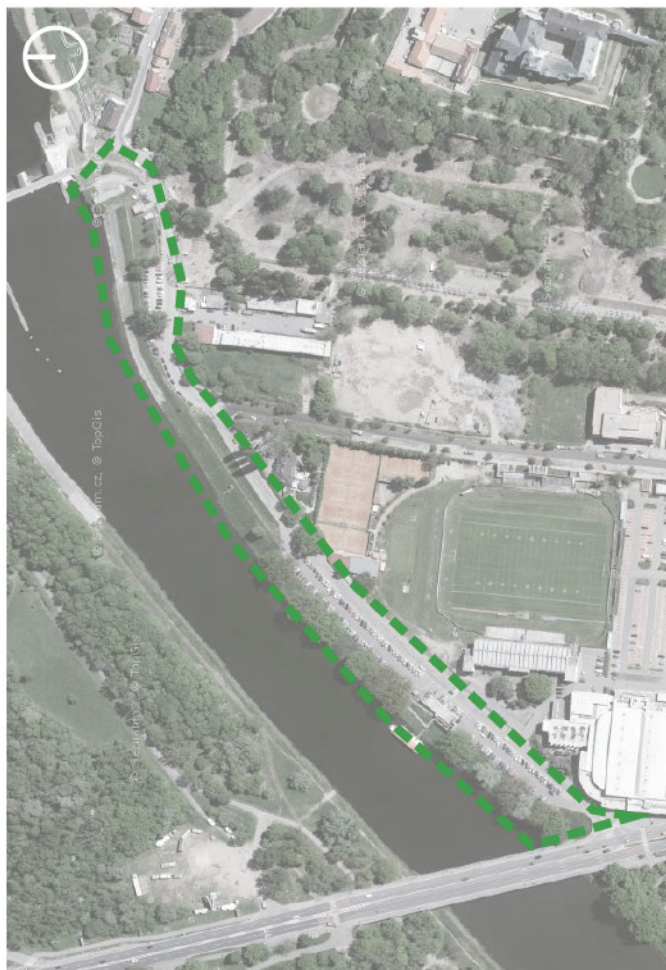
(obr. 277) nábřeží U Stadionu, Pardubice, ČR

(obr. 278) nábřeží U Stadionu, Pardubice, ČR

(obr. 279) nábřeží U Stadionu, Pardubice, ČR

náměstí Československých legií

kde: modernistická struktura
co: projekt, realizace
kdo: OHA, OMI, ORS

potřebnost:

náročnost:

efekt:

Cílový charakter:

hierarchie: celoměstsky významné veř. prostranství

atraktivita: velmi vysoce atraktivní veř. prostranství

užívání: převážně společenské využití

Náměstí Čs. legií je parkově upraveným náměstím. Je definováno vrostlými stromy v trávnicích po obvodu a pobytovým prostorem s vodním prvkem ve středu prostoru. Přestože poskytuje prostor k odpočinku na lavičkách, působí spíše jako formální prostor, sloužící především pro průchod v rámci okolní městské struktury. Domníváme se, že s ohledem na charakter okolní zástavby, a především přítomnost budovy vysoké školy, by mohl být prostor doplněn objekty nebo prvky, které by umožňovaly aktivnější využívání prostoru - např. pro plnění studijních účelů, využití jako venkovní jednací místnosti, nebo meeting pointy. Charakterově se může jednat o měřítkově přiměřené altány nebo přístřešky s elektrickým a datovým připojením.

(obr. 280) náměstí Čs. legií, Pardubice, ČR

(obr. 281) náměstí Čs. legií, Pardubice, ČR

(obr. 282) náměstí Čs. legií, Pardubice, ČR

ulice K Polabinám

kde: modernistická struktura
co: konce. studie, realizace
kdo: OHA, OMI

potřebnost:

náročnost:

efekt:

Ulice K Polabinám je typickým modernistickým prostorem, který je z pohledu lidského měřítka značně neuchopitelný, prostor je orientován především na zajištění parkovacích ploch a obsahuje velké množství zbytkových travnatých ploch. S ohledem na budoucí rozvoj výstavby v lokalitě u pivovaru vznikne příležitost vytvořit v západovýchodní linii soustavu městských prostorů paralelních s Palackého třídou, které propojí právě oblast nové výstavby a centrum města. Z toho důvodu je nezbytné včas na tyto příležitosti reagovat a definovat jak názor na podobu ulice K Polabinám a navazujících prostorů, tak ve spolupráci s developerem rozvojových ploch koordinovat výše uvedený cíl a dosáhnout tak integrovaného městského prostředí.

Cílový charakter:

hierarchie: celoměstsky významné veř. prostranství

atraktivita: atraktivní veř. prostranství

užívání: převážně obchodní využití

(obr. 283) ulice K Polabinám, Pardubice, ČR

(obr. 284) ulice K Polabinám, Pardubice, ČR

(obr. 285) ulice K Polabinám, Pardubice, ČR

vnitroblok Štefánikova

kde: blokové město / modernistická struktura

co: koncepční studie, realizace

kdo: OHA, OMI, ORP

potřebnost:

náročnost:

efekt:

Cílový charakter:

hierarchie: lokálně významné veř. prostranství

atraktivita: atraktivní veřejné prostranství

užívání: převážně rezidenční využití

Rázný vstup nové, měřítkově zcela odlišné, zástavby směrem k Palackého třídě do kontextu tradičního blokového města vygeneroval prostorovou cézuru, která zůstává bez odpovídající náplně, přestože skýtá potenciál jak pro hmotové dokončení místa, tak pro vytvoření lokálního pobytového prostoru.

Stav veřejně přístupného prostoru patrně komplikuje i fakt, že je vlastněn několika soukromými vlastníky.

Na základě vzájemné dohody mezi městem a vlastníky by mělo dojít k definování výchozích podmínek fungování prostoru s cílem jeho celkového zobytnění při zajištění obslužných funkcí okolních domů, která v současné době prostoru dominuje.

(obr. 286) vnitroblok Štefánikova, Pardubice, ČR

(obr. 287) vnitroblok Štefánikova, Pardubice, ČR

(obr. 288) vnitroblok Štefánikova, Pardubice, ČR

ulice Jindřišská / Jiřího z Poděbrad

kde: modernistická struktura
co: pravidla užívání, městské zásahy
kdo: OHA, OMI

potřeba:
náročnost:
efekt:

Z hlediska celkového charakteru je pěší zóna kvalitním pobytovým veřejným prostranstvím. Přestože užití materiálů a podoba detailů může být z dnešního pohledu hodnocena částečně negativně, charakter prostoru určují především vzrostlé stromy, které vytváří pobytově příjemné prostředí. Z hlediska pobytovosti považujeme za negativum nedostatek veřejných sedacích prvků nevázaných na provozy restaurací. Jsme přesvědčeni, že pěší zóna je ideálním místem k pilotnímu ověření projektu Pardubických židlí a stolků.

Dalším negativem k řešení je přemíra a podoba reklamy a vývěsních štítů, které často potlačují architekturu domů.

Cílový charakter:

hierarchie: celoměstsky významné veřejné prostranství
atraktivita: velmi vysoce atraktivní veřejné prostranství
užívání: převážně obchodní využití

(obr. 289) pěší zóna Jindřišská, Pardubice, ČR

(obr. 290) pěší zóna Jiřího z Poděbrad, Pardubice, ČR

(obr. 291) pěší zóna Jiřího z Poděbrad, Pardubice, ČR

ulice Arnošta z Pardubic

kde: modernistická struktura
co: projekt, realizace
kdo: OHA, OMI

potřebnost:
náročnost:
efekt:

Témata k řešení:

- přeuspořádání profilu
- řešení parkování
- koncepce parkových úprav na rozhraní ulice a bytových domů

Cílový charakter:

hierarchie: lokálně významné veřejné prostranství
atraktivita: atraktivní veřejné prostranství
užívání: převážně rezidenční využití

(obr. 292) ulice Arnošta z Pardubic, Pardubice, ČR

(obr. 293) ulice Arnošta z Pardubic, Pardubice, ČR

(obr. 294) ulice Arnošta z Pardubic, Pardubice, ČR

E. Ideový akční plán rozvoje

kdo a kdy?

E

Krátkodobé cíle (horizont 1 až 2 let)	výskyt v dokumentu	vykonává (garanti)	schvaluje
Organizační, strategické a politické cíle a opatření			
Zřízení subjektu přímo zaměřeného na kvalitní rozvoj veřejných prostranství - Úsek veřejného prostoru v rámci OHA	D.111	RSMP	RSMP / ZSMP
Zřízení pozice Koordinátora investičních záměrů na veřejných prostranstvích	D.111	RSMP	RSMP / ZSMP
Zřízení pozice Manažera kvality veřejného prostoru a veřejných prostranství města	D.111	RSMP	RSMP / ZSMP
Zřízení samostatné kapitoly v rozpočtu města (např. s názvem „Kvalita veřejných prostranství“) integrující prostředky na rozvoje veřejných prostranství	D.131	RSMP	RSMP / ZSMP
Pravidla spolupráce a koordinace se správcovskými organizacemi (formální nastavení spolupráce ÚVP OHA a dalších zřízených akterů VP se správcovskými organizacemi)	D.132	ÚVP OHA + OMI + dotčené organizace	RSMP/ZSMP
Pravidla pro přípravu investic na veřejných prostranstvích Pardubic	D.133	ÚVP OHA + OMI + městské společnosti	RSMP/ZSMP
Pravidla pro organizaci architektonických soutěží	D.217	ÚVP OHA + OMI	RSMP/ZSMP
Vytvoření pravidel pro dočasné využití prostranství v nevyužitých lokalitách a transformačních plochách	D.218	ÚVP OHA + OMI	RSMP/ZSMP
Zřízení pracovní skupiny pro regulaci reklamy na veřejných prostranstvích	D.241	ÚVP OHA + OMI + ORS + OŽÚ	RSMP/ZSMP
Pořízení a změny dokumentů			
Koncepce rozvoje veřejných prostranství celku města	D.112	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Koncepce rozvoje veřejných prostranství (tématické nebo místopisné)	D.112	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Manuál tvorby veřejných prostranství města Pardubic (pravidla pro přístup k návrhu veřejných prostranství celku města Pardubice)	D.113	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Manuál participačních a komunikačních strategií v plánování města (postupy, principy a parametry zapojování veřejnosti do přípravy projektů)	D.115	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Metodika kvality veřejných prostranství v nové developerské výstavbě ve městě Pardubice	D.134, D.247	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Koncepce rozvoje břehů Labe a Chrudímky (zastřešující koncepce rozvoje břehů řek v oblastech, urbanismu, architektury, užívání a správy)	D.214	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Realizační			
Program výsadby stromořadí (analýza potenciálů dosadeb, principy a technologie výsadby s ohledem na životnost stromů)	D.231	ÚVP OHA + OŽP	RSMP/ZSMP
Pardubické židle a stolky (analýza potenciálních atraktivních míst, pobídkový program na zapojení místních akterů, nastavení správy, výběr typu mobiliáře)	D.232	ÚVP OHA + OMI	RSMP/ZSMP
Optimalizace profilů ulic (analýza profilů ulic a vyhodnocení potenciálů úprav, plán dočasných nebo trvalých úprav)	D.233	ÚVP OHA + OD	RSMP/ZSMP
Program odstraňování bariér z veřejných prostranství (fyzické odstranění zbytných prvků veřejných prostranství)	D.234	ÚVP OHA + OMI	RSMP/ZSMP

Střednědobé cíle (horizont 2 až 5 let)	výskyt v dokumentu	vykonává (garanti)	schvaluje
Organizační, strategické a politické cíle a opatření			
Pobídkový program Magistrátu pro městské obvody (program financování příprav/realizace kvalitních úprav veřejných prostranství, výběr na základě stanovených kvalitativních kritérií)	D.133	ÚVP OHA + OMI	RSMP/ZSMP
Adaptační strategie veřejných prostranství na změnu klimatu (definování návrhových přístupů k řešení veřejných prostranství s cílem posílení jejich odolnosti a stability)	D.2.2.2	ÚVP OHA + OŽP	RSMP/ZSMP
Program financování uměleckých děl na veřejných prostranstvích	D.2.2.5		RSMP/ZSMP
System jednotné správy mobiliáře města	D.2.2.7	ÚVP OHA + OMI	RSMP/ZSMP
Pravidla pro podobu reklamních prvků v centru města	D.2.4.1	ÚVP OHA + OMI + ORS + OŽÚ	RSMP/ZSMP
Pravidla pronájmu veřejných prostranství na sídlištích a za účelem soukromého rezidenčního využití (pravidla definovaná na základě výsledných návrhů jednotlivých celkových Konceptů veřejných prostranství sídlišt)	D.2.4.3	ÚVP OHA + OMI	RSMP/ZSMP
Pravidla pro vzhled předzahrádek	D.2.2.6, D.2.6.1	ÚVP OHA + OŽÚ	RSMP/ZSMP
Vytvoření pravidel pro dočasné využití prostranství v nevyužitých lokalitách a transformačních plochách	D.2.1.8	ÚVP OHA + OMI	RSMP/ZSMP
Zřízení pracovní skupiny pro regulaci reklamy na veřejných prostranstvích	D.2.4.1	ÚVP OHA + OMI + ORS + OŽÚ	RSMP/ZSMP
Pořízení a změny dokumentů			
Katalog standardů materiálového a objektového vybavení uličních profilů	D.2.4.2	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Koncepce veřejných prostranství sídlišt (rozvojové koncepce/generely jednotlivých urbanistických celků sídlišt)	D.2.2.3	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Koncepce umístování výtvarných děl	D.2.2.4	ÚVP OHA + OMI + externě	RSMP/ZSMP
Katalog typů a standardů městského mobiliáře	D.2.2.8	ÚVP OHA + OMI + externě	RSMP/ZSMP
Metodika kvality veřejných prostranství v nové developerské výstavbě ve městě Pardubice	D.1.3.4, D.2.4.7	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Koncepce rozvoje břehů Labe a Chrudimky (zastřešující koncepce rozvoje břehů řek v oblastech, urbanismu, architektury, užívání a správy)	D.2.1.4	ÚVP OHA + externě	RSMP/ZSMP
Realizační			
Oprava uličních prostranství dle vyhodnocení potřeby úprav	D.2.5	ÚVP OHA + OMI + externě	RSMP/ZSMP
Realizace vybraných projektů dle katalogu námětů	D.2.6	ÚVP OHA + OMI + externě	RSMP/ZSMP
Oživení lokálních center (projekty posilující každodenní využití veřejných prostranství v převážně rezidenčních lokalitách)	D.2.4.4	ÚVP OHA + OMI + externě	RSMP/ZSMP
Program odstraňování bariér z veřejných prostranství (fyzické odstranění zbytných prvků veřejných prostranství)	D.2.3.4	ÚVP OHA + OMI	RSMP/ZSMP

F. Analytická část

A group of people, including men and women, are gathered around a table in a meeting room. They are looking at a large map or document spread out on the table. The room has a whiteboard in the background and a projector screen displaying a presentation. The entire image is overlaid with a green tint.

S ohledem na zaměření a charakter dokumentu je analytická část rozdělena do dvou částí - obecné a místopisné analýzy.

im workshopu.

Cast A

u?
an in mesta s podobnou, ktorá poskytuje funkciu
an in mesta, ktorá má potenciál
to dať tak odlišný
an in mesta, ktorá má problémovú
funkčné charakteristiky?
ou?
pravevané zámery na úpravy verejných p

F.1

Obecná

analytická část

Přehled strategických a koncepčních dokumentů města

- **Strategický plán rozvoje města 2014 - 2025**
- **PROGRAM REGENERACE MPR MĚSTA PARDUBICE 2011 – 2016.**
Ing. arch. Jan Čiháček, říjen 2010
- **Analýza soustavy veřejných prostranství města Pardubice.**
DHV CR, spol. s r.o., Ing. arch. Veronika Šindlerová, červen 2012
- **Analýza potenciálů rozvoje IDS a možností optimalizace zapojení příměstské a meziměstské dopravy do dopravního systému města Pardubice.**
DHV CR, spol. s r. o., Ing. Jan Kovařík, červen 2012
- **Analýza potenciálů rozvoje MHD na území města Pardubice.**
DHV CR, spol. s r. o., Ing. Jan Kovařík, červen 2012
- **Analýza statické dopravy na území města Pardubice.**
DHV CR, spol. s r. o., Ing. Jan Kovařík, srpen 2012
- **Cyklogenerel Pardubice. plán rozvoje infrastruktury pro cyklisty v Pardubicích.**
ADOS - ALTERNATIVNÍ DOPRAVNÍ STUDIO, Ing. Adolf Jebavý, únor 2013
- **Analýza potřeb a potenciálů rozvoje pěší dopravy na území města Pardubice.**
HaskoningDHV Czech Republic, spol. s r.o., Ing. arch. Veronika Šindlerová, červen 2013
- **ParduBIKE 2018 – Akční plán rozvoje infrastruktury pro cyklisty v Pardubicích.**
Vojtěch Jirsa, prosinec 2014
- **Územní plán Pardubice, variantní návrh pro společné jednání.**
HaskoningDHV Czech Republic, spol. s r.o., Ing. arch. Veronika Šindlerová, Ph.D., říjen 2015
- Směrnice č. 7/2015 - Řízení projektů
- **Strategie pro kulturu a kreativitu Pardubic 2018 -2024.**
Odbor školství, kultury a sportu, Magistrát města Pardubic, ONplan lab, s.r.o., Kvas, z.s., 2017
- Koncepce bezbariérovosti města
- Koncepce řešení rozvoje dopravního systému
- Generel sportovní vybavenosti města Pardubice

Vyhodnocení hlavních dokumentů relevantních pro strategii

Analýza soustavy veřejných prostranství města Pardubice.

DHV CR, spol. s r.o.,

Ing. arch. Veronika Šindlerová, červen 2012

Analýza potřeb a potenciálů rozvoje pěší dopravy na území města Pardubice.

HaskoningDHV Czech Republic, spol. s r.o.,

Ing. arch. Veronika Šindlerová, červen 2013

S tímto analytickými materiály dokument Strategie kvality pracuje jako s celky a chápe je jako základní zdroje relevantních analýz, informací a dat. Zpracování dokumentu Strategie kvality v návaznosti na uváděné dokumenty je logickým krokem v přístupu k veřejným prostranstvím.

S ohledem na časový odstup zpracování daných dokumentů jsme je jako zpracovatelé podrobili revizi z hlediska aktuálnosti a platnosti uvedených dat. Přes dílčí odchylky, dané např. proběhlou realizací konkrétního záměru, považujeme z celkového pohledu dokumenty za stále relevantní a využitelné pro další strategické a koncepční plánování v oblasti veřejných prostranství.

Strategický plán rozvoje města 2014 - 2025

Strategický plán v části „Piliř 1. Životní prostředí, územní rozvoj a energetika“ definuje konkrétní cíl rozvoje (Cíl 1.4. - Zlepšovat kvalitu veřejného prostranství ve městě) zabývající se veřejnými prostranstvími jako takovými.

*“Cíl 1.4. - Zlepšovat kvalitu veřejného prostranství ve městě
Pro naplnění vize „město s chytrým veřejným prostranstvím“ bylo zvyšování kvality veřejných prostranství vyčleněno jako samostatný cíl. Urbanistická a architektonická řešení města jsou označována za jeden z jeho významných rozvojových problémů. Cíl zohlední i novodobé trendy evropských měst, jejichž snahou je oživení veřejného prostoru. Obraz města v očích jeho obyvatel, ale i návštěvníků je utvářen právě kvalitou veřejného prostoru. Město bude systematicky zlepšovat kvalitu svých veřejných prostorů. Bude postupně revitalizovat veřejná prostranství ve městě, ale zajistí i jejich následnou kvalitní údržbu a „zaplnění“, oživování. Prioritou budou zejména prostranství v samotném centru města, zejm. pak veřejná prostranství v městské památkové*

zóně, Trída Miru a Palackého ulice včetně navazujících prostorů přednádraží. Tato problematika zahrnuje práci s architektonickým detailem, veřejným a slavnostním osvětlením, městským mobiliářem, regulaci reklamy, práci se zelení. Veřejný prostor je třeba utvářet pro pěši, ne automobily. V neposlední řadě je třeba aktivně veřejný prostor zaplněvat. Zde se dá hovořit například o umístování výtvarných děl, pořádání, resp. povolování divadelních či hudebních produkcí, sportovních akcí či trhů.”

Strategie kvality na východiska a cíle tohoto bodu přímo navazuje a dále je rozvíjí.

Ve stejném strategickém pilíři plán definuje Cíl 1.5., který přímo souvisí s tématem rozvoje veřejných prostranství, kdy správně vyzdvihuje důležitost břehů řek jako potenciálně významných veřejných prostranství města s převažující rekreační funkcí. I v tomto směru Strategie kvality na tato východiska a cíle bodu přímo navazuje a dále je rozvíjí, případně definuje nezbytné kroky pro dosažení tohoto cíle.

*“Cíl 1.5. Využití potenciálu řek Labe a Chrudimky a ostatních vodních ploch pro oživení města; rozšířit zelené plochy k občanskému využití
Z analýzy soustavy veřejných prostorů vyplývá, že ty málo atraktivní a neatraktivní představují ca 54 % z celého veřejného prostoru ve městě. Jedná se především o nezastavěné plochy podél řek; krajinné plochy extenzivně využívané (lesy, louky) a dopravní plochy a provozní veřejné prostory ve výrobních areálech.*

Cílem města je tedy využít významného fenoménu Pardubic, tj. Pronikání přírodních ploch navazujících na řeky Labe a Chrudimku plynule až do vlastního centra města. Zelené plochy budou řešeny koncepčně jako celek tak, aby byla dokonale využita jejich významná „městotvorná“ funkce. Budou nalezeny možnosti k plnému využití rekreačního potenciálu těchto ploch. Velkou pozornost je nutno věnovat prostupnosti celého systému zeleně podél obou břehů řeky Labe i Chrudimky pro pěši i cyklisty. Cestní systém podél řek bude „zokruhován“ tak, aby nabízel více variant tras pro pěši i cyklisty. Tím bude území atraktivnější, využitelnější k rekreačním účelům.

Toto řešení si vyžadá budování nových mostů – lávek pro pěši a cyklisty, budování atraktivních zastávek a cílů cest

Páteří prostupnosti ploch podél Labe je projekt Labská cyklostezka, kterou lze jednoznačně považovat za projekt nadregionálního významu, který může propojit několik států Evropy. Podél Labe lze uvažovat i s hipostezkou. K rekreačním účelům by bylo vhodné využít i řeku samotnou, a to splavněním Labe pro rekreační plavidla do Hradce Králové a vybudováním koncového rekreačního přístavu ve středě Pardubic.

Dále se město zaměří na nalezení efektivního využití krajinných ploch extenzivně využívaných, zejména městských lesů. Při realizaci všech jednotlivých opatření bude uplatňován princip bezbariérovosti.”

Dále uvedené související pilíře a cíle strategického plánu města tento dokument respektuje a doplňuje o další související roviny.

"Pilíř 2. Doprava a mobilita

2.1. Zkvalitnit dopravní plánování

2.2. Rozvíjet integrovanou veřejnou dopravu a zvýšit podíl ekologické MHD na městské mobilitě

při zachování její dostupnosti a minimalizaci ekonomické náročnosti

2.4. Propojit vybrané části města s cílem lepší dopravní dostupnosti, bezpečnosti a bezbariérovosti

2.5. Podporovat rozvoj nemotorové dopravy a bezemisní dopravy

2.6. Regulovat dopravu v klidu"

"Pilíř 4. Veřejné služby a kvalita řízení města

4.2. Dodržovat principy strategického a projektového řízení a otevřené komunikace s veřejností"

Územní plán Pardubice.

variantní návrh pro společné jednání.

HaskoningDHV Czech Republic, spol. s r.o.,

Ing. arch. Veronika Šindlerová, Ph.D., říjen 2015

Návrh nového územního plánu města v části "**B.1. Základní koncepce rozvoje území města Pardubice**" definuje hlavní vizi rozvoje území takto:

B.1.1 Vize

(B01) Územní plán stanovuje pro budoucí rozvoj území města Pardubice vizi návratu do města.

Tuto vizi ÚP stanovuje naplňovat těmito opatřeními:

a) rozvíjet město jako regionální centrum poskytující vybavenost, služby, pracovní příležitosti, a dále kulturní, společenské a rekreační zázemí obyvatelům města a okolních obcí;

b) rozvíjet město jako soudržné a kompaktní, efektivně využitě dosavadně urbanizované území;

c) respektovat stávající sídelní strukturu tvořící kompaktní město a oddělená sídla, vzájemně propojenou interakčními osami;

d) přednostně rozvíjet kompaktní město, využívat jeho rezervních ploch a doplňováním urbanistické struktury posilovat jeho identitu;

e) jako hlavní kostru urbanistického i krajinného uspořádání území vnímat, chránit a rozvíjet soustavu veřejných prostranství;

f) rozvíjet ekonomické a výrobní aktivity nadmístního významu, a to zejména v průmyslových zónách;

g) rozvíjet dopravní síť způsobem, který zmírní zátěž kompaktního města negativními účinky dopravy, postupně umožní rozvoj městských aktivit a kvalitního života obyvatel v rámci sídel; v obytných částech sídel upřednostnit rozvoj veřejné hromadné, pěší a cyklistické dopravy;

h) rozvíjet jako základní krajinné osy související s rekreací řeky Labe a Chrudimku, při rozhodování v území přednostně tyto osy chránit před rozvojem zástavby;

i) chránit volnou krajinu obklopující sídla před neuváženým rozvojem zástavby; rozvíjet příměstskou krajinu jako nezbytný předpoklad zdravého životního prostředí a rekreační zázemí obyvatel města a okolních obcí;

j) chránit a zlepšovat ekologickou stabilitu území, propojovat krajinné plochy a prvky, posilovat význam vodních toků v území a zajistit propustnost podél nich.

Deklarovaná vize a opatření je tímto dokumentem plně respektována. Principy, které v dalších částech Strategie kvality veřejných prostranství definuje, jsou dalšími opatřeními a nástroji, jak daných cílů dosahovat.

Návrh ÚP pracuje s dalšími cíly a zásadami, které jsou pro tuto Strategii stejně nosné a jsou v rámci tématického zacílení dokumentu dále rozpracovávány. Níže jsou zvýrazněny konkrétní cíle, které Strategie, s ohledem na své zaměření, má při naplňování potenciál přímo pozitivně ovlivňovat:

B.1.2. Cíle a zásady koncepce rozvoje území města Pardubice

(B03) ÚP stanovuje cíl rozvíjet Pardubice jako město sousedství, a pro naplnění tohoto cíle stanovuje tyto zásady:

a) podporovat různorodost a smíšenost činností v rámci města, funkční a prostorovou diverzitu; zároveň při rozvoji v území dbát na postupné dotváření kompaktního a celistvého urbanistického útvaru (kompaktního města a jednotlivých oddělených sídel);

b) respektovat stávající sídelní strukturu území města s hlavním sídlem kompaktního města Pardubic a s oddělenými sídly; chránit a dotvářet identitu a charakter jednotlivých urbanistických lokalit; nevytvářet nová sídla a nerozvíjet zástavbu bez vazby na obytná jádra urbanistických lokalit;

c) podporovat polycentrický charakter území a posilovat celoměstské centrum a lokální centra jako jádra komunitního života; zlepšovat propustnost území a vzájemné vazby mezi jednotlivými obytnými jádry urbanistických lokalit;

d) posilovat integrační funkci veřejných prostranství a spojitost celé soustavy veřejných prostranství, zapojit do této soustavy řeky Labe a Chrudimku;

e) zajistit optimální rozsah základního občanského vybavení dostupného pro všechny obyvatele města; umístováním občanského vybavení posilovat regionální význam kompaktního města a komunitní roli jádrových území sídel; f) rozvoj zástavby soustředit přednostně do vnitřních územních rezerv v rámci zastavěného území a do ploch typu brownfields; rozvoj mimo zastavěné území situovat přednostně ve vazbě na stávající zástavbu;

g) chránit a rozvíjet areály občanského vybavení nadmístního významu.

(B04) ÚP stanovuje cíl rozvíjet Pardubice jako město s krajinou, a pro naplnění tohoto cíle stanovuje tyto zásady:

a) chránit vodní toky řek Labe a Chrudimky a související plochy zeleně jako hlavní kompoziční prvky území; zlepšit integraci Labe a Chrudimky s kompaktním městem – rozvíjet je jako významný prostorový prvek uvnitř městské struktury;

b) rozvíjet kamenná / městská nábřeží řek v rámci kompaktního města, rozvíjet přírodní / rekreační nábřeží řek mimo kompaktní město;

c) využít řeky pro integraci v rámci řešeného území i mimo něj, zajistit propustnost území podél vodních toků a přes vodní toky;

d) využít potenciál řek a plochy podél řek využít pro rekreační a sportovní využití obyvatel města; při tom chránit přírodní hodnoty území;

e) chránit krajinné plochy ve městě a zároveň umožnit jejich lepší využívání pro obyvatele; vzájemně propojovat tyto krajinné plochy a zapojit je do soustavy veřejných prostranství;

f) stanovit jednoznačné hranice růstu města ve vztahu k volné krajině, souvislou zástavbu městského charakteru nerozvíjet mimo hranice kompaktního města.

(B05) ÚP stanovuje cíl rozvíjet Pardubice jako propustné město, a pro naplnění tohoto cíle stanovuje tyto zásady:

a) zlepšovat podmínky pro pěší a cyklistickou dopravu ve městě i ve volné krajině;

b) posilovat integrační vazby oddělených sídel a kompaktního města i vazby v rámci kompaktního města;

c) rozvíjet spojitý a hierarchizovaný systém veřejných prostranství v celém řešeném území, která bude představovat pevnou kostru propustnosti území;

d) vytvářet podmínky pro převedení tranzitní dopravy mimo kompaktní město;

e) vytvářet podmínky pro eliminaci bariérového efektu zejména z liniové dopravní infrastruktury;

f) ochranou a vymezením veřejných prostranství zlepšit dostupnost rekreačního zázemí volné krajiny ze sídel a zlepšovat propustnost krajiny mimo sídla.

V části konkrétně věnované veřejným prostranstvím návrh ÚP jednoznačně definuje správná východiska vztahující se k významu veřejných prostranství, která Strategie podporuje a dále rozvíjí:

„G.6.4 Veřejná prostranství

Východiska:

Veřejná prostranství vytvářejí jeden ze základních systémů struktury každého území. Systém veřejných prostranství zabezpečuje základní fungování každého území, jeho prostupnost a dostupnost jeho jednotlivých částí, dostupnost jednotlivých pozemků a staveb na nich. Systém veřejných prostranství v sobě integruje většinu dalších, pro fungování území, nezastupitelných systémů, jako je systém dopravní, systémy technické infrastruktury, ale také významné složky systému sídelní zeleně.

Jedním ze základních cílů řešení územního plánu je zabezpečit optimální podmínky prostupnosti celého území obce a zabezpečit optimální podmínky dostupnosti ploch veřejných prostranství ze všech obytných území.

Utváření veřejných prostranství a jejich optimální dostupnost z ploch bydlení, je základním předpokladem pro rozvoj udržitelné komunity místních obyvatel. Veřejná prostranství a jejich celý systém plní kromě čistě utilitárních provozních a dopravně-technických rolí také zásadní roli sociální. Veřejná prostranství jsou místy setkávání lidí, místy jejich vzájemných interakcí, komunikace, výměny názorů a myšlenek. Ve veřejných prostranstvích se formuje místní komunita, společenství obyvatel obce / města.

Veřejná prostranství s významným uplatněním vegetace (veřejná zeleně) mají také zásadní environmentální význam, zejména pak v zastavěných územích sídel, kde se podílejí na zlepšení mikroklimatu (zvlhčování a ochlazování vzduchu, regulace proudění vzduchu, čistící efekt).

Veřejná prostranství v neposlední řadě plní roli prostorů pro trávení volného času a pro každodenní rekreaci, zejména pro pobyt, chůzi a sportovní aktivity nenáročná na specifická sportovní zařízení (běh, jízda na kole, in-line, apod.).

Strategie pro kulturu a kreativitu Pardubic 2018 -2024.

Odbor školství, kultury a sportu, Magistrát města Pardubic, ONplan lab, s.r.o., Kvas, z.s., 2017

Z hlediska vztahu k tématu veřejných prostranství vytváří daný materiál přímý vztah se Strategií především v části "Oblast rozvoje 4: PROSTOR PRO KULTURU":

„V Pardubicích je mnoho míst ve veřejném prostoru se značným kulturním a historickým významem pro Pardubáky. Zároveň tato místa představují významný potenciál pro zvýšení kvality životního prostředí města, posílení možnosti pro komunitní a kulturní aktivity a rozvoj turistického ruchu.“

„Činnosti a aktivity dělají z prostoru místo. Místo, ke kterému se můžeme vztáhnout, ve kterém jsme něco prožili, a které tak máme pevně ukotvené v naší mentální mapě města.“

„Umění a kultura ve veřejném prostoru jsou nedílnou součástí procesů, které mohou veřejný prostor města oživit, zabydlit, dát mu smysl. Kultura a umění ve veřejném prostoru jsou navíc přístupné všem bez bariér. Mohou se jí zúčastnit i ty skupiny obyvatel, které si z různých důvodů nemohou dovolit kulturu kamenných institucí nebo které od návštěvy těchto institucí odrazují sociální a kulturní bariéry.“

„Podstatným krokem pro zatraktivnění veřejných prostorů je vytvoření jasných, přesto liberálních pravidel pro jejich využívání nejen ke komerčním účelům (konzumaci), ale i pro nevýdělečné komunitní a kulturní aktivity. Pravidel, která budou akceptována a dodržována magistrátem města i všemi městskými obvody. Město rovněž potřebuje koncepci pořizování a umísťování uměleckých děl do veřejného prostoru.“

„Nedílnou součástí veřejných prostorů města Pardubice jsou zelené plochy navazující na řeky Labe a Chrudimku. Pás zeleně procházející z volné krajiny

Polabí celým městem lze větší či menší zásahy propojit s městskými parky, parčíky, lesy a ostatními zelenými plochami a vytvořit tak spojitou síť „zelených“ veřejných prostorů, zelenou kostru města. Všechny tyto prvky vytvoří přímo na břehu městských řek, na jejich soutoku, podmínky pro společenský život, pro provozování drobných kulturních a společenských akcí.“

„Pardubice disponují mnoha hodnotnými budovami a vnitřními prostory pro kulturní a kulturně volnočasové aktivity. Do budoucna je nutné zajistit jejich efektivní využití nejen pro aktivity zřizovaných organizací, ale i pro profesionální a komunitní nezávislé subjekty. Důležitým úkolem je zejména zmapování všech prostorů města, které lze pro kulturní činnost využít. Současné podmínky poskytování prostorů v majetku města ke kulturním a komunitním účelům budou revidovány tak, aby kulturní, komunitní a vzdělávací aktivity patřící do priorit města měly adekvátní podmínky pro svoji činnost“

Strategie se zaměřuje především na dějovou a obsahovou složku kvality veřejných prostranství, která je z celkové kvality společného městského prostoru nevydělitelná.

Ve své implementační části k dané oblasti rozvoje definuje Strategie pro kulturu a kreativitu konkrétní požadavky na zpracování koncepčních dokumentů týkající se jak obsahové náplně veřejných prostranství, tak i jejich fyzické podoby. Z obecného pohledu rozvoje veřejných prostranství je považujeme za relevantní a předpokládáme, že při jejich zpracovávání budou současně zohledněny i závěry tohoto dokumentu.

Významné záměry a připravované transformace území

- [S.01]** rozvojové území Hůrka
- [S.02]** rozvojové území Na Vrtálně
- [S.03]** rozvojové území Tesla Kyjevská
- [S.04]** rozvojové území S. K. Neumanna
- [S.05]** rozvojové území Masarykovy kasárna
- [S.06]** rozvojové území Prokopka
- [S.07]** rozvojové území lihovar
- [S.08]** rozvojové území Milheimova

- [01]** Palackého – víc než spojka
- [02]** Náhrdelník Chrudimky
- [03]** Dukla sportovní
- [04]** Nábřeží u zdymadla
- [05]** Okolí Domu hudby, ulice Na Hrádku
- [06]** Rekonstrukce ulice Kostelní
- [07]** Památník Záměček
- [08]** Archeologické naleziště Pardubičky
- [09]** Revitalizace letního stadionu
- [10]** Terminál B
- [11]** Terminál Jih
- [12]** Lávka přes železniční koridor
- [13]** Rekonstrukce povrchu ulice Masarykova náměstí
- [14]** Nábřežní ulice U Mlýnů
- [15]** Sportoviště – ZŠ Prodloužená
- [16]** Adaptace objektu „Bobr“
- [17]** 300 stojanů pro Parbubice
- [18]** Ulice Na Spravedlnosti
- [19]** Územní studie Pravý břeh Labe
- [20]** Přestupní terminály
- [21]** Polytechnické dílny v areálu AM

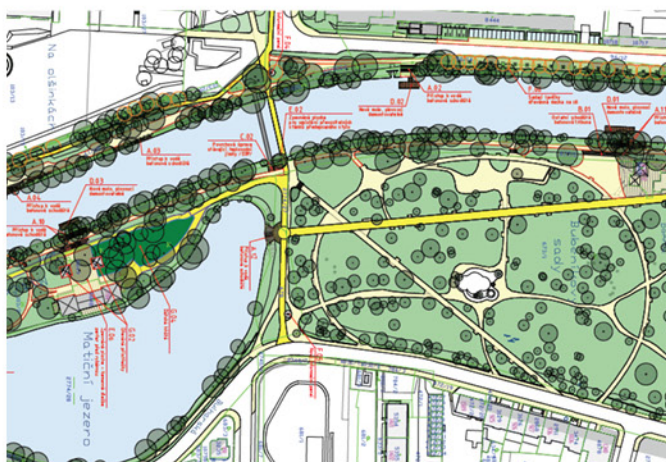
Vyhodnocení významných záměrů

[01] Palackého - víc než spojka

- celková zásadní transformace páteřní osy města, potenciál vytvoření živé a pobytové městské třídy

- z hlediska přínosu pro kvalitu veřejného prostranství města jednoznačně prospěšný projekt

[02] Náhrdelník Chrudimky

- celkový projekt revitalizace břehů Chrudimky etapizovaný do několika částí, zaměření na prostupnost břehů a jejich přístupnost

- z hlediska přínosu pro kvalitu veřejného prostranství města jednoznačně prospěšný projekt

[03] Dukla sportovní

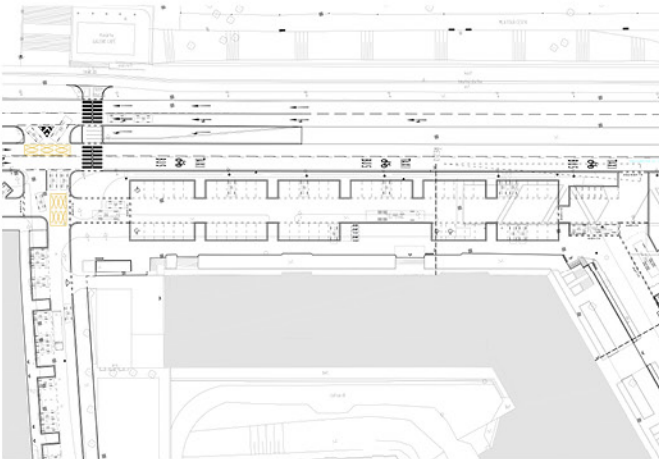
- celková transformace a doplnění sportovního areálu, součástí řešení úprava uličních profilů a veřejně přístupných předprostorů areálu

- z hlediska přínosu pro kvalitu veřejného prostranství města prospěšný projekt

[04] Nábřeží u zdymadla

- návrh využití části břehu Labe v přímé návaznosti na Tyršovy sady, řeší celkovou transformaci a využití prostoru, doplňuje drobné objektové vybavení
- z hlediska definovaných priorit rozvoje veřejných prostranství a celkovému přínosu pro kvalitu veřej. prostranství města jednoznačně prospěšný projekt

[05] Okolí domu hudby

- prověření úprav předprostoru Domu hudby, včetně názoru na úpravu ulice Na Hrádku, řešena změna uspořádání parkování se zřejmým cílem zvýšení kapacity
- pro návrh správné koncepce, organizace prostoru a podoby je nutné do řešeného území zahrnout i prostor vnitrobloku, který při celkovém přeřešení skýtá rezervy pro řešení parkování tak, aby jim nebyl do takové míry zatížen předprostor Domu hudby, stejně jako ulice Na Hrádku

[06] Rekonstrukce ulice Kostelní

- rozvaha možností úprav ulice Kostelní a navazujících částí s cílem redukce dopravních prostorů, upravení organizace parkování a celkové posílení pobytových funkcí historické části města
- z hlediska celkového přínosu pro kvalitu veřej. prostranství města jednoznačně prospěšný projekt
- v navazujících stupních je nutné především správně definovat rozhraní a organizaci ploch, včetně adekvátně zvolených detailů

[07] Památník Zámeček

- kultivace pietního místa k uctění památky obětí 2. světové války, výběr řešení proběhl na základě architektonické soutěže

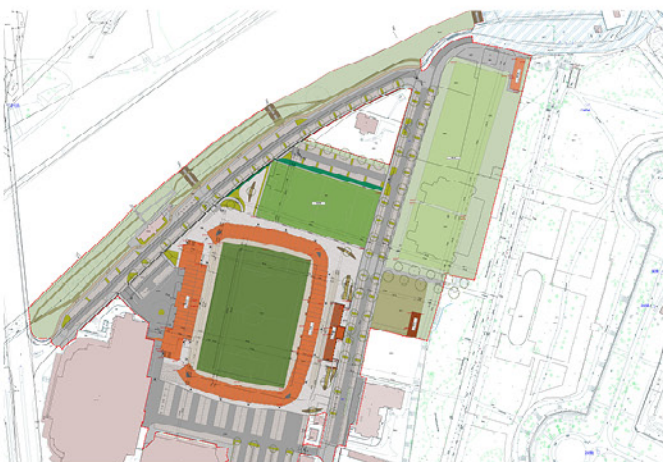
- z hlediska přínosu pro kvalitu veřejného prostranství města prospěšný projekt, který má potenciál rozšířit skladbu atraktivní lokalit města i mimo jeho centrální část
 - v rámci přípravy záměru je nezbytné řešit i prostředky a formy dostupnosti areálu z centra města prostřednictvím veřejné dopravy a nemotorovým pohybem (pěší a cyklo trasy)

[08] Archeologické naleziště Pardubičky

- kultivace místa historického založení Pardubic, doplnění pobytových prvků, infosystému

- z hlediska přínosu pro kvalitu veřejného prostranství města prospěšný projekt, který má potenciál rozšířit skladbu atraktivní lokalit města i mimo jeho centrální část, benefitem je přímá návaznost na rekreační prostředí řeky Chrudimky a prostřednictvím pěších a cyklo tras hodnotné spojení s centrem města

[09] Revitalizace letního stadionu

- dostavba tribuny fotbalového stadionu, obnova památkově chráněných objektů, revitalizace navazujících prostranství, úprava uličních profilů, úprava břehů řeky

- s ohledem k poloze v bezprostřední blízkosti historického centra a zámeckého areálu je ke zvážení vhodnost vkládání další inženýrské funkce vznášející vysoké nároky na dopravu v klidu, jejichž uplatnění je z návrhu uličních profilů patrné. Parkovací kapacita by měla být pokud možno redukována především v uličním prostoru na nábřeží.

Pozitivem záměru je začlenění rekultivace části nábřeží, kde dochází k vytvoření přístupů k řece, vytvoření pěších stezek. Na hraně nábřeží je současně vedena stezka pro cyklisty. V dalších stupních je nutné řešit odpovídající tvarosloví a provedení prvků mol a pěších stezek s ohledem na charakter břehu a pobytové kvality místa.

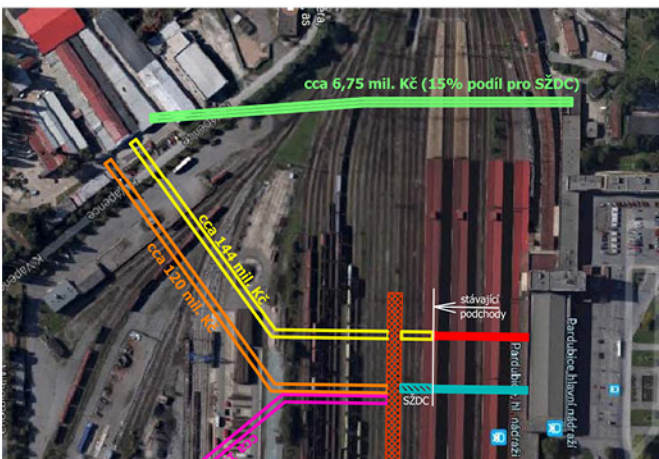
[10] Terminál B

- rozšíření rekonstruovaného terminálu před vlakovým nádražím o část určenou pro linkovou dálkovou autobusovou dopravu
- záměrem dojde k funkčnímu rozšíření kapacitního uzlu veřejné dopravy, provedením
- z hlediska přínosu pro kvalitu veř. prostranství města prospěšný projekt

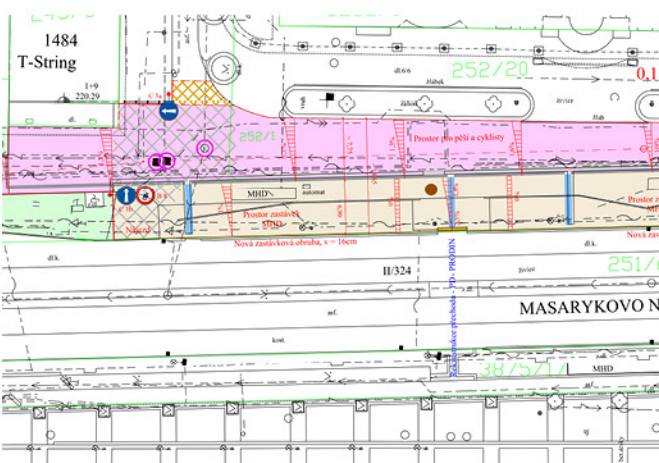
[11] Terminál Jih

- záměr parkovacího domu s návazností na vlakové nádraží
- potenciál dílčího snížení dopravního zatížení na Palackého třídě
- v širších vazbách a souvislostech potenciál pozitivního dopadu na kvalitu veř. prostranství města

[12] Lávka přes železniční koridor

- pěší propojení vlakového nádraží a záchytného parkoviště (Terminál Jih)
- potenciál dílčího snížení dopravního zatížení na Palackého třídě
- v širších vazbách a souvislostech potenciál pozitivního dopadu na kvalitu veř. prostranství města

[13] Rekonstrukce Masarykova náměstí

- obnova povrchů na východní straně uličního prostoru
- vzhledem k vyhodnocení uličního prostoru jako vhodného pro celkové koncepční řešení, doporučujeme zvážit nutnost obnovy povrchů a případně nejprve přistoupit k návrhu celkového řešení a na základě jeho výstupů následně řešit způsob a etapizaci obnovy

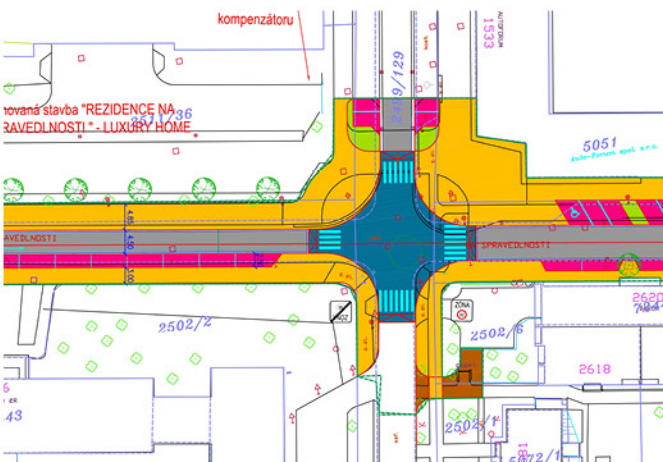
[15] Sportoviště ZŠ Prodloužená

- návrh sportovního atletického areálu pro využití základní školy a veřejnosti ve spádové oblasti
- návrh úpravy a rekonstrukce stávajícího hokejbalového areálu, včetně variantního návrhu umístění, zastřešení a opláštění hokejbalového hřiště
- návrh komunikačních a manipulačních ploch
- potenciál zlepšení veřejné sportovní vybavenosti města
- z hlediska kvality veřejných prostranství města bez zásadních dopadů

[16] Adaptace objektu Bobr

- návrh řeší obnovu společensko kulturního objektu v parku na sídlišti Dukla
- s ohledem na navrhované funkční využití potenciál vhodné doplnění funkční vybavenosti parku
- potenciál vzniku místního společenského a komunitního centra ve vazbě na kvalitní rezidenční prostředí sídliště Dukla
- z hlediska přínosu pro kvalitu veř. prostranství města prospěšný projekt

[18] Ulice Na Spravedlnosti

- záměr revitalizace uličního prostoru, úprava dopravního režimu a uspořádání parkování
- pozitivní je použití zvýšených ploch v prostoru křižovatek
- s ohledem na nastíněné priority v oblasti charakteru veřejných prostranství považujeme za nedostatečnou míru uplatnění uličních stromořadí v návrhu

[19] Územní studie Pravý břeh Labe

- řeší využití pravého břehu Labe, tzn. prostoru nivní krajiny a slepých ramen řeky
- cílem je zvýšení prostupnosti, přístupnosti a rehabilitace krajinného prostředí, drobné doplnění vybavenosti a objektového zázemí pro rekreační účely
- v rámci záměru je nezbytné najít přiměřenou míru zásahů do území s cílem zachování hodnot přírodního rámce lužních lesů a slepých ramen
- z hlediska přínosu pro kvalitu veř. prostranství města potenciálně prospěšný záměr

[21] Polytechnické dílny v areálu AM

- součást celkového záměru rozvoje prostoru Automatických mlýnů
- potenciál vzniku regionálně významného kulturního a společenského atraktoru v bezprostředním kontaktu s centrem města
- předpoklad oživení celé lokality a jejího zapojení do struktury veřejných prostranství
- z hlediska přínosu pro kvalitu veř. prostranství města jednoznačně prospěšný záměr

SWOT analýza

Fyzický rámeček veřej. prostranství

Silné stránky

- uchovaná struktura veřejných prostorů
- atraktivní historické centrum
- relativně kompaktní městská struktura s klasickým rastrovým uličním systémem
- ucelené urbanistické celky modernistické zástavby
- rezidenčně atraktivní celky zahradních města a vilových čtvrtí
- bezprostřední prostorová vazba centra města na přírodní oblasti břehů Labe a Chrudimky
- významný podíl zelených ploch
- přímá pěší a cyklistická vazba rezidenčních oblastí na krajinu
- kvalitní příklady revitalizací veřejných prostranství
- subjektivně vysoká míra investic na rekonstrukce veřejných prostranství
- hustá a využívaná síť infrastruktury pro cyklistiku i in-line brusle

Slabé stránky

- vysoké zastoupení veřejných prostorů s nízkou atraktivitou užívání v rámci celku města
- atraktivní veřejné prostory koncentrované převážně v centrální části města
- relativně vysoký podíl nevýznamných veřejných prostorů v centrální části města
- absence lokálních center v některých oblastech města
- nevyužité oblasti brownfieldů a transformačních ploch
- často nečitelné propisování charakteru urbanistických celků do provedení veřejných prostranství
- časté použití utilitárních materiálů, prvků a vybavení v hodnotných situacích historického centra
- nevhodné prostorové uspořádání některých uličních profilů (viz. vyhodnocení uličních profilů)
- nedostatečné vybavení některých uličních profilů (viz. vyhodnocení uličních profilů)

Příležitosti

- další posilování interakce města s břehy řeky
- využití dosud latentních veřejných prostorů nábřeží řek
- využití brownfieldů, transformačních a rozvojových ploch a jejich zapojení do struktury veřejných prostorů města
- posilování vazeb (bezmotorových a rekreačních) na krajinné zázemí města
- posilování lokální identity ustavením čtvrtěových center aktivit
- revitalizace především uličních prostorů s cílem vyvážení všech aspektů užívání a posílení pobytových aktivit
- posilování zeleného charakteru města - doplňování stromořadí do uličních profilů
- vznik architektonicky kvalitních realizací prostřednictvím procesů zadávání orientovaných na kvalitativní výběr projektanta

Hrozby

- potenciální nezvládnutí řešení transformačních a rozvojových ploch s negativním dopadem na celkový charakter města
- necitlivé architektonické a krajinářské řešení břehů řeky při podcenění výběru zpracovatele projektu
- návrhování uličních profilů bez zohledňování obytné funkce města, resp. přílišná orientace na dopravní funkci prostoru
- potlačení hodnotného lokálního charakteru města

Workshop aktérů

Pro získání lokální zkušenosti jsme uspořádali "workshop aktrérů". Cílem společného pracovního setkání aktérů, kteří se všichni v rámci svojí role určitým způsobem podílejí na vzniku a správě veřejných prostranství Pardubic, bylo získat představu o chystaných záměrech, vyslechnout si jejich pohled na stav veřejných prostranství i např. na systémové nedostatky, které brání koordinovanější spolupráci.

[1] Bytové domy „Kasárna“

- špatný urbanismus, není dopravní obsluha, bez občanské vybavenosti a napojení na veřejnou infrastrukturu

[2] Les Dubina (Spojilský les)

- projekt krajinářských úprav (úprava vodních ploch, zpevněné cesty), aktuálně v přípravě
- velký potenciál pro využití k denní rekreaci
- existuje koncepce rozvoje městských lesů - neschválená, ale postupuje se podle ní

[3] Nová Trnová

- rekreace

[3] Záměr bytového domu „Nová Trnová“

- problémové i fungující

[5] [6] Cyklostezka na Brzenec

- dobře fungující stezka na Kunětickou horu
- součást Labské cyklostezky

[7] Park Na Špici

- osvětlení - špatně řešené, v noci nedostatečné (projekt v přípravě) / z pohledu ochrany přírody je již stávající řešení přesevětlené
- uvažovat o limitech budoucího využití - co se může pořádat, jaká intenzita akcí
- ze zkušenosti provozu parků by tyto charakteristiky měly být stanoveny předem

[8] Park Na Špici

- definovat preferovanou obsahovou náplň území
- nadměrné zatěžování akcemi bude mít za následek zvýšené náklady na údržbu

[9] Tyršovy sady

- zástupce památkové péče je spokojen se stavem Tyršových sadů i parku na Špici, u Tyršových sadů by ale z jeho pohledu nemělo již docházet k dosadbám stromů, které brání výhledu na zámek

[10] Bělobranské náměstí

- Součástí hist. centra, turistický ruch

- Neplní funkci historického náměstí, dnes pouze parkoviště
- + nevhodně umístěné kontejnery na tříděný odpad
- Celkově špatný technický stav
- Chybí vybavení pro sousedská setkání, lokální akce
- Auta parkují i v ulic Anežky České, Kostelní

[11] nábřeží U Mlýnů

- nyní pouze parkoviště i přes to, že je součástí hist. centra
- lokální události se mohou konat i mimo historické jádro (např. bleší trhy), nábřeží by k tomu bylo vhodné
- problematické velké množství podzemních sítí

[12] Komenského park (náměstí)

- Částečná spokojenost s řešením, ale i kritika nelogického vedení pěších tras, nezapojení kostela do řešení, určitá samoučelnost architektonického řešení

[13] Pernštýnská ulice

- přeplněná automobily při velkých akcích v centru

[14] Smetanovo náměstí

- prochází jíím frekventovaná ulice, která omezuje využití, v případě budoucího zklidnění dopravy má prostor velký potenciál
- chybějící přechod pro chodce ke KÚ
- kladně je hodnocena zeleň a osvětlení
- negativně je hodnocen samoučelný a formální design

[15] třída Míru

- velmi uživatelsky oblíbený a frekventovaný městský prostor
- průjezd trolejbusu přes pěší zónu - kompromis návrhu, zkušenosti ukazují, že bylo možné realizovat bez něj
- komplikovanější prostupnost kolem autobusových zastávek
- problematické jsou reklamní stojany a poutače - měla by být jasně dána pravidla a regulace umístování reklamy
- aktuálně požadavek na dovybavení velkoobjemovými květináči, které by měly sloužit i pro vymezení předzahrádek - není považováno za vhodné řešení
- ze strany veřejnosti pocítově málo zeleně

[16] Masarykovo náměstí

- přebujelá automobilová doprava

- parter funguje pouze jako čekárna na autobusy, nemá další využití
- obchodní centrum stahuje lidi do interiéru, který nahrazuje veřejný prostor města
- OC neposkytuje městu aktivní parter, obrácené dovnitř
- Obecně není vnímáno jako náměstí
- Přejezd pro cyklisty na Palackého třídu, pěší musí přes lávku
- zábradlí ve středu ulice - dopravní řešení pro zamezení přebíhání chodců

[17] Zimní stadion

- zpevněná plocha nesplňuje požadavky na zatížení nákladními automobily
- travnaté plochy jsou využívány k parkování, což způsobuje jejich degradaci

[18] nástupní prostor zimního stadionu

- doplnění chodníku směrem k Tyršovým sadům (nebo sdílený chodník s cyklisty)

[19] nábřeží u Stadionu

- V dnešním stavu se jedná o parkoviště bez dalšího využití

[20] Pravý břeh Labe

- Pozůstatek lužního lesa,
- Potenciál volnočasového rekreačního „spotu“ Lonkovka, součást územní studie na celé území
- Připravuje se osvětlení cyklostezky
- Nefungující nebo nevyužitá vazby na okolní urbanistickou strukturu

[21] „Červeňák“

- Bývalý vojenský prostor
- Součástí projektu Náhrdelník Chrudimky
- Záměr cyklostezky, po částech se každý rok realizuje část záměru

[22] Bývalá vojenská plovárna

- Potenciál využití mostů
- Cílový charakter přírodního parku - začínají se připravovat koncepce regenerace území

[23] S. K. Neumanna

- Obchodní objekty a parkoviště
- Rozvojová oblast - riziko

[24] Masarykova kasárna

- Návrh procesu získání urbanistické vize (P. Návrat)
- Využití stanovi ÚS - bydlení + úřad práce

[25] 17. listopadu

- Nová dlažba + mobiliář
- Změna fungování nenastala
- Nebyla využita příležitost obnovy stromořadí, (staré stromy pouze na dožití, další neprosperující)

[26] Nám. Legií + ulice Sladkovského

- Urbanistická struktura přelomu 19./20. století
- Ambice rozšíření památkové zóny (MPZ v ochr. pásmu MPR)
- Povedený vodní prvek

[27] Prostor za Palácem Pardubice

- Potenciál bez stávajícího naplnění
- Všechny objekty se obracejí k prostoru zády
- Rozvoj Prokopky by mohl přinést novou funkci a náplň

[28] Prostor za hotelem Labe

- Budoucí napojení rozvojové lokality
- v současné chvíli nevyužité
- vhodné zvážit dočasné využití před výstavbou

[29] Komunitní centrum

[30] Přednádraží

- V současnosti se řeší nastavení světelné signalizace a vyřešení stávající špatné průjezdnosti

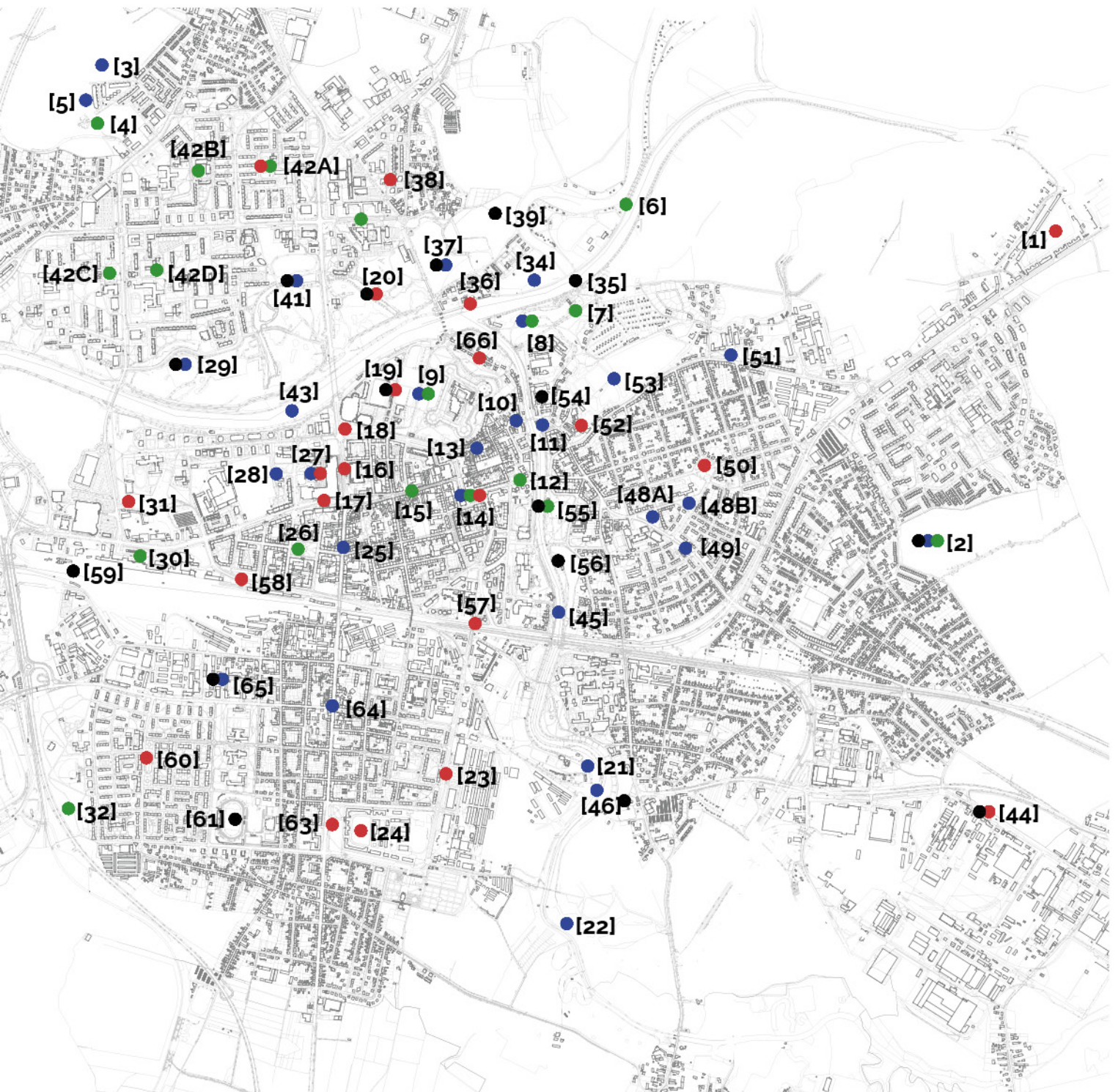
[31] Za lihovarem

- Místo, kde se umísťují cirkusy - vhodnost prostoru pro tyto akce? Pokud ano, tak by byla vhodná odpovídající příprava území

[32] Lesopark Dukla

- Funguje, ale potřebná důslednější údržba

- objekt „Bobr“ - záměr rekonstrukce

[33] Lávka přes slepé rameno (Svitkov - Rosice)

- Projektčně připravené DÚR (bez souhlasu 1 vlastníka)
- Není koordinováno s Mag. M. Pardubice

[34] Rekreační přístav na Labi

- Příležitost atraktivního využívání řeky, blízko centra

[35] Lávka přes Labe (park na Špici)

- Vhodné doplnění překročení řeky v rámci příměstské krajiny

[36] Areál Povodí Labe

- Alternativa umístění rekreačního přístavu pro malá plavidla
- v současné době nefunkční z hlediska využití břehů, blokuje průchod

[37] Cihelna

- ÚS - přestěhování tenisových kurtů

[38] Centrum sídliště Cihelna

- Studie na vyžití veřejných prostranství
- Spolupráce OHA a městského obvodu

[39] Cyklostezka „Žluťák“

[34] Studentská

- součást univerzitního kampusu
- parter u dopravní fakulty

[41] Bajkal

- Schody do vody, nové pěší trasy
- Pozorovací místo nutrii

[42] Rekonstruované prostory sídliště (MO4)

- Není shodný názor na kvalitu veřejného prostoru
- Živé místo, fungující, ale rozdílné názory, zda je architektura a design adekvátní
- Prodejna Kubík - kvalitní řešení grafiky a reklamy

[43] Lávka přes Labe

[44] ul. Průmyslová

- špatný technický stav

[45] Náhrdelník Chrudimky

- park Stará vojenská plovárna a park Vinice
- potenciál rozsáhlých břehů do volné krajiny - spojitá
- prostupnost z města ven (podél nevedou žádné výrazné komunikace)

[46] archeologické naleziště

- projekt revitalizace a prezentace naleziště

[47] Kotkovo a Schwarzovo náměstí

[48] Oblast Židova

- Lokální parková náměstí
- V současné chvíli nevyužívaná prostranství s potenciálem lokálních center

[49] Úprava vnitrobloků

- ubývá zelených ploch ve prospěch parkování

[50] Pospíšilovo náměstí

- Chybí koncepce, řešeno jen zahradnickými úpravami

[51] Husova ulice a okolí

- Kvalitní urbanismus, ale chybí kvalita veřejných prostranství
- Uživatelé rezidenti a studenti učiliště
- kvalitní území s ambicí rozšířit jádrové území města

[52] průmyslová zóna

- problém s napojením na okolní město (Mlýnský ostrov)

[53] Halda

- Propojení přes sádky

[54] Automatické mlýny

[55] Park Bubeníkovy sady

- součást náhrdelníku Chrudimky

[56] Matiční jezero

- Zanedbané, nutné odbahnění

[57] Anenský podjezd

- Úzký podjezd, problém z hlediska řešení dopravy

[58] Ulice Macanova u rychlodráhy

[59] Lávka přes železniční koridor

[60] Dukelské náměstí

- Zmařená příležitost - pouze parkoviště

[61] Stadion na Dukle

- Revitalizace

[62] Svitkovský les

- Propojení na dostihové závodiště

[63] Zborovské náměstí

- váže na řešení kasáren

[64] Brownfieldy podél Milheimovy ulice

- Existuje ÚS budoucí zástavby

[65] Labská ulice

- Výrazně zatížená, řidiči si zkracují cestu do Polabin

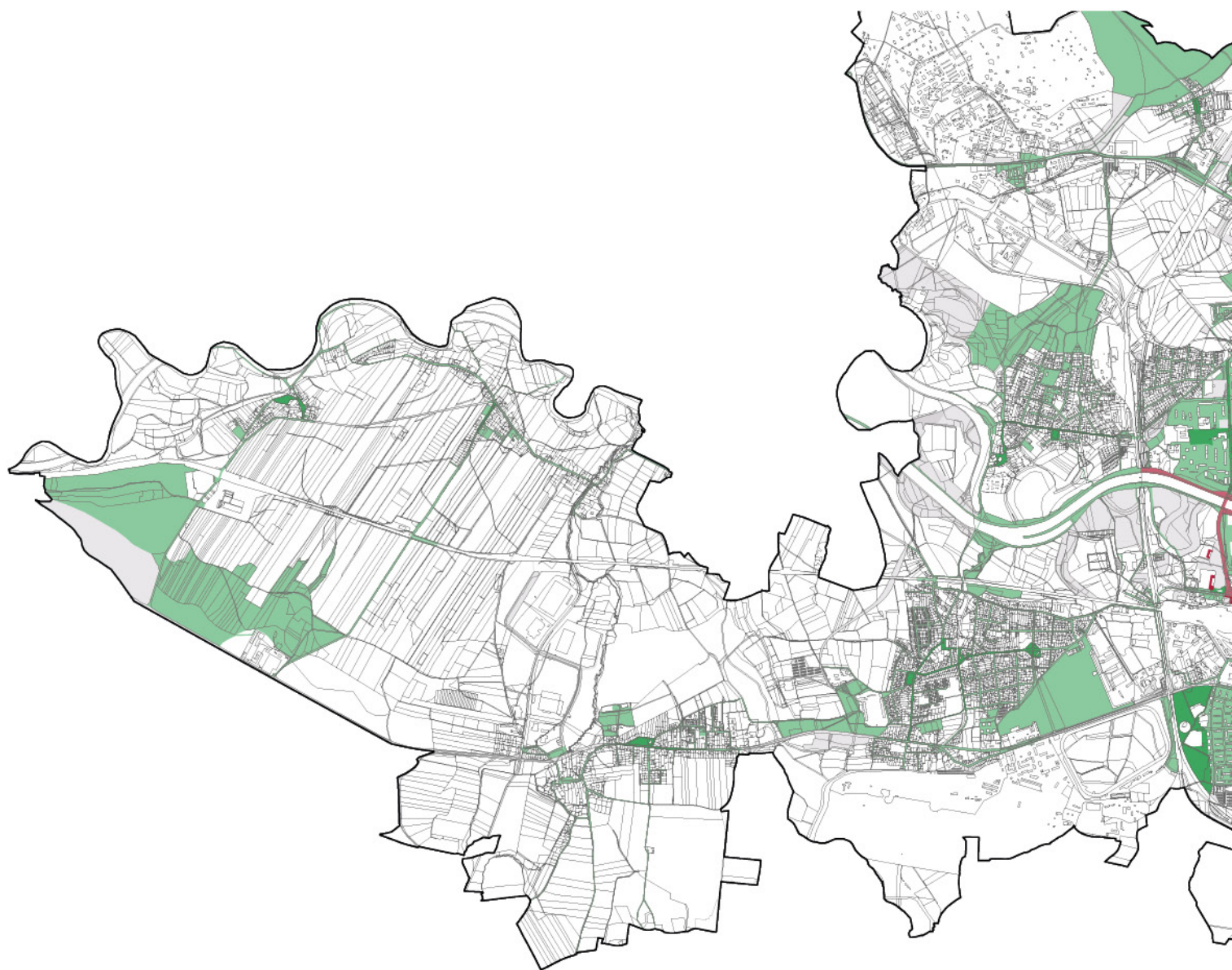
F.2

Aktualizace

**existujících
analytických
podkladů**

Hierarchie veřejných prostranství celku města

(aktualizace mapového výstupu z dokumentu
„Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice“)

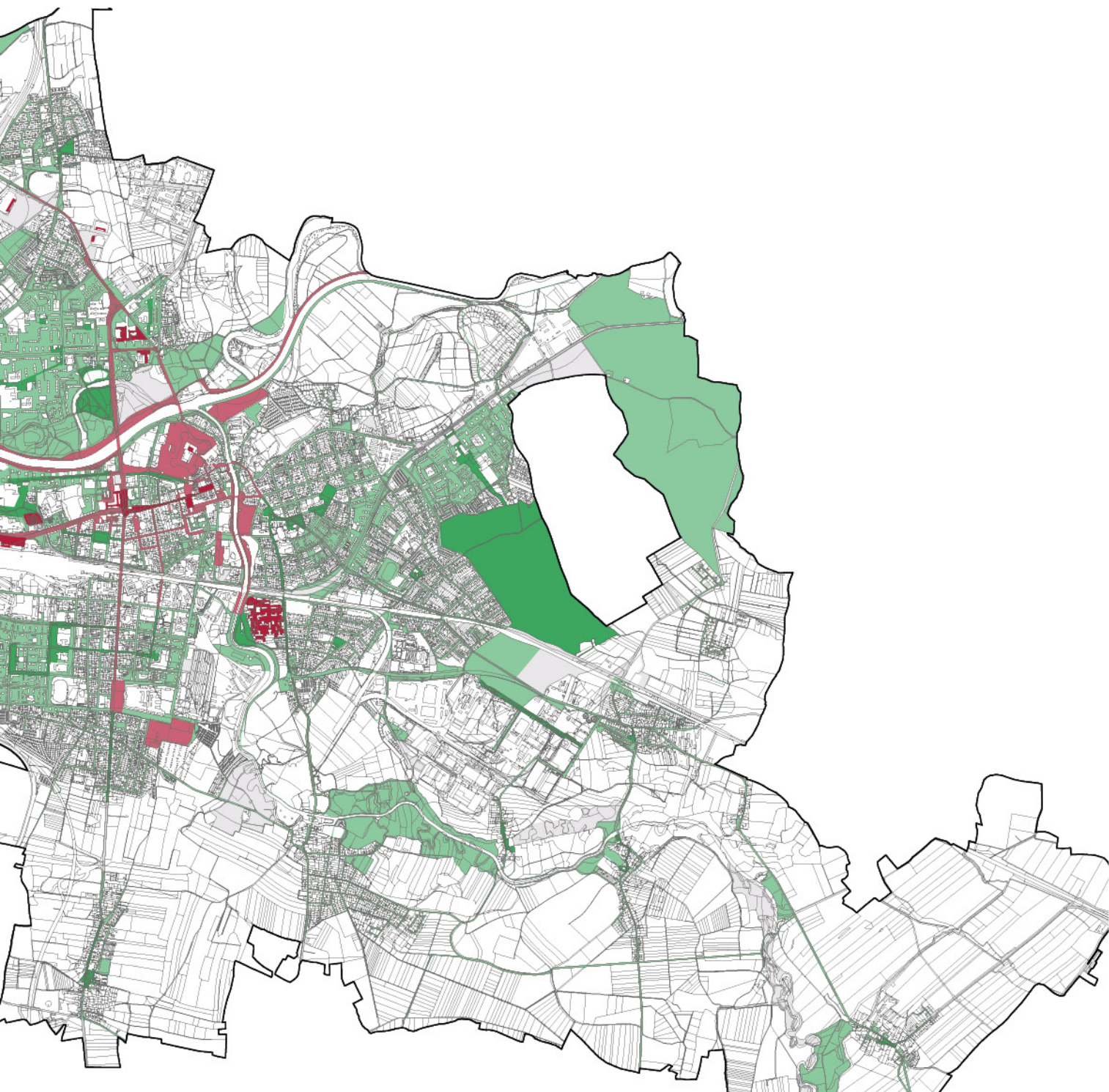

- Regionálně významná veřejná prostranství
- Celoměstsky významná veřejná prostranství
- Lokálně významná veřejná prostranství
- Lokálně významná veřejná prostranství
- Zanedbatelně významná veřejná prostranství

Hierarchie je dána významem veřejného prostranství a je jedním z důležitých parametrů formujících jeho celkový charakter. Historický vývoj, poloha v rámci uliční sítě a dostupnost, a tudíž koncentrace lidí a dějů, předurčují pozici veřejných prostranství v hierarchii a dávají vzniknout centrům a osám v bohaté škále významů.

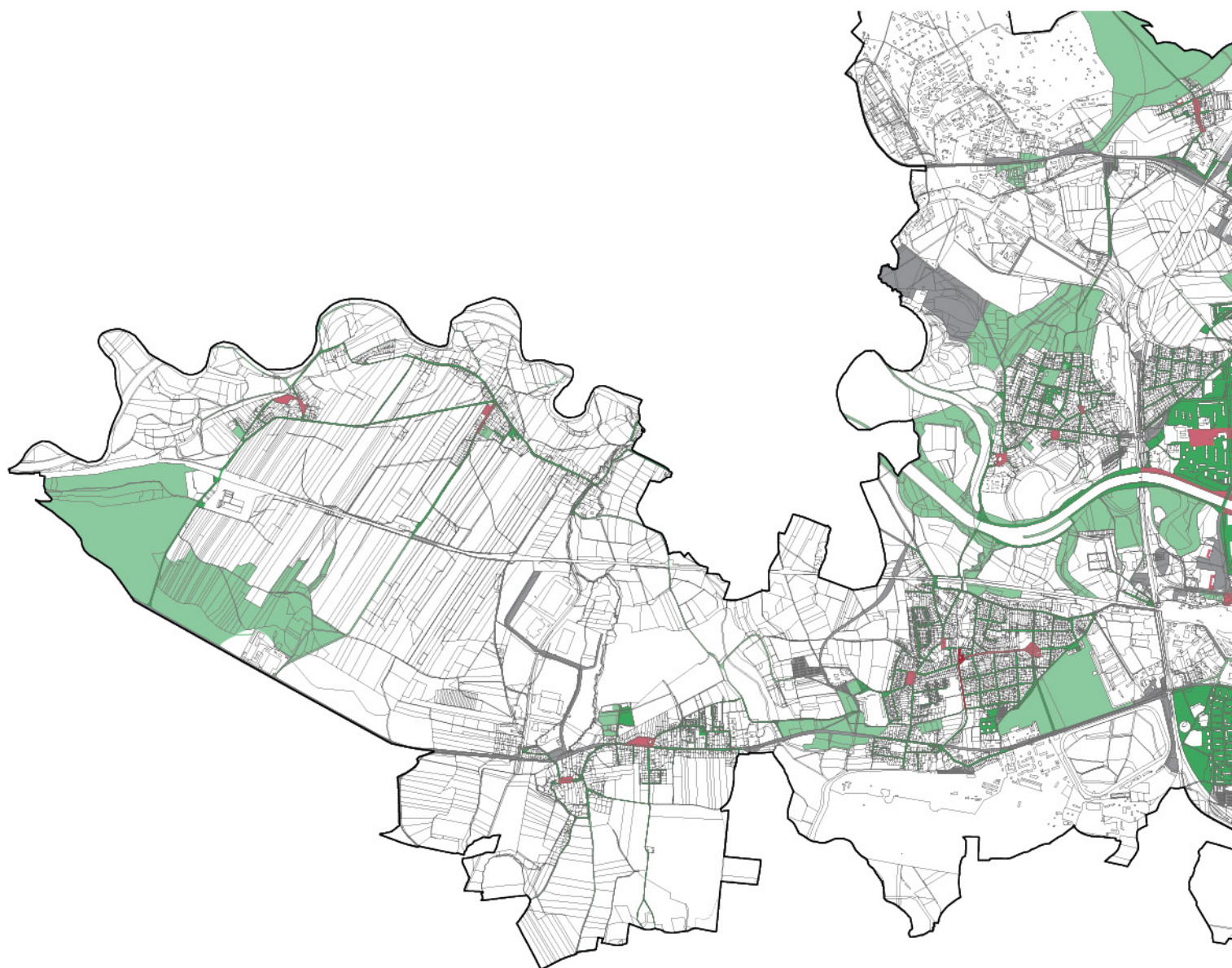
Veřejná prostranství jsou v návaznosti na dokument *Analýza soustavy veřejných prostranství města Pardubice* rozčleněna do pěti úrovní hierarchie, odpovídajících významu území a okruhu obyvatel, pro které plní svoji důležitou roli.

Vzhledem k odstupu času od vzniku „Analýzy soustavy veřejných prostorů města Pardubic“ je hierarchie aktualizována na základě proběhlých změn v území.

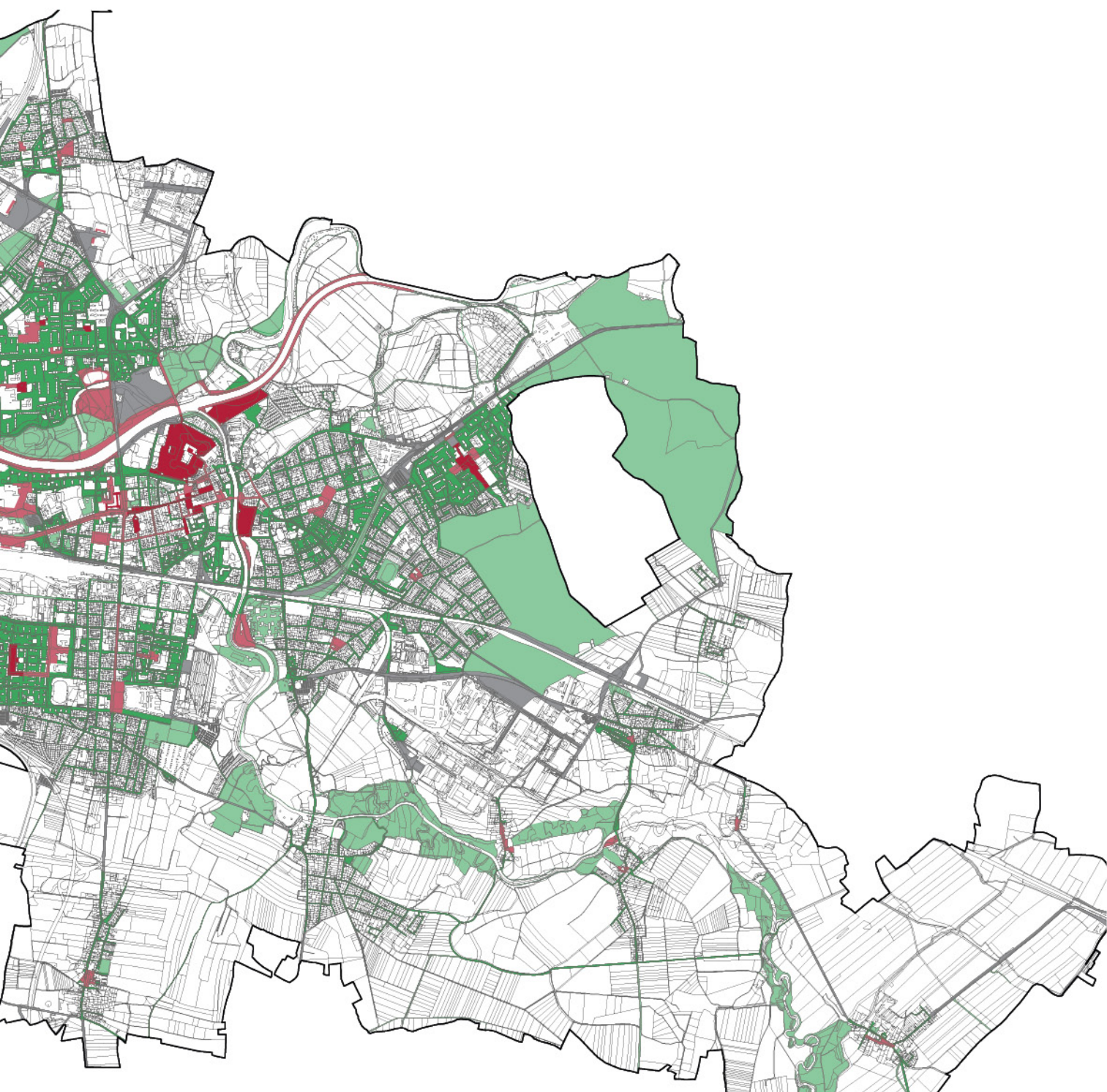

Míra atraktivity veřejných prostranství celku města

(aktualizace mapového výstupu z dokumentu
„Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice“)

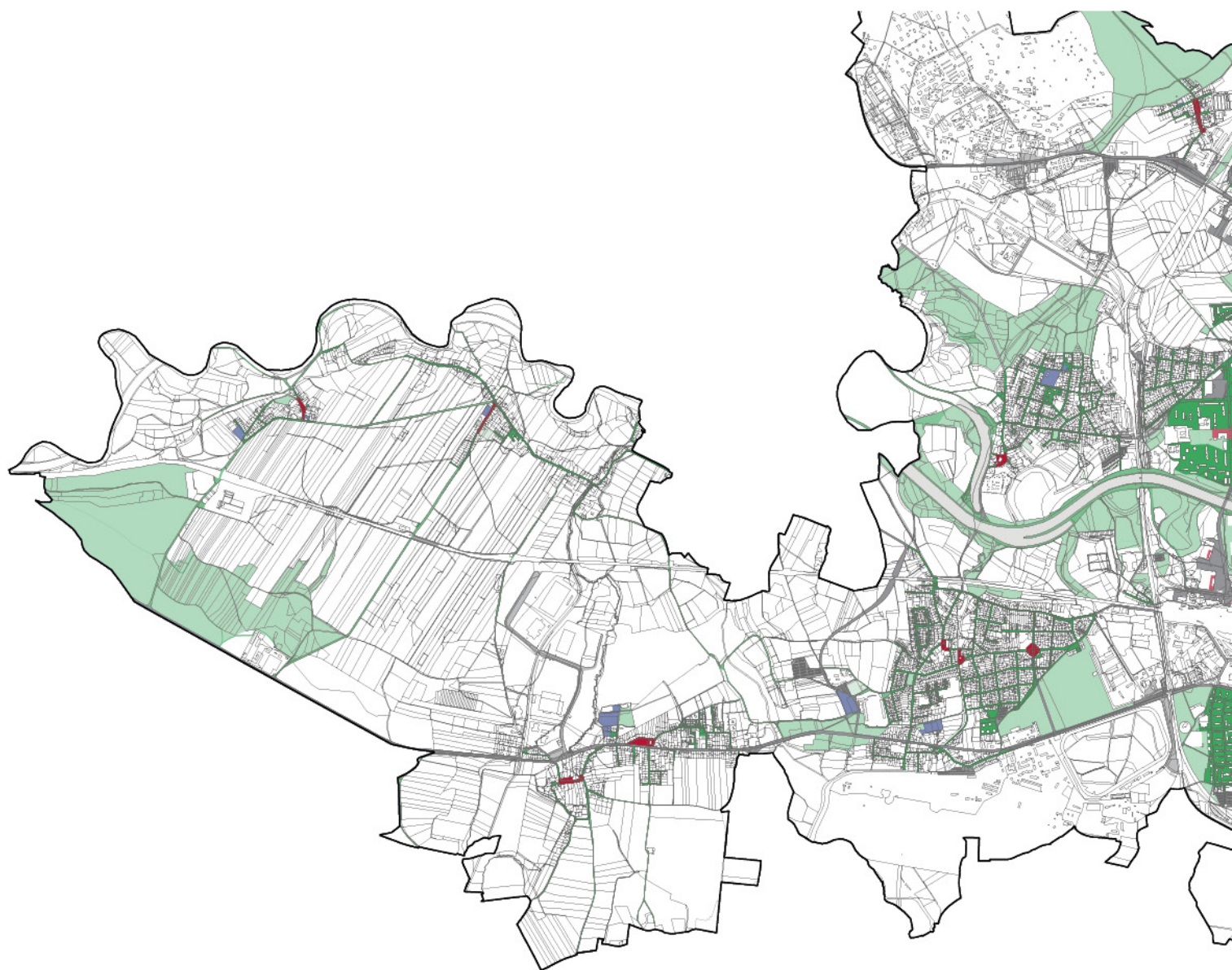

- Velmi vysoce atraktivní veřejná prostranství
- Vysoce atraktivní veřejná prostranství
- Atraktivní veřejná prostranství
- Málo atraktivní veřejná prostranství
- Neatraktivní veřejná prostranství

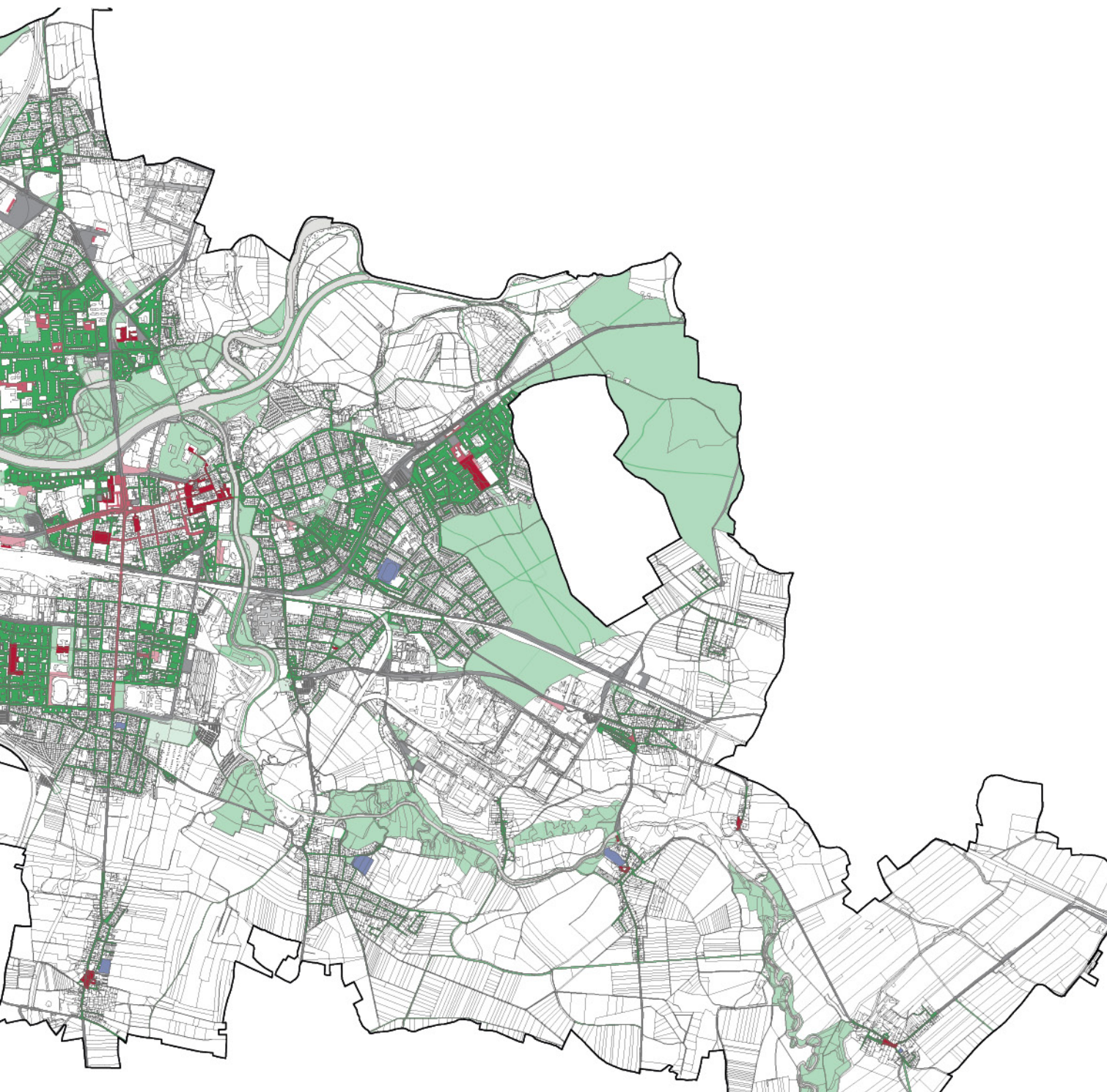

Převažující způsob užívání veřejných prostranství celku města

(aktualizace mapového výstupu z dokumentu
„Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice“)

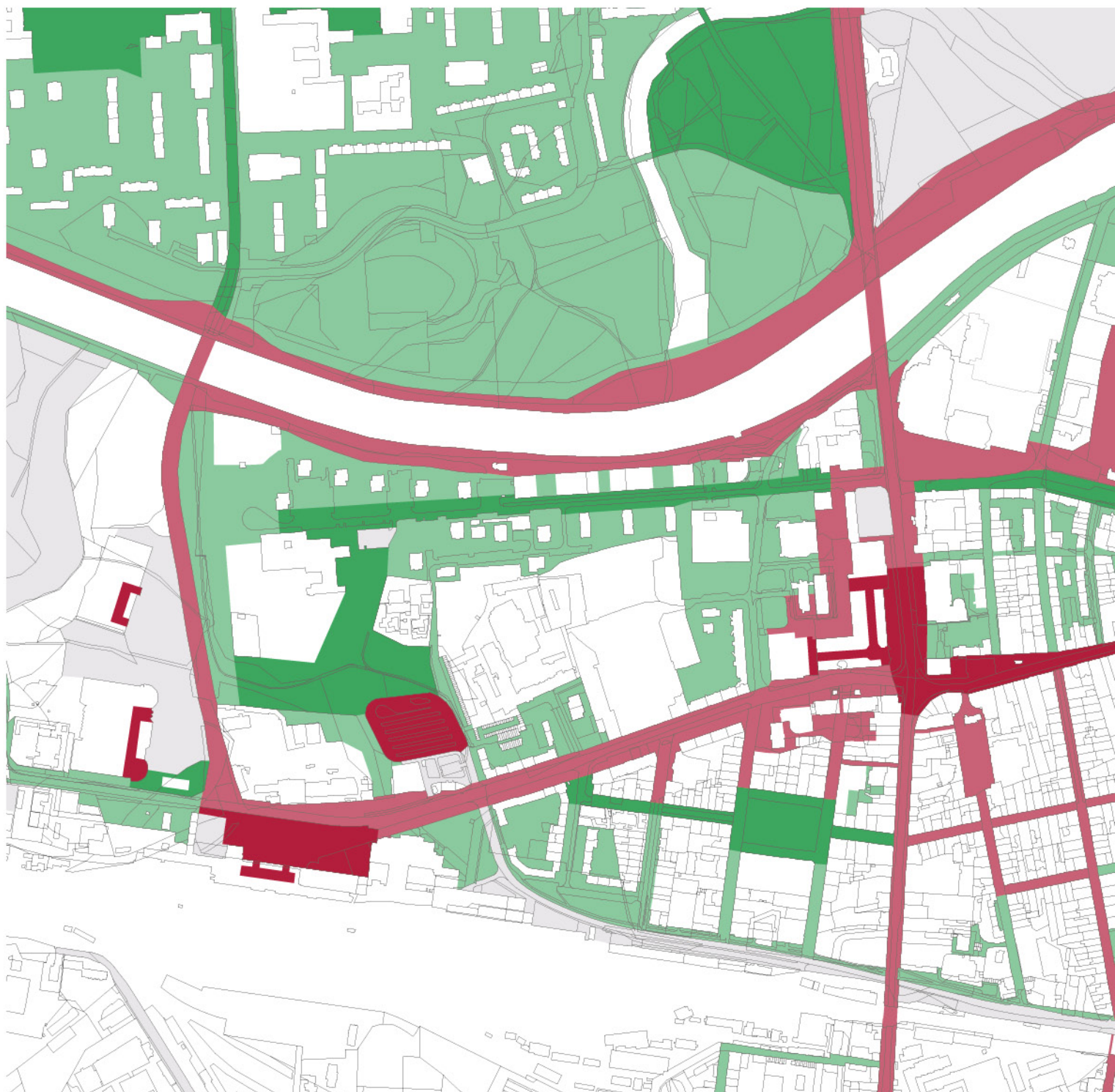

	Společenská veřejná prostranství		Schromažďovací veřejná prostranství
	Komerční/obchodní veřejná prostranství		Sportovní veřejná prostranství
	Rezidenční veřejná prostranství		Dopravní veřejná prostranství
	Rekreační-pohybová veřejná prostranství		Provozní veřejná prostranství
	Rekreační-pobytová veřejná prostranství		Duchovní veřejná prostranství

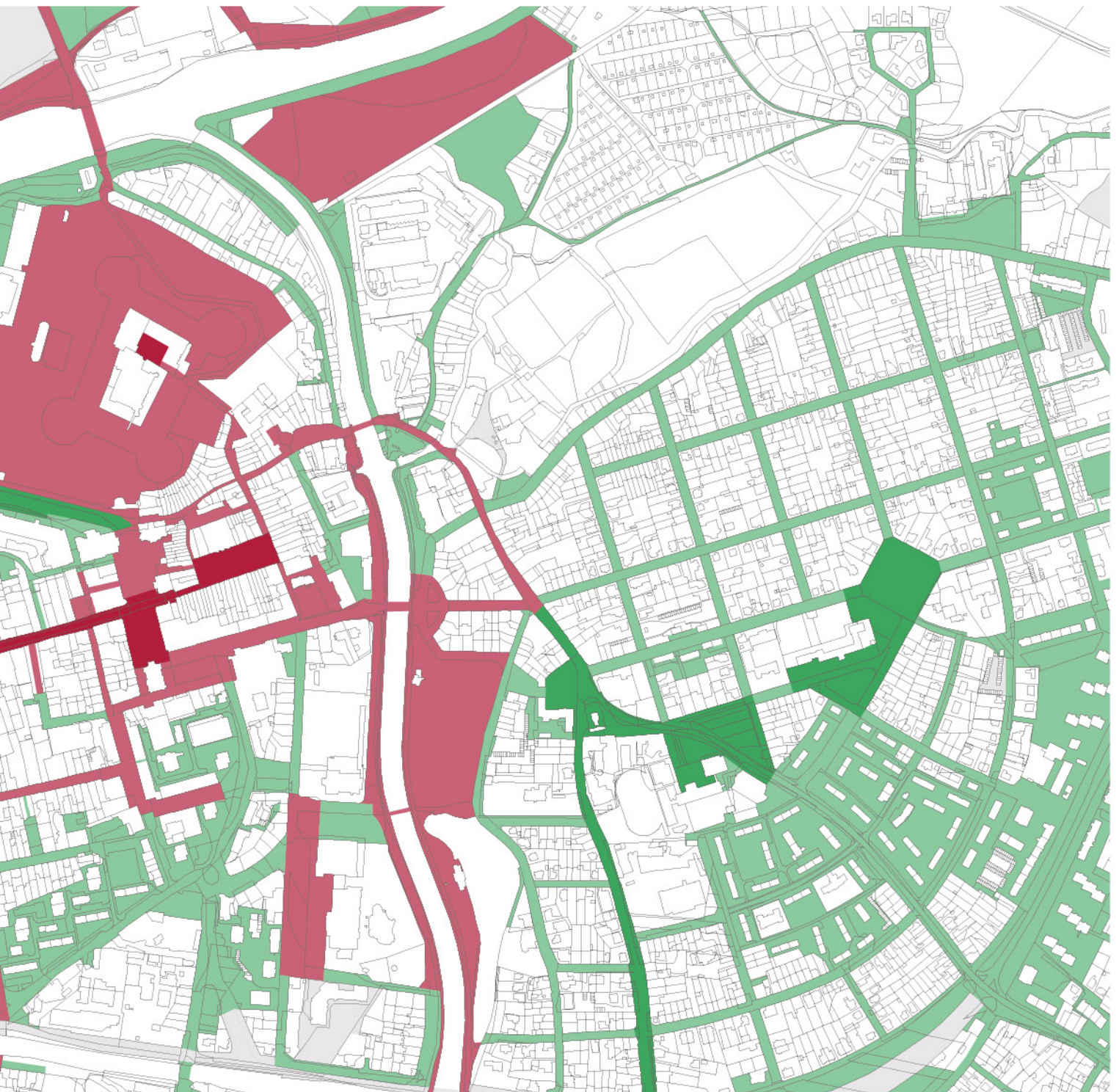

Hierarchie veřejných prostranství centra města

(aktualizace mapového výstupu z dokumentu
„Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice“)

- Regionálně významná veřejná prostranství
- Celoměstsky významná veřejná prostranství
- Lokálně významná veřejná prostranství
- Lokálně významná veřejná prostranství
- Zanedbatelně významná veřejná prostranství

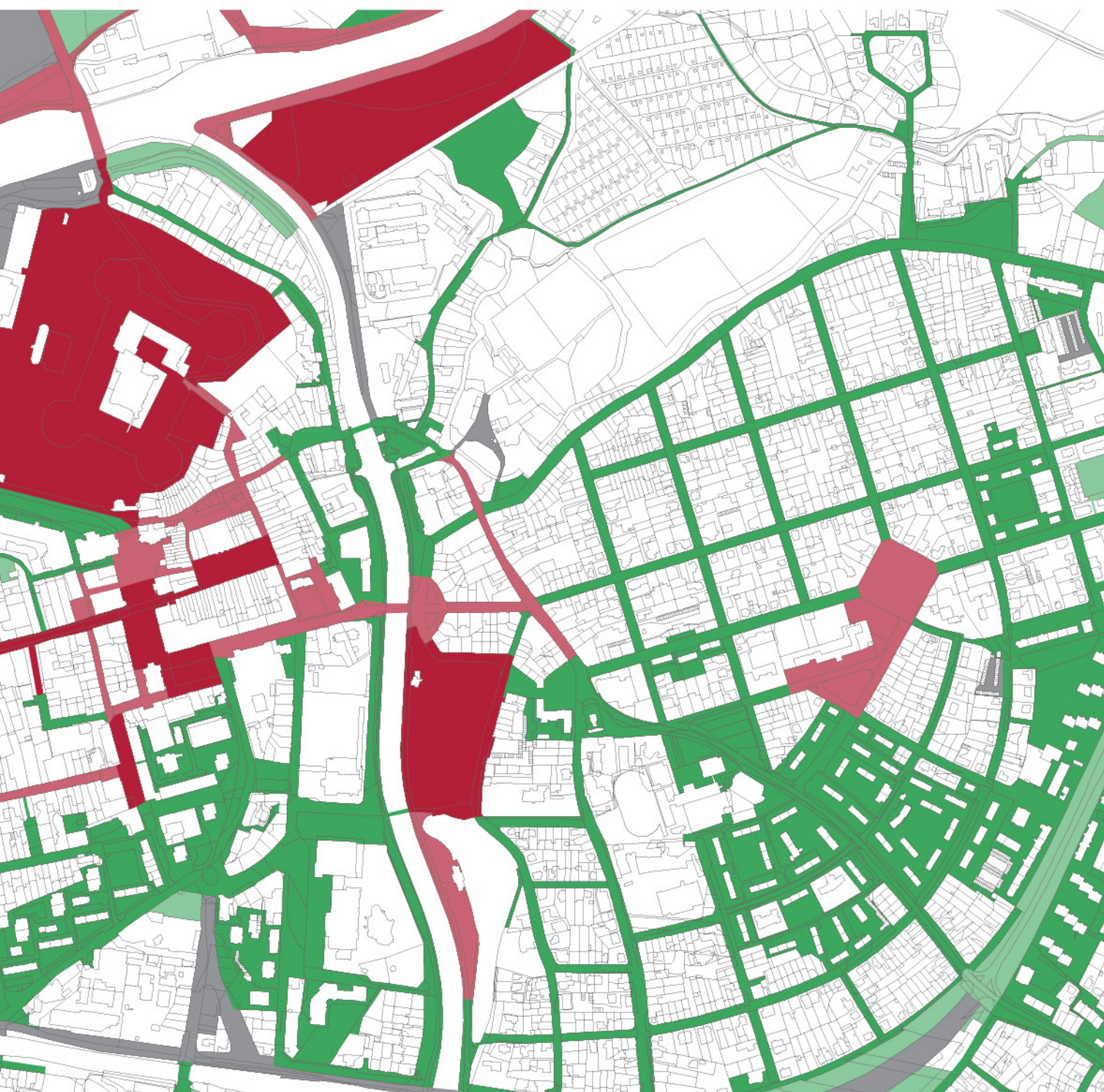

Míra atraktivity veřejných prostranství centra města

(aktualizace mapového výstupu z dokumentu
„Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice“)

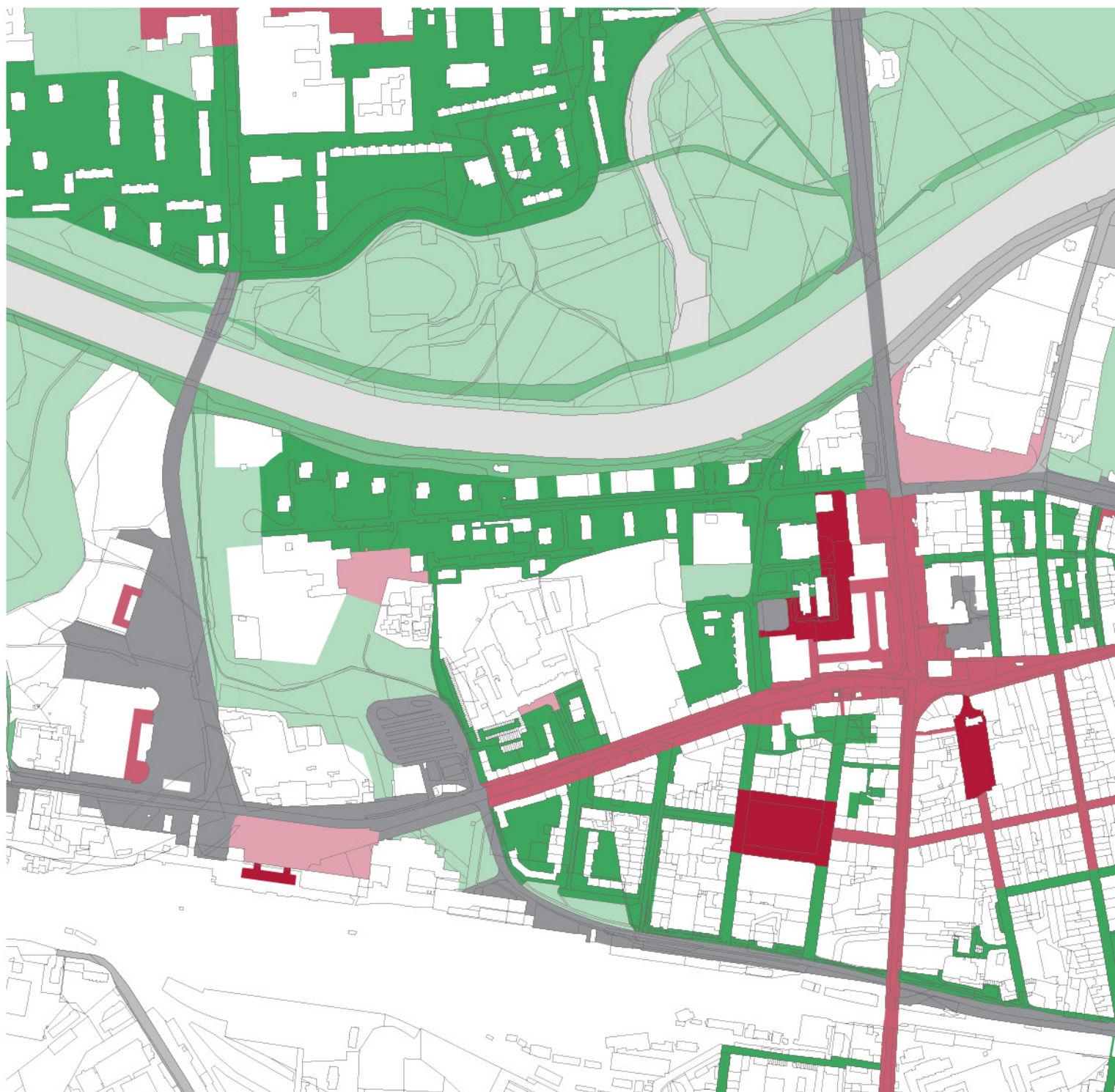

- Velmi vysoce atraktivní veřejná prostranství
- Vysoce atraktivní veřejná prostranství
- Atraktivní veřejná prostranství
- Málo atraktivní veřejná prostranství
- Neatraktivní veřejná prostranství

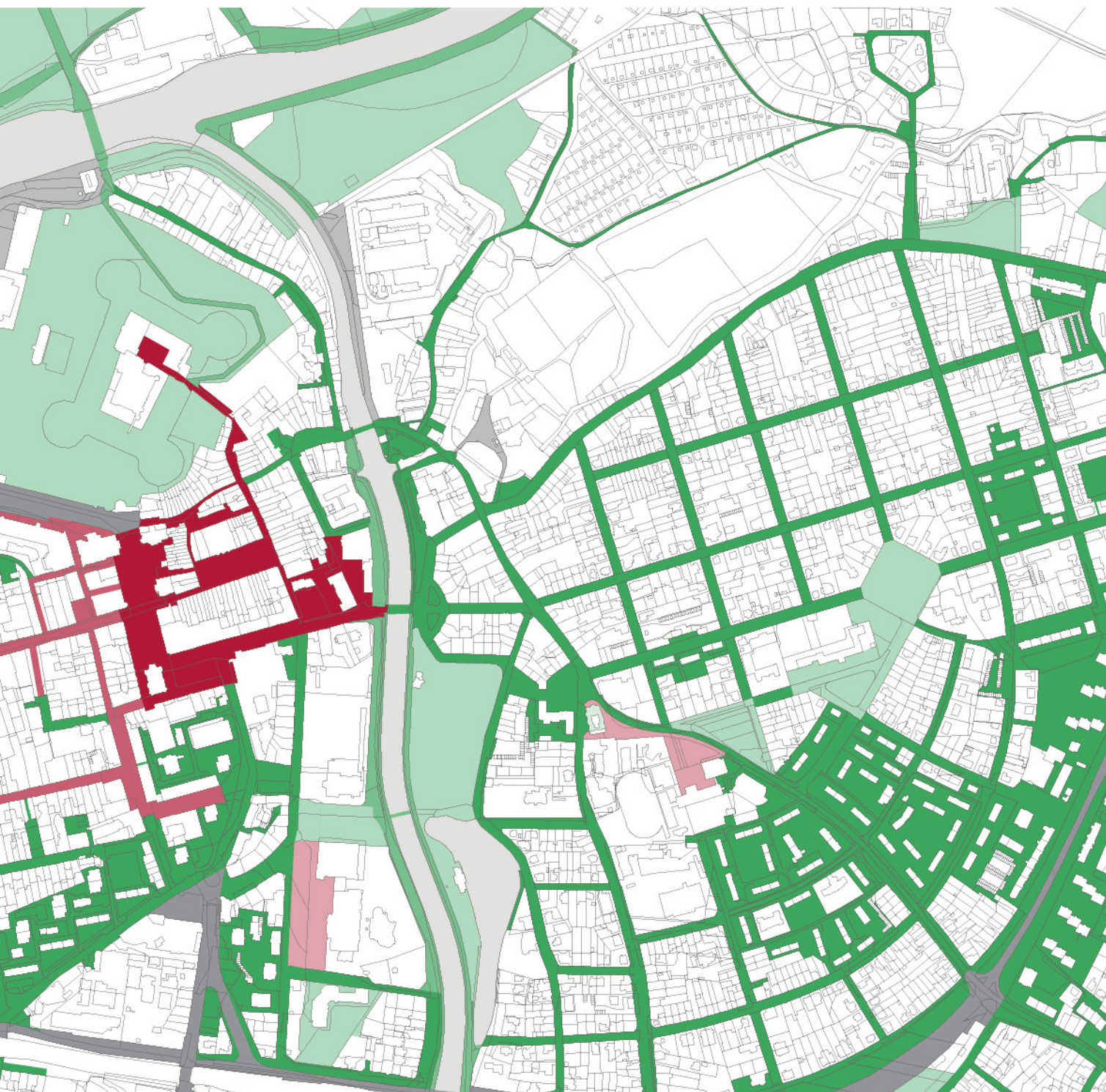

Převažující způsob užívání veřejných prostranství centra města

(aktualizace mapového výstupu z dokumentu
„Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice“)

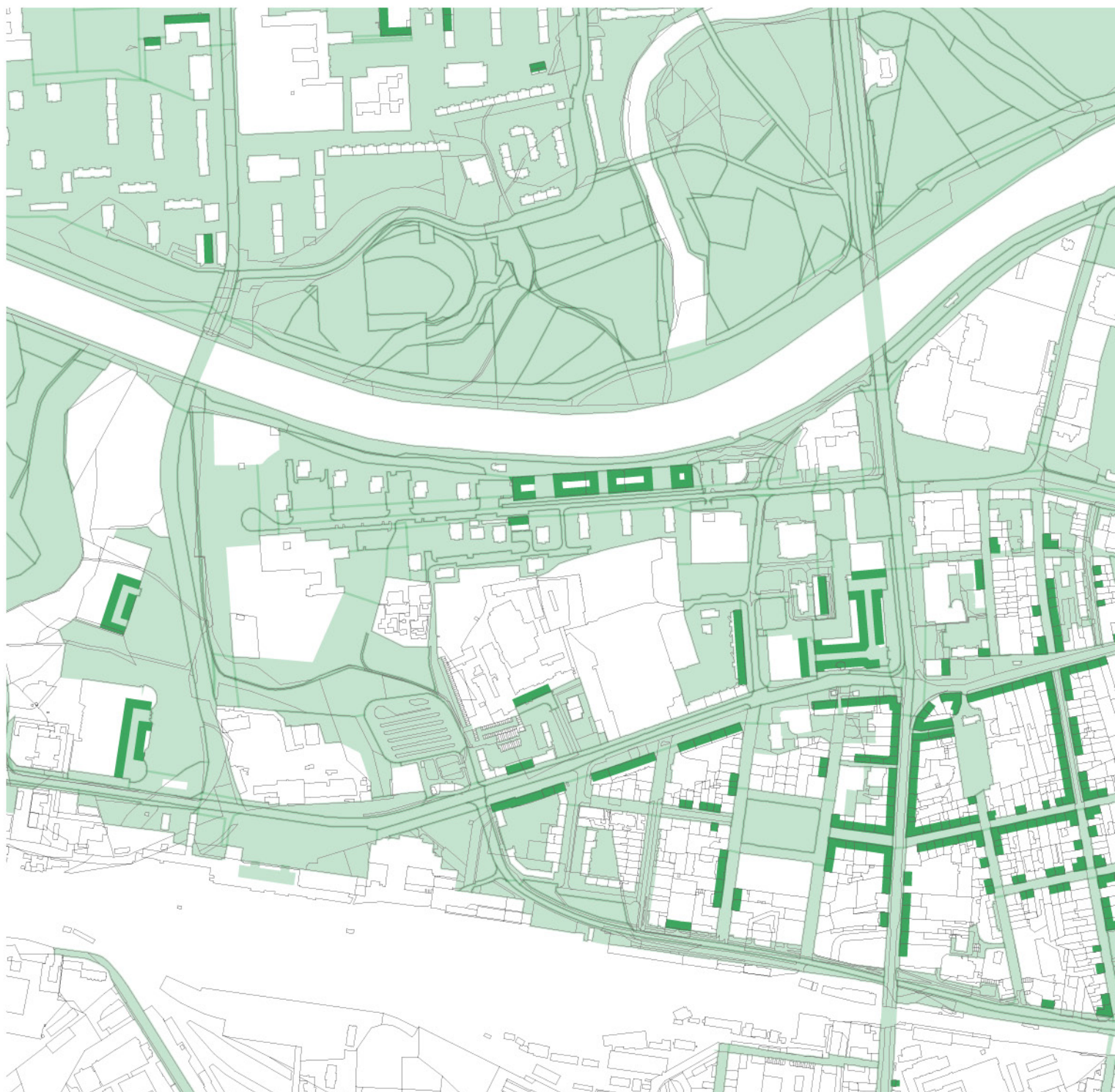

	Společenská veřejná prostranství		Schromažďovací veřejná prostranství
	Komerční/obchodní veřejná prostranství		Sportovní veřejná prostranství
	Rezidenční veřejná prostranství		Dopravní veřejná prostranství
	Rekreační-pohybová veřejná prostranství		Provozní veřejná prostranství
	Rekreační-pobytová veřejná prostranství		Duchovní veřejná prostranství

Aktivní parter centra města

(aktualizace mapového výstupu z dokumentu
„Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice“)

The image is a detailed aerial map of a city, overlaid with a semi-transparent green layer. The map shows a dense urban grid with numerous buildings, streets, and green spaces. A prominent river or canal winds through the city, particularly on the right side. The text 'F.3' is positioned in the upper left corner, and the main title 'Lokalizovaná analytická část' is centered in the upper half. Two white rectangular frames are drawn on the map, one in the upper middle and one in the lower middle, highlighting specific areas of interest.

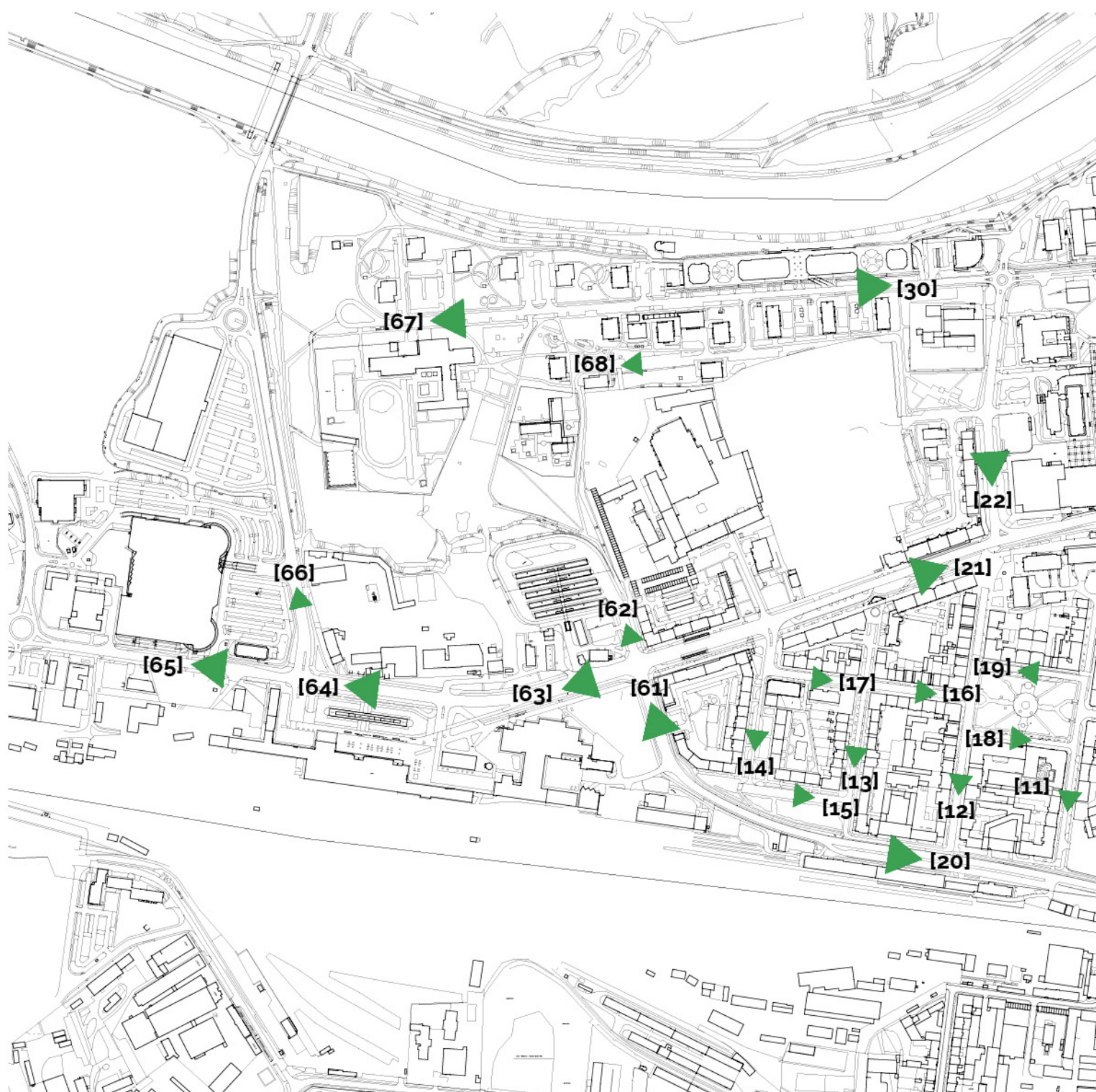
F.3

Lokalizovaná analytická část

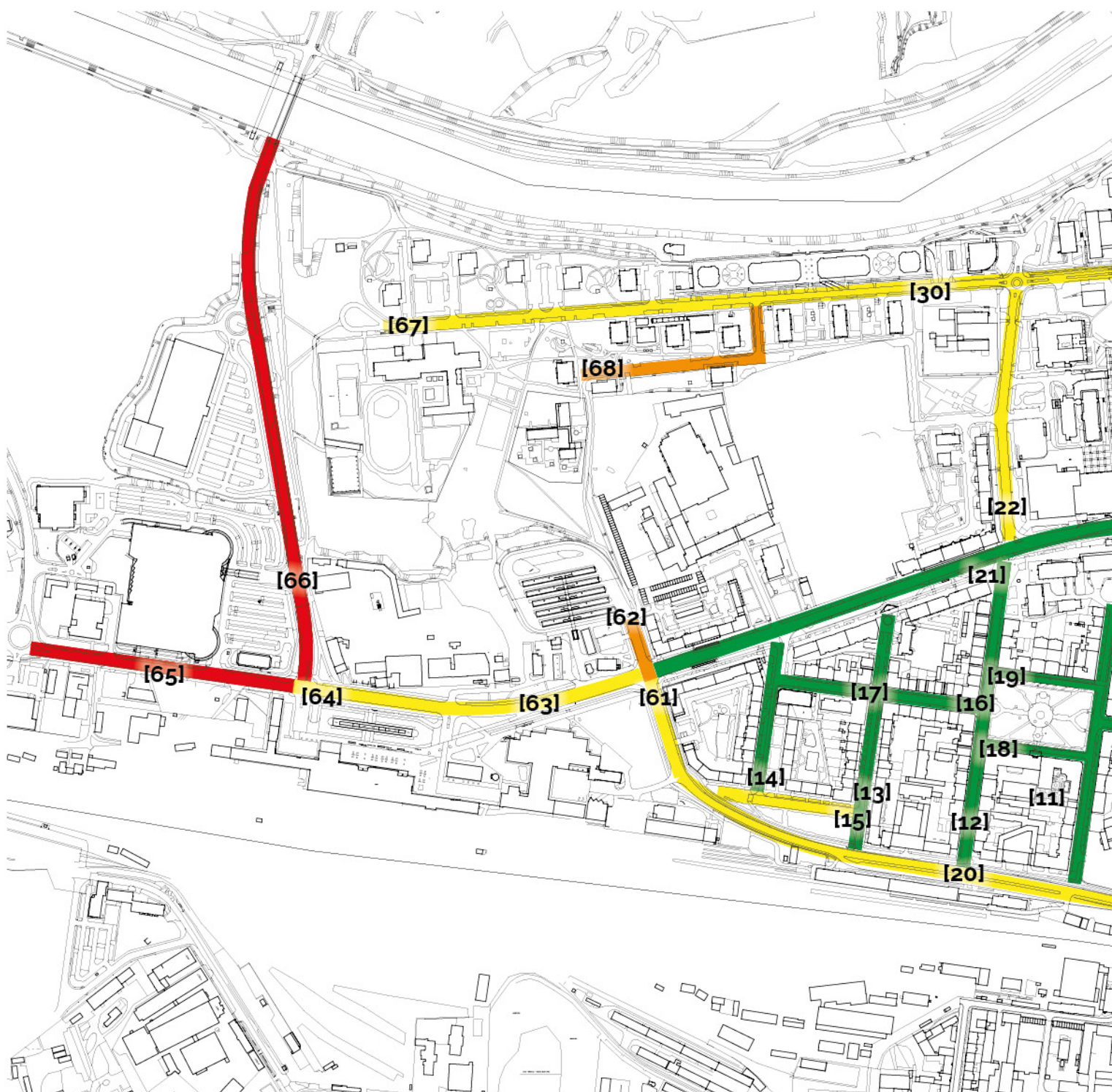
Uliční prostory centra města

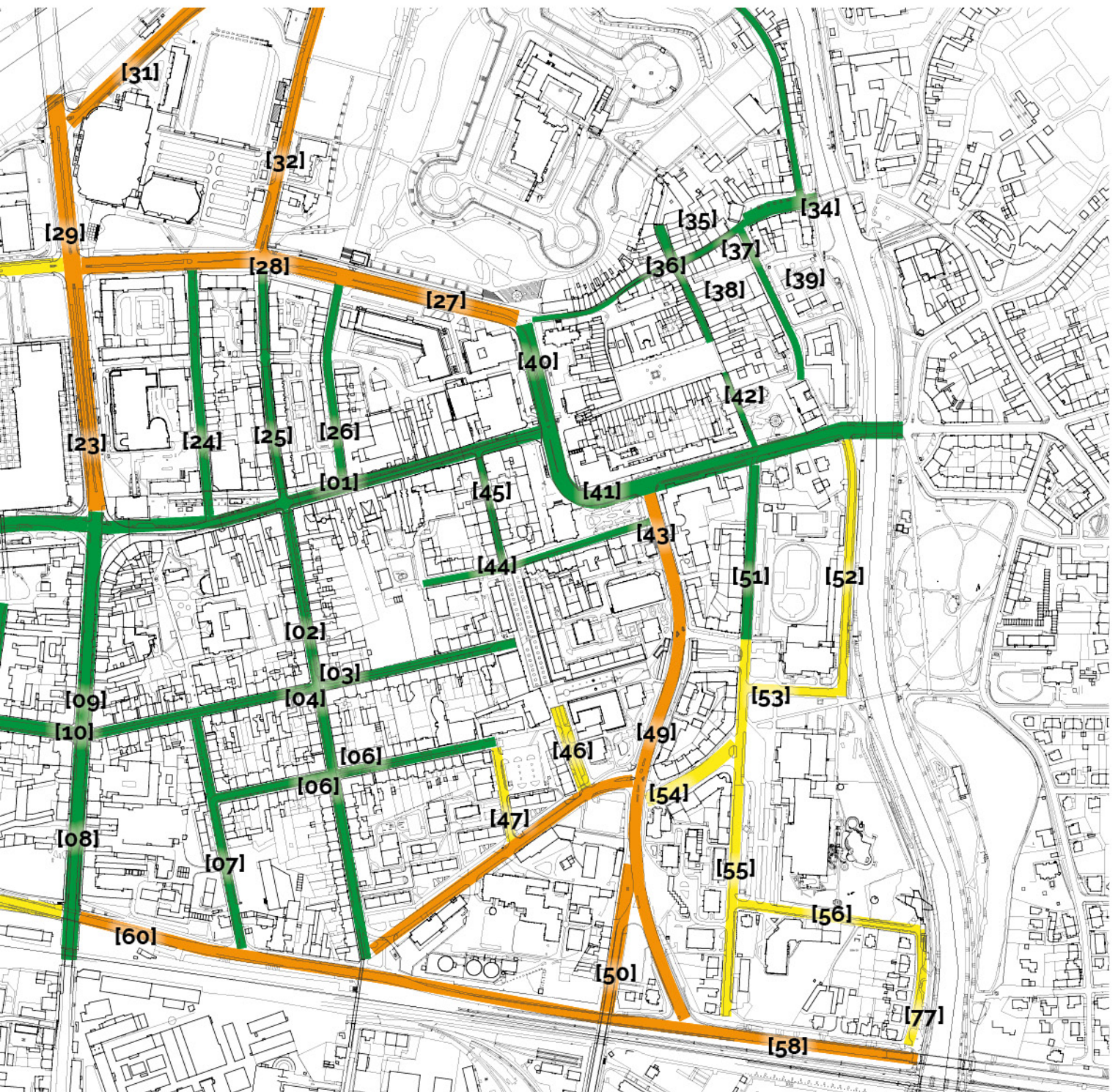

Urbanistický charakter (par. 1)

(z hlediska kvality okolního prostředí)

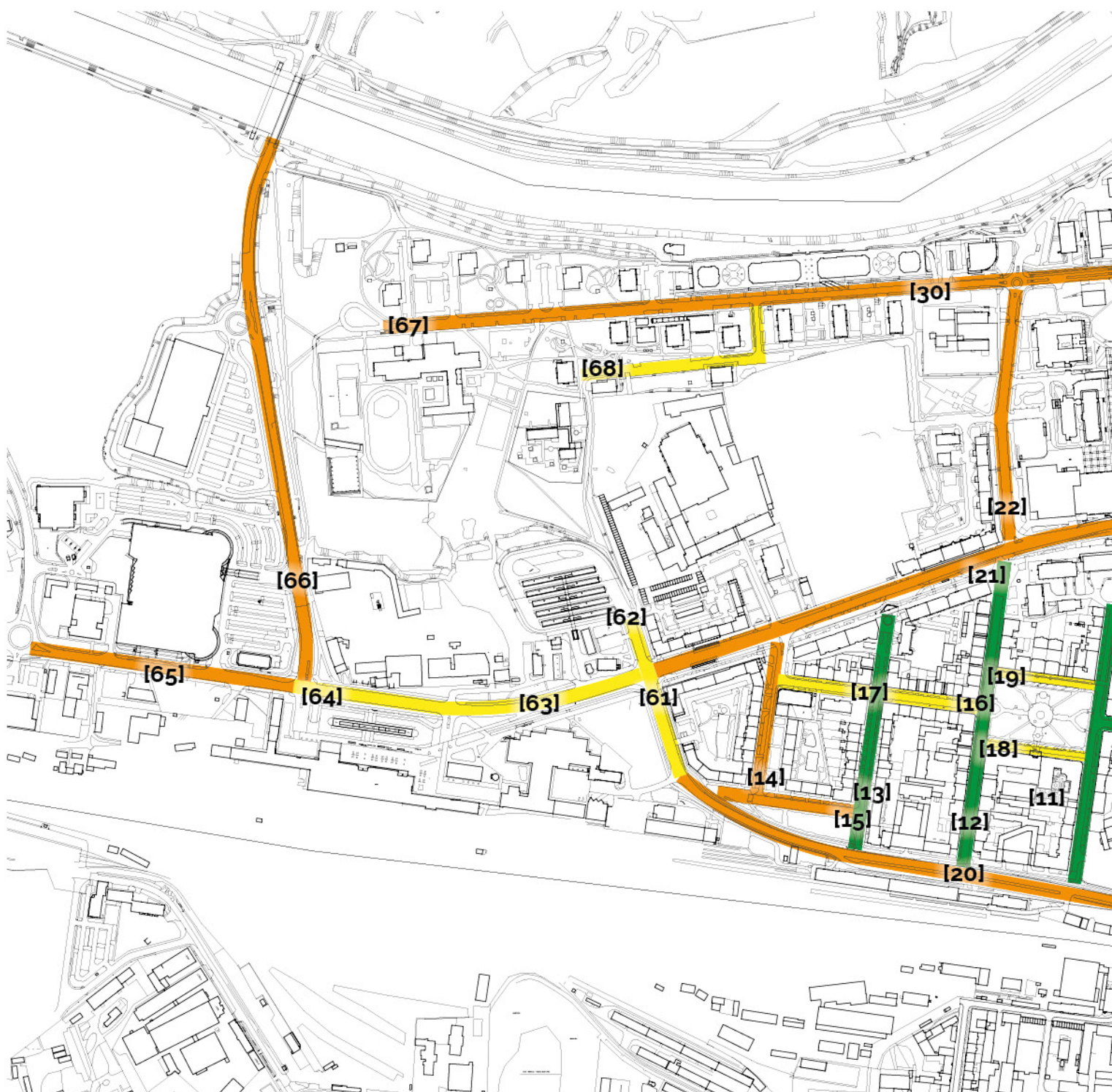

- Bez závad
- Dílčí nedostatky
- Výrazné nedostatky
- Negativní vliv na město

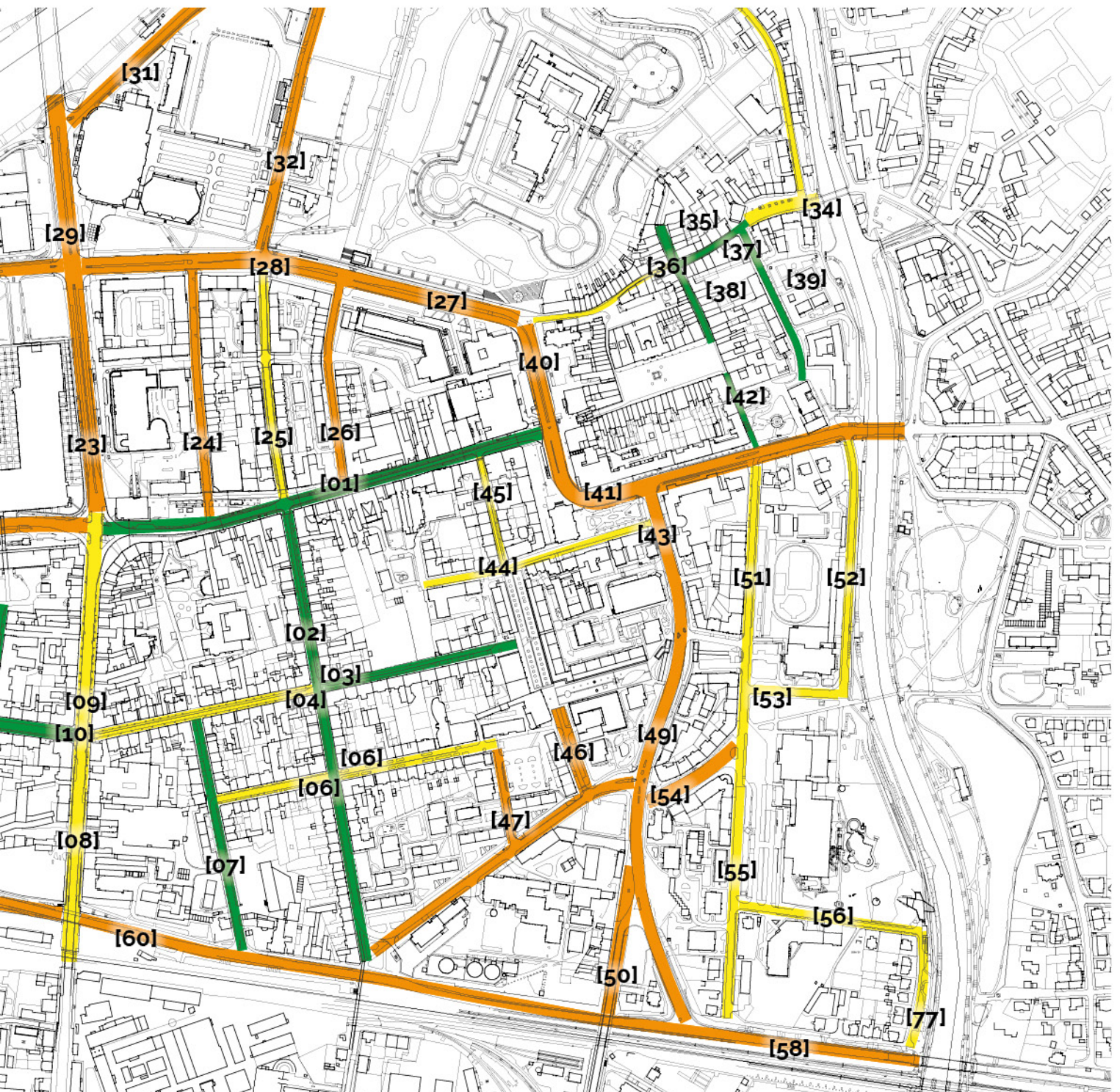

Prostorová skladba a uspořádání uličního profilu (par. 2)

(z pohledu pobytových kvalit)

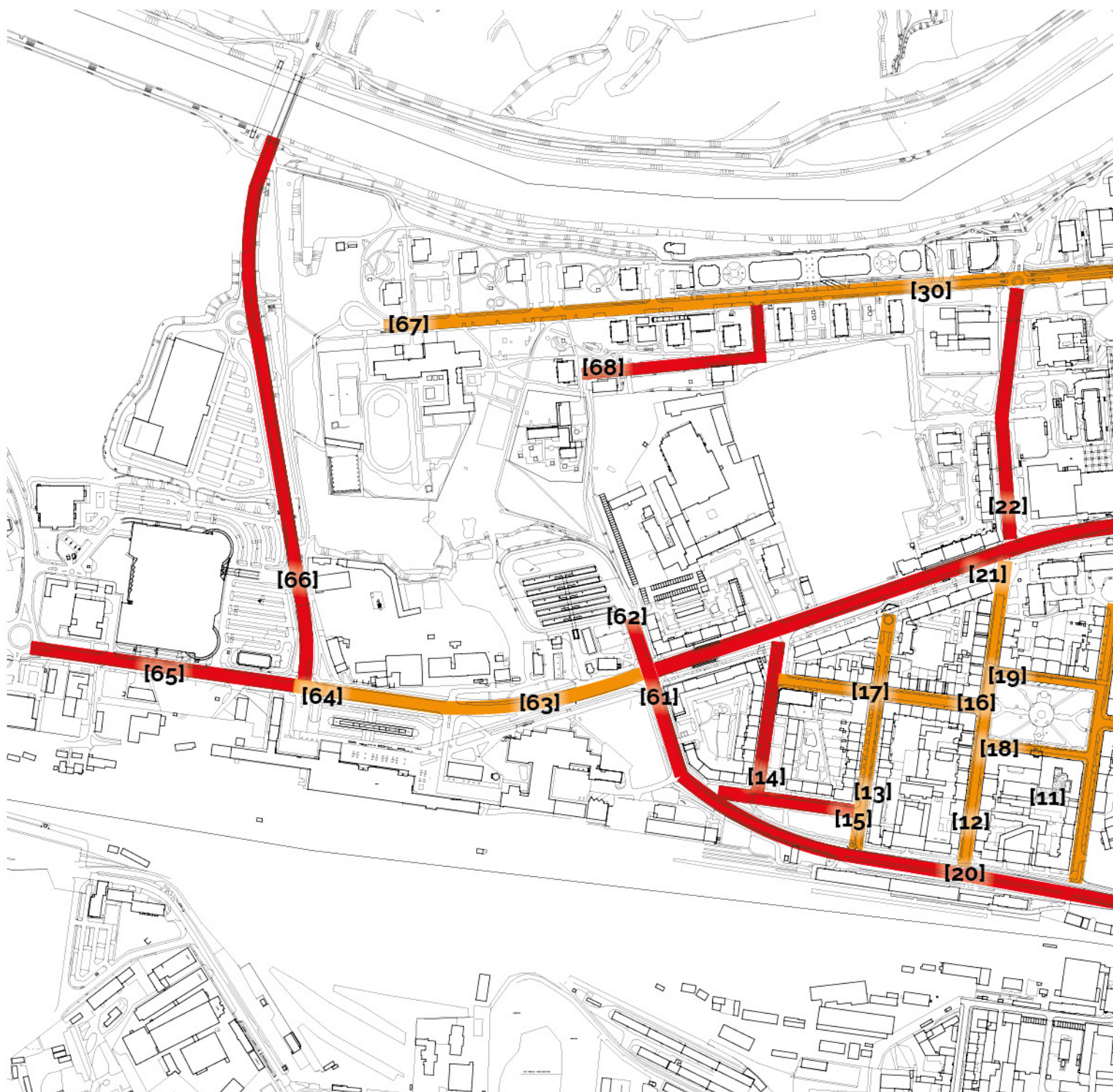

- Bez závad
- Dílčí nedostatky
- Výrazné nedostatky
- Špatné prostorové uspořádání

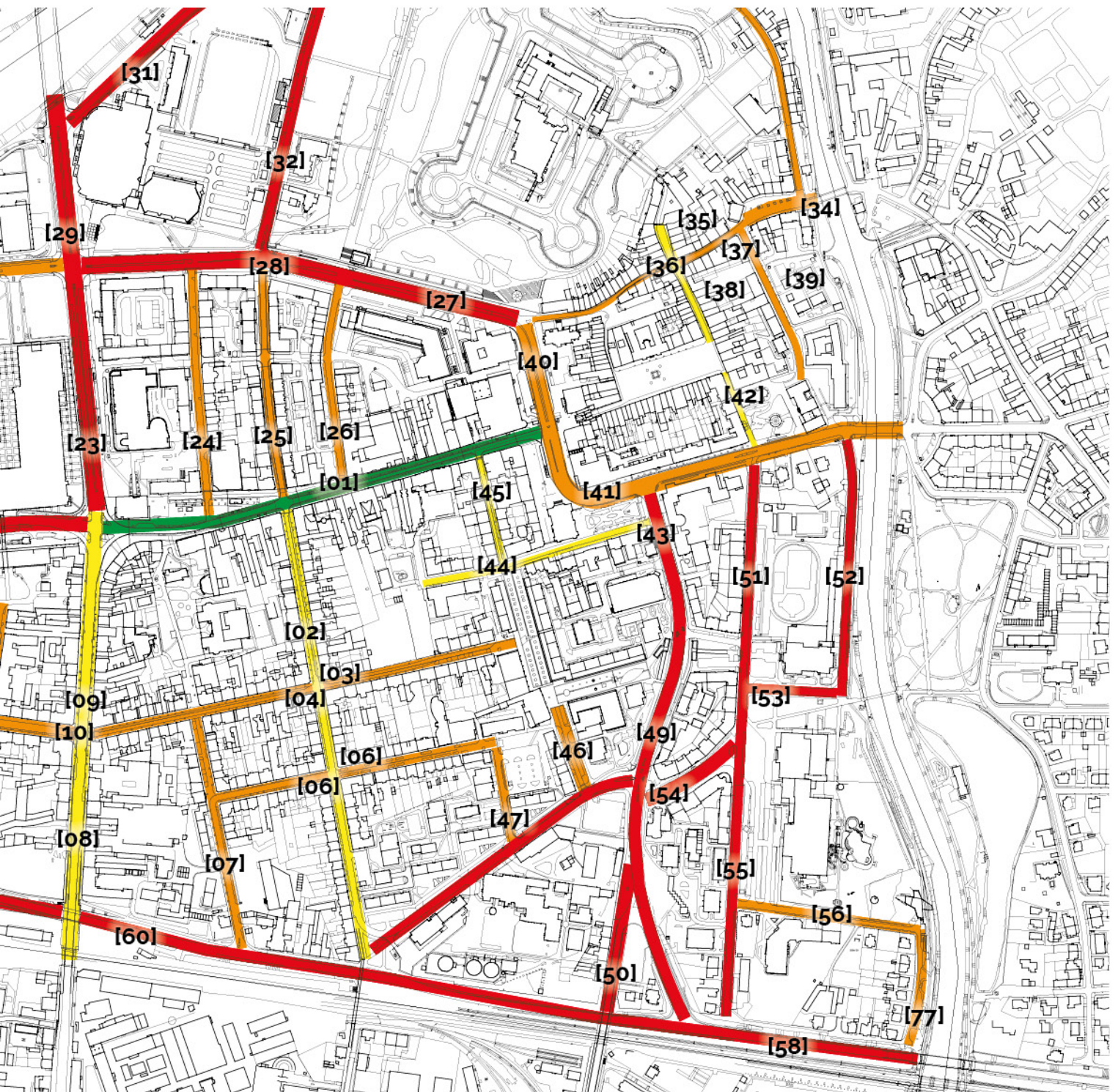

Kvalita vybavenosti uličního profilu (par. 3)

(z pohledu kvality užívání a pobytovosti)

- Odpovídající vybavení uličního profilu
- Dílčí nedostatky ve vybavení
- Výrazné nedostatky ve vybavení
- Nedostatečné vybavení uličního profilu

Přehled uličních profilů centra města

Par. 1 - Urbanistický charakter

Par. 2 - Prostorová skladba a uspořádání uličního profilu

Par. 3 - Kvalita vybavenosti uličního profilu

dokumenty města:

PŮČEK, Milan, *Analytická část strategického plánu rozvoje města Pardubic pro období 2014 - 2025* (online), Pardubice: MEPCO, s.r.o., 120 s., Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/o-pardubicich/strategicky-plan/2014-2025/>

ŠIMČÍKOVÁ, Alexandra, *Návrhová část strategického plánu rozvoje města Pardubic pro období 2014 - 2025* (online), Pardubice: MEPCO, s.r.o., 48 s., Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/o-pardubicich/strategicky-plan/2014-2025/>

Územní plán města Pardubice (online), Pořizovatel: Magistrát města Pardubice, Odbor hlavního architekta, Projektant: Ing. arch. Ivana Petrů, kolektiv Atelieru „AURUM“ s.r.o. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/urad/radnice/uzemni-planovani/uzemni-plan-mesta-pardubice/uzemni-plan-mesta-pardubice-po-vi-zmenach/>

Nový Územní plán města Pardubic (online) Pořizovatel: Magistrát města Pardubice, Odbor hlavního architekta, Ing. arch. Pavla Pannová Projektant: Royal Haskoning DHV Czech Republic spol. s r.o. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/urad/radnice/uzemni-planovani/uzemni-plan-mesta-pardubice/novy-uzemni-plan-mesta-pardubic/>

ŠINDLEROVÁ, Veronika, *Analýza soustavy veřejných prostorů města Pardubice* (online), Pardubice: DHV CR, spol. s r. o., 108 s., Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/urad/radnice/uzemni-planovani/uzemni-plan-mesta-pardubice/novy-uzemni-plan-mesta-pardubic/analyzy-a-rozborny/?file=33716&page=4441207&do=download>

ŠINDLEROVÁ, Veronika, *Analýza potřeb a potenciálů rozvoje pěší dopravy na území města Pardubice* (online), Praha: HaskoningDHV Czech Republic, spol. s r.o., 101 s. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/urad/radnice/uzemni-planovani/uzemni-plan-mesta-pardubice/novy-uzemni-plan-mesta-pardubic/analyzy-a-rozborny/?file=27880&page=4441207&do=download>

BURCIN, Boris, *Prognóza vývoje početního stavu a pohlavní a věkové struktury obyvatelstva statutárního města Pardubic na období 2013 - 2050* (online), Praha, 41 s., Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/urad/radnice/uzemni-planovani/uzemni-plan-mesta-pardubice/novy-uzemni-plan-mesta-pardubic/analyzy-a-rozborny/?file=27998&page=4441207&do=download>

literatura:

MELKOVÁ, Pavla a kol., *Strategie rozvoje veřejných prostranství hlavního města Prahy / návrh* (online), Praha: Institut plánování a rozvoje hl. města Prahy, 66 s. ISBN 978-80-87931-13-4 (pdf). Dostupné z: <http://manual.iprpraha.cz/cs/manual-tvorby-verejnych-prostranstvi-ke-stazeni>.

MELKOVÁ, Pavla a kol., *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy* (online), Praha: Institut plánování a rozvoje hl. města Prahy, 290 s. ISBN 978-80-87931-11-0 (pdf). Dostupné z: <http://manual.iprpraha.cz/cs/manual-tvorby-verejnych-prostranstvi-ke-stazeni>.

TITTL, Filip a kol., *Generel veřejných prostranství Prahy 10*, (online), Praha: Městská část Praha 10, 119 s. ISBN 978-80-270-0480-5 (pdf).

A Manifesto for Public Space: London's Great Outdoors (online), Londýn: Mayor of London, 20 s. Dostupné z: https://www.london.gov.uk/sites/default/files/londons_great_outdoors_-_mayors_manifesto.pdf

Learning from London's High Streets (online), Londýn: Mayor of London, 137 s., Dostupné z: https://www.london.gov.uk/sites/default/files/gla_migrate_files_destination/GLA_180714_v2.pdf

mapové podklady:

Sdružení DTMMP
Štrossova 44, 530 21 Pardubice
zastoupené předsedou sdružení
Ing. Lubomírem Peckou
a
Magistrát města Pardubice
Odbor hlavního architekta
Štrossova 44, 530 21 Pardubice
zastoupený vedoucí odboru
Ing. arch. Zuzanou Kavalírovou

obrazové zdroje:

Ing. arch. Radek Novotný: 006, 007, 008, 009, 026, 028, 029, 030, 031, 082, 102, 103, 104, 105, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 139, 168, 169, 170, 171, 184, 185, 187, 188, 189, 211, 212, 212, 214, 215, 216, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 282, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295

www.landezine.com: 016, 017, 032, 033, 034, 036, 037, 038, 039, 040, 041, 042, 043, 044, 045, 046, 047, 048, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 055, 056, 057, 058, 059, 061, 062, 064, 065, 066, 067, 068, 069, 070, 072, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 079, 080, 081, 083, 084, 085, 086, 087, 088, 089, 090, 091, 092, 093, 094, 095, 096, 097, 098, 099, 100, 101, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 127, 128, 129, 131, 135, 136, 137, 138, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 159, 162, 163, 172, 173, 174, 175, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206

Statutární město Pardubice: 001, 002, 003, 004, 005, 018, 019, 020, 021, 022, 023, 024, 025, 060, 063, 114, 118, 140, 141, 142, 143, 217, 218, 219, 220

www.google.com: 010, 011, 012, 013, 014, 015, 027, 035, 071, 123, 124, 125, 126, 144, 145, 146, 147, 156, 158, 160, 164, 165, 166, 167, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 207, 208

Strava Heat Maps: 130, 132

Ateliér XTOPIX: 157, 161

MCA ateliér, s.r.o.: 186

Zábřeh na Moravě: 197, 198

Pavel Hnilička Architekti, s.r.o.: 209, 210

zadavatel:

Pardubice

Magistrát města Pardubic
Odbor hlavního architekta
Štrossova 44
530 21 Pardubice

kontaktní osoby zadavatele:

Ing. arch. Štěpán Vacík
Ing. arch. Aleš Reiský

zpracovatel:

M C A

A T E L I E R S . R . O
IČO: 27418634 DIČ: CZ27418634
DYKOVA 1 VINOHRADY PRAHA 10 10100
TEL: +222518427 FAX: +222515051
E: MCA@MCA-ATELIER.COM WWW.MCA-ATELIER.COM

autoři:

doc. Ing. arch. Pavla Melková, Ph.D.
doc. Ing. arch. Miroslav Cikán,
Ing. arch. Radek Novotný

grafická úprava:

Ing. arch. Radek Novotný

jazyková korektura:

MCA atelier, s.r.o.

fotografie:

viz. obrazové zdroje

Dokument vznikl v aktivní spolupráci s Odborem hlavního architekta Magistrátu města Pardubice.

Za spolupráci při zpracování dokumentu děkujeme vedoucí odboru Ing. arch. Zuzaně Kavalírové a dále Ing. arch. Štěpánu Vacíkovi, Ing. arch. Aleši Reiskému a Lence Markové.

Za podporu vzniku dokumentu děkujeme primátorovi Pardubic, panu Ing. Martinu Charvátovi, a náměstkyni primátora, paní Ing. Heleně Dvořáčkové.

květen 2018

